

SLUŽBENI GLASNIK

GRADA MOSTARA

Broj	1	Godina	XI	Mostar, 18.2.2015.godine	bosanski, српски i hrvatski jezik
------	---	--------	----	--------------------------	-----------------------------------

PREGLED SADRŽAJA

GRADONAČELNIK

1. **DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA/PRORAČUNA ZA PERIOD 2015.-2017.**
 (bosanski i hrvatski jezik) 3
ДОКУМЕНТ ОКВИРНОГ БУЏЕТА/ПРОРАЧУНА ЗА ПЕРИОД 2015.-2017.
 (српски језик) 37
2. **ODLUKA** o privremenom finansiranju Grada Mostara za period 01.01.-31.03.2015.godine
 (bosanski jezik)..... 72
ОДЛУКА o привременом финансирању Града Мостара за период 01.01.-31.03.2015.године
 (српски језик) 73
ODLUKA o privremenom financiranju Grada Mostara za razdoblje 01.01.-31.03.2015.godine
 (hrvatski jezik) 73
3. **ODLUKA** privremenom određivanju dodatka na plaću matičara i drugih službenih osoba u
 obavljanju poslova iz oblasti matičnih evidencija (bosanski jezik) 74
ОДЛУКА привременом одређивању додатка на плаћу матичара и других службених особа
 у обављању послова из области матичних (српски језик) 75
ODLUKA privremenom određivanju dodatka na plaću matičara i drugih službenih osoba u
 obavljanju poslova iz oblasti matičnih (hrvatski jezik) 76

**DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA/BUDŽETA
ZA PERIOD 2015.- 2017. god.**

SADRŽAJ

1. Uvod u Dokument okvirnog proračuna/budžeta za period od 2015.-2017. godine	3
2. Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze	4
2.1. Tekući makroekonomski pokazatelji i predviđanja kretanja u BiH 2015.-2017.....	5
2.2. Državni nivo	6
2.2.1. Industrijska proizvodnja	6
2.2.2. Tržište rada	7
2.2.3. Cijene	7
2.2.4. Monetarni sektor	8
2.2.5. Bankarski sektor	9
2.2.6. Vanjska trgovina	10
2.2.7. Strana direktna ulaganja	11
2.3. Federacija Bosne i Hercegovine i Hercegovačko-neretvanska županija/kanton	11
2.3.1. Industrijska proizvodnja	11
2.3.2. Građevinarstvo u BiH	12
2.3.3. Turizam	13
2.3.4. Promet/Saobraćaj	15
2.3.5. Zaposlenost i plaće	16
2.3.6. Indeks cijena	16
2.3.7. Vanjskotrgovinska razmjena	17
2.3.8. Poljoprivreda	17
2.4. Makroekonomski ciljevi i prioriteti za naredni srednjoročni period	18
2.5. Rizici za ostvarenje makroekonomskih ciljeva i prioriteta	19
3. Srednjoročna fiskalna strategija	20
3.1. Neizravni/indirektni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno/indirektno oporezivanje	21
3.2. Prihodi koji se prikupljaju	21
3.3. Prihodi od neizravnih/indirektnih poreza	22
3.4. Porez na dohodak	23
3.5. Naknade i pristojbe/takse	23
3.6. neporezni prihodi	23
3.7. Novčane kazne	23
3.8. Posebne naknade	23
3.9. Ukupni prihodi Grada	23
Tabela 3.1. Ukupni prihodi 2013.-2017.	24
Tabela Rashodi	26
3.10. Rizici po projekcije prihoda	27
4. Upravljanje potrošnjom javnog sektora	27
4.1. Plaće u javnom sektoru	27
4.2. Naknade troškova zaposlenih	28
4.3. Izdaci za materijal i usluge	28
4.4. Transferi	28
4.4.1. Tekući transferi drugim razinama/nivoima vlasti	28
4.4.2. Tekući transferi pojedincima	29

Grada Mostara

4.4.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama	29
4.4.4. Subvencije javnim poduzećima i subvencije za poticaje	29
4.4.5. Kapitalni grantovi.....	29
4.4.6. Nabavka stalnih sredstava i kapitalni izdaci	29
4.4.7. Rashodi na temelju/osnovu otplate duga i kamata	29
5. Proračunski/Budžetski prioriteti za period 2015.-2017.	29
5.1. Pregled prioriteta proračunskih/budžetskih korisnika	30
5.2. Osnovni prioriteti i politike (2015.-2017.)	30
Tabela – Kapitalni projekti	31
6. Proračunski/budžetski prioriteti za period 2015.-2017.godina	43
6.1. Novi trendovi u sektoru potrošnje	44
6.2. Resorni odjeli u Gradu Mostaru – pregled prioriteta Proračunskih/budžetskih korisnika	44
6.3. Analiza proračunskih/budžetskih prioriteta za 2015. – 2017. godinu	44

Skraćenice	Puni naziv
2015.-17.	Srednjoročni period od 2015. do 2017.godine
EBRD/ IBRD	Europska/Evropska banka za obnovu i razvoj/ Međunarodna banka za obnovu i razvoj
BDP	Bruto društveni proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
CPI	Consumer price index (indeks potrošačkih cijena)
DOP/B	Dokument okvirnog proračuna/budžeta
FMF	Federalno ministarstvo financija/finansija
HNŽ/K	Hercegovačko-neretvanska županija/kanton
UINO	Uprava za neizravno/indirektno oporezivanje
OMA	Odjeljenje za makroekonomsku analizu
DEP	Directorate of Economic Planning (Direkcija za ekonomsko planiranje)
EU	Europska/Evropska unija
SB	Svjetska banka
FBiH (ili Federacija)	Federacija Bosne i Hercegovine
EPBiH	Elektroprivreda Bosne i Hercegovine
KM	Konvertibilna marka
Mil	Milion
MMF	Međunarodni Monetarni Fond
PDV	Porez na dodanu/dodatnu vrijednost
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
RS	Republika Srpska
SOR	Srednjoročni okvir rashoda
SRS	Srednjoročna razvojna strategija
USD	Američki dolari
SDU	Strana direktna ulaganja
g/g	Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne god.
DG-ECFIN	Opća uprava za ekonomska i monetarna pitanja
UNESCO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
M2	Novac u širem smislu
KD	Klasifikacija djelatnosti
EAF-SME	Projekt/projekat poboljšanja pristupa malih i srednjih poduzeća/preduzeća financijskim/finansijskim sredstvima
EK	Europska/Evropska komisija

1. Uvod u Dokument okvirnog proračuna/ budžeta za period od 2015.-2017. godine

Uvod

Sukladno Zakonu/u skladu sa Zakonom o proračunima/budžetima u FBiH („Sl. novine FBiH“, broj: 102/13) pripremljen je Dokument okvirnog proračuna/budžeta Grada Mostara za period 2015.-2017.godina.

Izrada Dokumenta okvirnog proračuna/ budžeta (DOP/B-a) za trogodišnji period postala je uobičajena praksa na svim nivoima/razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u proteklih nekoliko godina. Ovaj dokument je ključni rezultat izrade i planiranja srednjoročnog proračuna/budžeta po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Moderni proces srednjoročnog planiranja proračuna/budžeta je proces koji:

- 1) ima jasno definiran proračunski/budžetski kalendar i raspodjelu odgovornosti;
- 2) ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na nivou/razini raspoloživih resursa;
- 3) utvrđuje prioritetne raspodjele ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritetne politike Vlade
- 4) unapređuje predvidivost proračunskih/ budžetskih politika financiranje/ finansiranje;
- 5) osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje resursa;
- 6) unapređuje transparentnost i odgovornost politika, programa i procesa donošenja odluka i
- 7) osigurava razmatranje financijskih/ finansijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u svezi/ vezi sa politikama.

Ovaj Dokument okvirnog proračuna/budžeta za period 2015.-2017. godina predstavlja ukupan fiskalni okvir proračuna/budžeta Grada za 2015. godinu, te preliminarne projekcije za 2016. i 2017. godinu, ujedno DOP/B predstavlja preliminarni nacrt proračuna/budžeta za 2015. godinu.

Temelji za izradu proračuna/budžeta Grada, zasnivaju se na procjeni gospodarskog/ privrednog razvoja, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog proračuna/budžeta.

Višegodišnje planiranje i priprema DOP/B-a, započeta je 2006. godine u okviru Ministarstva

financija/finansija, uz podršku Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID), a tehničku pomoć Ministarstvu financija/ finansija pružala je konzultantska kuća PKF, uz čiju se pomoć nastojalo ojačati upravljanje javnim financijama/finansijama.

Još jedan bitan cilj Dokumenta okvirnog proračuna/budžeta je i da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda na razini/ nivou cijele županije/kantona, objedinjujući podatke o fiskalnom stanju županije/kantona, općina i izvanproračunskih/vanbudžetskih fondova.

Dokument okvirnog proračuna/budžeta za period 2015.-2017. god. uključuje:

- * srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze
- * prognoze izravnih/direktnih i neizravnih/ indirektnih prihoda
- * ukupan fiskalni okvir i financiranje/ finansiranje
- * projekcije tekućih rashoda,
- * strategiju upravljanja javnim dugom
- * proračunski/budžetski prioriteti za period 2015.-2017.god. i
- * gornje granice rashoda proračunskih/ budžetskih korisnika u naredne tri godine.

Srednjoročne makroekonomske prognoze su bazirane na prognozama Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP). Srednjoročne projekcije prihoda od izravnih/direktnih i neizravnih / indirektnih poreza preuzete su od Federalnog ministarstva financija /finansija, a projekcije neporeznih prihoda izradio je Odjel za financije/ finansije i nekretnine na temelju/osnovu dostavljenih zahtjeva od odjela, izvršenja u prethodnom periodu, očekivanog gospodarskog/ privrednog razvoja za naredne godine, te moguće promjene porezne politike.

Srednjoročni proračunski/budžetski rashodi u Dokumentu okvirnog proračuna /budžeta, pripremljeni od strane Odjela za financije i nekretnine na temelju/osnovu podataka korisnika proračuna/budžeta sastoje se od tabela koje predstavljaju:

- * Ukupne procjene proračuna/budžeta po osnovnim ekonomskim kategorijama;
- * Planove potrošnje i proračunske/ budžetske gornje granice rashoda.

U Dokumentu okvirnog proračuna/ budžeta grada Mostara za period 2015.-2017.

godine su navedene gornje granice rashoda za 2015. godinu. Ove granice će se tijekom/ tokom srpnja/jula distribuirati proračunskim/ budžetskim korisnicima u sklopu proračunskih/ budžetskih instrukcija broj 2. Od proračunskih/ budžetskih korisnika se očekuje da pripreme svoje detaljne zahtjeve za proračun/budžet 2015. godine sukladno/u skladu sa ovim granicama. Treba naglasiti da će se ove godine proračunske/ budžetske instrukcije broj 2., poslati u istom formatu kao i prošle godine. Od proračunskih/ budžetskih korisnika se očekuje da pripreme svoje zahtjeve po ekonomskoj klasifikaciji, ali i u programskom formatu, odnosno po programima. Za svakog proračunskog/budžetskog korisnika, programski format proračuna/budžeta treba da prikaže:

- strateški cilj institucije;
- opis svakog programa i operativne ciljeve;
- sredstva alocirana na svaki program i
- rezultate koje planiraju ostvariti sa sredstvima dodijeljenim proračunom/ budžetom.

Cilj koji se želi postići, jeste izrada programskog proračuna/budžeta i odgovornosti za postignute rezultate, te unaprijediti transparentnost u potrošnji javnih sredstava, što predstavlja novi korak ka punoj implementaciji programskih proračuna/budžeta u budućnosti.

Odjel za financije/finansije i nekretnine predlaže gradonačelniku usvajanje ovog Dokumenta, što predstavlja prvu fazu u proračunskom/budžetskom procesu za promatrani period;

-Odobranje predložene ukupne gornje granice ukupnog proračuna/budžeta za narednu godinu i okvirne iznose za naredne dvije godine.

2. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

UVOD

U ovom poglavlju dati su osnovni srednjoročni makroekonomski pokazatelji i prognoze na kojima se zasnivaju procjene unutar Dokumenta okvirnog proračuna/ budžeta za period 2015.-2017.godina. Prezentirani pokazatelji o trenutnoj ekonomskoj situaciji i makroekonomskim

trendovima i procjenama za period 2015.-2017. godina u okviru poglavlja 2. predmetnog dokumenta preuzeti su iz dostupnih izvješća/ izvještaja i drugih akata Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomsko istraživanje (DEP).

2.1. Tekući makroekonomski pokazatelji i predviđanja kretanja u BiH 2015.-2017.

Nakon realnog pada (od 0,9%) u 2012., BiH ekonomija je prema procjeni DEP-a ostvarila skroman realni rast od 1,5% 2013. godine. Ovaj rast je bio rezultat prije svega rasta izvoza (6,9%) i industrijske proizvodnje (6,7%), dok domaća tražnja bilježi neznatno povećanje uz skroman rast uvoza (1,4%). Oporavak proizvodnje električne energije nakon problema u 2012. godini je bio glavni faktor rasta robnog izvoza. Ovo je zajedno sa rastom izvoza u prerađivačkoj industriji ponajviše dovelo do nominalnog godišnjeg smanjenja vanjskotrgovinskog deficita od 11,4%. U isto vrijeme, privatna i javna potrošnja bilježe tek neznatan realni rast praćen skromnim povećanjem investicija, prije svega u domenu javnih radova. Stagnacija privatne potrošnje je bila rezultat blagog smanjenja raspoloživog dohotka građana, dok je javna potrošnja bila ograničena blagim smanjenjem javnih prihoda u 2013.godini. Stagnacija broja zaposlenih, prosječne plate i socijalnih davanja države, te smanjenje novčanih priliva građana iz inozemstva/inostranstva od 2,2%, su onemogućili rast privatne potrošnje. Javni radovi su bili glavni izvor blagog rasta investicija u 2013. godini. Aktiviranjem ranije odobrenih sredstava, te „Stand by“ aranžmana sa MMF-om, osigurana su povoljna inozemna/inostrana kreditiranja (od strane međunarodnih institucionalnih kreditora) izgradnje cestovne infrastrukture (prije svega u FBiH), čime je više nego amortiziran/amortizovan pad privatnih investicija. Ipak, situacija bi se trebala postepeno poboljšavati u narednom periodu. Naime, očekivani ekonomski rast nekih od važnijih ekonomskih partnera iz bližeg okruženja, te rast Euro zone bi trebali ojačati ekonomski rast BiH tijekom/tokom 2014.-2015. godine. Nakon blage recesije Euro zone u 2013., po projekcijama DG ECFIN-a se očekuje skroman realni rast od 1,1% u 2014., te nešto jača stopa od 1,8% 2015. godine. Pri tome, u Njemačkoj i Austriji se 2014. očekuje rast od 1,5-1,8% što je višestruko više u odnosu

na 2013. Nakon toga se očekuje daljnje blago jačanje rasta i u 2015. godini. U isto vrijeme, Italija bi nakon pada od 1,9% u 2013. trebala zabilježiti skroman rast od 0,6% u 2014. koji bi trebao biti udvostručen već 2015. godine. Slično tome, realni pad u Hrvatskoj od 0,7% iz 2013. bi mogao biti pretvoren u blagi rast (od 0,5%) 2014. godine. Ova stopa bi također trebala biti više nego udvostručena 2015. godine. Od važnijih zemalja iz okruženja Slovenija je jedina zemlja koja bi trebala zadržati negativan ekonomski rast (0,1%) u 2014., nakon čega se očekuje povećanje od 1,3% u narednoj godini. Sve ovo bi trebalo dovesti do jačanja izvoza i industrijske proizvodnje čime bi višegodišnji negativan trend broja zaposlenih mogao biti konačno zaustavljen i blago preokrenut. Pored toga, ekonomski rast u okruženju bi mogao poboljšati trendove kako tekućih tako i kapitalnih novčanih priliva iz inozemstva/inostranstva. Očekuje se da bi spomenuti faktori trebali dovesti do postepenog jačanja ekonomskog rasta koji bi mogao iznositi 2,7% u 2014., te 3,4% u 2015. godini. Ovaj rast bi trebao prije svega biti nošen rastom izvoza, te postepenim jačanjem privatne potrošnje i investicija. S druge strane, jačanje domaće tražnje bi trebalo dovesti do povećanja rasta uvoza, te skromnog realnog povećanja vanjskotrgovinskog deficita od 2% u 2014. godini. Očekivano postepeno jačanje ekonomskog rasta u Euro zoni i neposrednom okruženju bi trebalo dovesti do daljnjeg, također, postepenog jačanja BiH ekonomskog rasta koji bi u 2016. trebao iznositi 4,3%, odnosno 4,6% 2017. godine. Naime, daljnje poboljšanje situacije u okruženju bi trebalo donijeti veću izvoznu tražnju i jačanje inozemnih/inostranih priliva novca. To bi trebalo dovesti do postepenog jačanja BiH ekonomskog rasta, prije svega kroz daljnje jačanje izvoza, te privatne potrošnje i investicija. Obzirom da glavne pretpostavke projekcija ekonomskog rasta dolaze iz vanjskog sektora, tu se upravo nalaze i glavni rizici njihovog ostvarenja. Naime, slabiji ekonomski rast u okruženju ili eventualne recesije u budućnosti bi mogli ponovo značajno ugroziti BiH ekonomski rast.

2.2. Državni nivo/razina

2.2.1. Industrijska proizvodnja

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za 2013. Godinu, Bosna i Hercegovina je

za razliku od glavnih trgovinskih partnera zabilježila iznenađujuće visok rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 6,7% u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, ova relativno visoka stopa rasta industrijske proizvodnje u odnosu na ostale zemlje u okruženju, ostvarena je uglavnom zahvaljujući niskoj osnovici iz prethodne godine, te izrazito povoljnim vremenskim prilikama i blagom povećanju izvoza tijekom/tokom 2013. godine.

Najznačajniji doprinos ukupnom rastu industrijske proizvodnje ostvaren je u prerađivačkoj industriji i sektoru za proizvodnju električne energije, koji su u odnosu na isti period prethodne godine, ostvarili povećanje proizvodnje od 9,5% odnosno 5,6%, dok je u sektoru rudarstva zabilježen godišnji pad proizvodnje od oko 4%. Ovdje posebno treba istaći doprinos sektora za proizvodnju električne energije koji je zahvaljujući povoljnim vremenskim prilikama ostvario zavidnu razinu/nivo proizvodnje i izvoza, što je u konačnici bilo ključno za ostvareni rast industrijske proizvodnje na kraju godine. Posljednje raspoložive projekcije DG ECFIN-a i preliminarni podaci za 2014. godinu, nagovještavaju poboljšanje ekonomskih aktivnosti i jačanje ekonomskog rasta u zemljama EU u odnosu na prethodnu godinu, što će predstavljati glavnu determinantu kretanja industrijske proizvodnje u BiH. Tijekom/Tokom 2014. godine, očekuje se da bi pozitivni ambijent u međunarodnom ekonomskom okruženju trebao omogućiti nastavak stabilnog trenda rasta industrijske proizvodnje u BiH sa očekivanom stopom rasta od 4,5%. Ključnu ulogu bi trebala imati bh. prerađivačka industrija koja čini 2/3 ukupne industrijske proizvodnje i u velikoj mjeri je izvozno orijentirana/orijentisana. Jačanje izvozne tražnje trebalo bi omogućiti tradicionalno dominantnim industrijskim granama u BiH (metalna industrija, drvna industrija i proizvodnja namještaja, proizvodnja rezervnih dijelova i auto presvlaka te prehrambena i kemijska/hemijska industrija), da u određenoj mjeri poboljšaju razinu/nivo proizvodnje i izvoza u odnosu na prethodnu godinu. U prilog ovim očekivanjima idu i izvještaji entitetskih zavoda za statistiku prema kojima je u prva dva mjeseca 2014. godine ostvaren rast industrijske proizvodnje od 6,3% u FBiH, odnosno 5,2% u RS.

Tijekom/Tokom 2015. godine u zemljama EU očekuje se nastavak trenda pozitivnog ekonomskog

rasta od oko 2%, kao i jačanje investicija sa godišnjom stopom rasta od oko 3,6%. Oporavak gotovo svih sektora EU ekonomije pozitivno će se odraziti na proizvodne procese kako u široj regiji tako i u Bosni i Hercegovini. Povećani nivo izvozne tražnje rezultirat će poboljšanjem proizvodnje u svim sektorima industrijske proizvodnje u BiH, gdje se prema projekcijama DEP-a očekuje godišnji rast proizvodnje od oko 5,7%. Pored izvozno orijentiranih/orijentisanih grana BH. prerađivačke industrije zbog očekivanih investicijskih aktivnosti tijekom/tokom 2015. godine, očekuje se pozitivan doprinos i onih grana koje su uvjetovane domaćom tražnjom. S druge strane, tijekom/tokom 2015. godine očekuje se da bi energetska sektor koji ima veoma važnu ulogu u ukupnoj industrijskoj proizvodnji uključujući i rudnike, sektor za proizvodnju električne energije i proizvodnju derivata nafte, trebao ostvariti povećanje proizvodnje od oko 5%, što će dodatno poboljšati nivo industrijske proizvodnje u BiH tijekom/tokom 2015. godine. Daljnje jačanje oporavka većine industrija u EU tijekom/tokom 2016.-2017.godine je pretpostavka za projekcije intenzivnijeg oporavka BiH industrijske proizvodnje, sa projiciranim godišnjim rastom od preko 6%. Veća iskorištenost kapaciteta u EU bi kroz rast izvozne tražnje trebali rezultirati daljnjim povećanjem BiH prerađivačke industrije i njenom postepenom vraćanju na nivo pred kriznog perioda. Nastavak investicijskih ulaganja u infrastrukturu i energetiku bi također, trebao značajno doprinijeti jačanju, kako građevinskog sektora u BiH, tako i onih grana prerađivačke industrije koje su usko vezane uz građevinarstvo. Također se očekuje nastavak trenda rasta proizvodnje u energetskom sektoru, koji je u prethodnom periodu bio jedan od glavnih nosilaca industrijske proizvodnje.

2.2.2. Tržište rada

U BiH, kao i u većini zemalja u regiji, nije bilo pozitivnih dešavanja na tržištu rada u 2013. godini. U BiH je u 2013. godini registrirano/registrovano minorno smanjenje broja zaposlenih lica (0,1% g/g), a prosječan broj zaposlenih je iznosio 686,1 tisuća/hiljada. Kao i prethodne tri godine broj zaposlenih u javnom sektoru je uvećan, dok je broj zaposlenih u privatnom sektoru smanjen. Prosječna neto plaća u BiH u 2013. godini se nije mijenjala u odnosu na 2012. godinu i iznosila je 827 KM. Nominalni i realni rast neto

plaće je bio gotovo jednak zbog stagnacije cijena (minorna deflacija).

Iako se ne mogu očekivati veći pozitivni pomaci na tržištu rada, sporiji rast broja nezaposlenih u 2013. godini bi mogao nagovijestiti postepeni prestanak smanjenja broja zaposlenih u 2014. godini. Također, pretpostavljeni rast investicija, izvoza i uvoza, industrijske proizvodnje bi mogao doprinijeti usporavanju smanjenja broja zaposlenih u privatnom sektoru, koji je u periodu krize imao najveći broj otpuštenih lica. Prema posljednjim projekcijama Europske/Evropske komisije, broj zaposlenih u EU u 2014. godini će se skromno uvećati. Analogno spomenutim pretpostavkama, u BiH se u 2014. godini može očekivati rast broja zaposlenih (0,4%) i neto plaća (1%). Plaće u privatnom sektoru mogle bi zadržati nešto veću stopu rasta u odnosu na javni sektor zbog proračunskih/budžetskih restrikcija. Pozitivne promjene na tržištu rada u BiH se mogu očekivati 2015. godine. Europska/Evropska komisija predviđa u EU smanjenje stope nezaposlenosti i povećanje broja zaposlenih uz ekonomski rast potaknut rastom obima investicija i vanjske trgovine. U skladu sa događanjima u EU, u BiH se također, očekuje nešto brži ekonomski rast u odnosu na 2014. godinu, što bi doprinijelo povećanju broja zaposlenih lica (1% g/g). Bolja poslovna klima bi se pozitivno odrazila na neto plaće koje bi se u 2015. godini mogle uvećati za 2,3% g/g. U 2016. i 2017. godini se očekuje uvećanje obima investicija, trgovine i industrijske proizvodnje što bi imalo pozitivan utjecaj/uticaj na tržište rada, odnosno na kreiranje novih radnih mjesta i uvećanje prosječnih neto plaća. Na temelju/osnovu spomenutog, pretpostavlja se da bi ukupan broj zaposlenih u BiH u 2016. godini mogao biti uvećan za 1,5%, odnosno 1,7% u 2017. godini. Rast obima poslova bi se pozitivno odrazio na plaće koje bi mogle biti veće za 2,9% u 2016. godini, odnosno 3,2% u 2017. godini.

Osnovni rizici za ostvarenje projekcija na tržištu rada, su prvenstveno, nivo potražnje investicija i trgovine, ne samo u BiH, nego i u EU. Nezadovoljavajući poslovni ambijent bi mogao utjecati/uticati na ukupan ekonomski rast i odgoditi pozitivna dešavanja na tržištu rada, odnosno povećanje broja zaposlenih i neto plaća.

2.2.3. Cijene

Kao i prethodnih godina, promjena cijena u BiH je uvjetovana/uslovljena kretanjem svjetskih

cijena hrane, energenata (prvenstveno nafte i plina), ali i promjenama cijena komunalija, trošarinama/akcizama i sl. Prema posljednjim projekcijama MMF-a, cijene nafte se ne bi trebale značajno mijenjati u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu, dok bi cijene plina trebale biti nešto niže u istom periodu. Slično je sa cijenama hrane, koje bi prema procjenama MMF-a, trebale biti niže u 2014. godini. U skladu sa navedenim, procjena EK (European Economic Forecast, Winter 2014) je da će inflacija u 2014. godini, u EU biti nešto niža u odnosu na 2013. godinu. U BiH se također ne očekuje značajan rast cijena uzimajući u obzir promjene cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu. Od domaćih komponenti koje doprinose rastu cijena, uzeto je u obzir novo uvećanje trošarine/akciza na duhanske proizvode u BiH od siječnja/januara 2014. godine, što je nastavak procesa usklađivanja trošarine/akciza sa europskom/evropskom regulativom. Na temelju osnovu navedenog, u BiH u 2014. godini možemo očekivati gotovo nepromijenjen nivo cijena (0,1% g/g). Međutim, ukoliko bi se cijene hrane u BiH u 2014. godini nastavile smanjivati, to bi utjecalo/uticalo na pad općeg nivoa cijena u BiH (zbog velikog udjela kategorije hrane u CPI indeksu). U 2015. godini prema projekcijama MMF-a cijene nafte na svjetskom tržištu bi trebale biti niže u odnosu na 2014. godinu, dok bi cijene plina ostale nepromijenjene. Ipak, procjene EK (European Economic Forecast, Winter 2014) su da bi cijene hrane u 2015. godini mogle biti veće, pa se u EU predviđa inflacija od 1,5%.

Uzimajući u obzir navedena kretanja cijena, kao i nastavak uvećanja trošarina/akciza na cigarete, u BiH se u 2015. godini može očekivati rast cijena od 1,1%. Slična kretanja se očekuju i u periodu 2016.-2017., odnosno rast cijena u BiH bi mogao iznositi oko 1% do 1,2%. Osnovi rizici za ostvarenje projekcija cijena su podijeljeni u dvije grupe: eksterni i domaći. Eksterni rizici su poskupljenja energenata i hrane koja bi značajno doprinijela povećanju općeg nivoa cijena. Domaći rizici su prvenstveno veće cijene komunalija, što bi također doprinijelo rastu cijena u BiH.

2.2.4. Monetarni sektor

U 2013. godini svi monetarni agregati ostvarili su pozitivan godišnji rast, što je nastavljeno i u prvom mjesecu 2014. godine. Uz pretpostavke daljnjeg postepenog oporavka

bh. ekonomije, do kraja 2014. godine može se očekivati stopa rasta ukupne novčane mase oko 4% g/g. Razlog nešto usporenije stope rasta jeste da se očekuje usporavanje rasta ukupnih depozita. U 2013. godini ukupni depoziti zabilježili su rast od 6,9%, što je najbrži rast unazad 5 godina, odnosno od ekonomske krize u 2008. godini. Ovaj rast prvenstveno je generiran od strane sektora stanovništva koji već godinama pokazuje veću sklonost štednji, nego potrošnji. Međutim, iako bh. ekonomija ide ka skromnom oporavku, situacija na tržištu rada još uvijek je daleko od značajnog oporavka. Samim tim, nastavit će se pritisak na dohodak građana, pa tako i na štednju što će imati velik utjecaj i na ukupne depozite.

U razdoblju 2015. – 2017. godine, očekuje se nastavak ekonomskog rasta u BiH, pa samim tim i pozitivan učinak na razvoj monetarnog sektora, odnosno očekuje se nastavak rasta depozita, kao i gotovine izvan banaka.

Devizne pričuve/rezerve u 2013. godini ostvarile su rast od 8,6% g/g zahvaljujući pozitivnom rastu izvoza, dok je uvoz u BiH imao negativan rast g/g. Također, pozitivan doprinos rastu deviznim pričuvama/rezervama dale su i tranše Međunarodnog monetarnog fonda po osnovu IV „Stand by“ aranžmana. Ukupne devizne pričuve/rezerve u 2013. godini iznosile su 7,1 mlrd. KM. Pozitivan godišnji rast nastavljen je i u prvom mjesecu 2014. godine. Međutim, uspoređujući/upoređujući s krajem 2013. godine, zabilježeno je smanjenje od 0,6%. Iako se u 2014. godini prognozira nastavak rasta izvoza, također se očekuje i rast uvoza u BiH, što će usporiti rast deviznih pričuva/rezervi (rast 3,6% g/g). Također, projicira se i manji rast doznaka iz inozemstva/inostranstva, kao i priliva po osnovu direktnih stranih ulaganja, što će se pozitivno odraziti na stanje deviznih pričuva/rezervi. Međutim, učinak koje su tranše MMF-a imale na devizne pričuve/rezerve u prošloj godini bi mogao izostati u 2014. godini. Prema trenutno dostupnim podacima, otplate kredita od prethodnih aranžmana s MMF-om su veće od uplate nove rate kredita zadnjeg „Stand by“ aranžmana. Uvjet/Uslov za uplate preostalih rata jeste usvajanje određenih izmjena ili određenih novih zakona, kao što su, usvajanje novih zakona o radu u FBiH i RS. U razdoblju 2015. – 2017. godine, očekuje se daljnji ekonomski oporavak EU, kao glavnog trgovinskog partnera. Samim tim, očekuje se i rast

vanjskotrgovinske razmjene BiH. Rast izvoza, ali i uvoza, praćeno manjim rastom doznaka iz inozemstva/inostranstva, prilivima po osnovu direktnih stranih ulaganja i drugih priliva iz inozemstva/inostranstva, imat će pozitivan učinak na devizne pričuve/rezerve, čiji rast bi se mogao kretati do 4,5%.

2.2.5. Bankarski sektor

Broj poslovnih banaka koje posluju u BiH u 2013. godini, smanjio se za jednu banku. Bankarski sektor BiH nakon tri godine, ponovno je poslovao s negativnim rezultatom. Prema preliminarnim podacima, ukupan financijski/finansijski rezultat iznosio je 25,2 mil. KM. Bankarski sektor u BiH unazad nekoliko godina ima probleme u naplati svojih potraživanja što se odrazilo i na kvalitetu kreditnog portfolija koja se pogoršala u 2013. godini.

U 2014. godini očekuje se nastavak blagog ekonomskog oporavka BiH. Očekivanja za 2014. godinu jesu rast vanjskotrgovinske razmjene kao rezultat oporavka glavnog vanjskotrgovinskog partnera, tj. EU, i skromnog rasta domaće tražnje, te rast investicija. Na tržištu rada, očekuje se da rast broja nezaposlenih bude na minornoj razini ili stagnira, dok se previđa vrlo nizak rast broja zaposlenih osoba kao i neto plaća (u nominalnom smislu). Međutim, osjetno pozitivna kretanja na tržištu rada će izostati u 2014. godini. Pritisak na dohodak građana bit će prisutan i u 2014. godini što će imati odraz na štednju ovog sektora. Iz toga razloga, do kraja godine očekuje se manje usporavanje stope rasta depozita sektora stanovništva, koji čine najveći dio ukupnih depozita i koji su prethodnih godina bili generator njihovog rasta. U 2014. godini može se očekivati stopa rasta ukupnih depozita do 5%. S druge strane, očekuje se i slab rast krajnje potrošnje u 2014. godini koja će dijelom biti financirana/finansirana bankarskim kreditima. Međutim, kretanje kredita bit će uvjetovano/uslovljeno, kako potražnjom s jedne strane, tako i ponudom s druge strane. Ponuda kredita zasigurno će ovisiti/zavisiti o kretanju domaćih depozita, budući da postoji trend smanjena inozemne/inostrane pasive banaka unazad nekoliko godina, odnosno prisutan je trend smanjenja izloženosti inozemnih/inostranih bankarskih grupacija u BiH. Također, ponuda će ovisiti/zavisiti i o kvaliteti kreditnog portfelja, koji unazad nekoliko godina pokazuje

pogoršanje. Iz navedenog se može zaključiti da će jače kreditiranje izostati u 2014. godini. Do kraja 2014. godine rast ukupnih kredita mogao bi se kretati do 4% g/g.

U razdoblju/periodu od 2015. – 2017. godine, očekuje se nastavak ekonomskog rasta kako vanjskotrgovinskih partnera BiH, tako i BiH. Jača potražnja za bh. proizvodima, kao i jačanje domaće potražnje u narednom razdoblju/periodu imat će pozitivan učinak na vanjskotrgovinsku razmjenu BiH. U ovom razdoblju/periodu također se očekuje i rast industrijske proizvodnje i investicija, kao i daljnja stabilizacija tržišta rada. Ovakva kretanja trebala bi se pozitivno odraziti i na aktivnosti bankarskog sektora. U razdoblju od 2015. – 2017. godine rast kredita mogao bi se kretati između 5% - 6%. Slične godišnje stope rasta mogu se očekivati i na strani depozita (6% - 8%), a naročito pozitivan učinak na rast depozita može imati privatizacija strateških poduzeća/preduzeća u BiH.

2.2.6. Vanjska trgovina

Najznačajnije uvozne stavke su nafta i naftni derivati, mašine i aparati, bazni metali (dominantno aluminij, željezo i čelik) i proizvodi od baznih metala, prehrana i kemijski/hemijski proizvodi. BiH je na međunarodno tržište najviše izvozila bazne metale kao i njihove proizvode, zatim rezervne dijelove za auto industriju, namještaj i kemijske/hemijske proizvode. Gospodarstvo/Privreda Bosne i Hercegovine u 2013. godini najviše je izvozila na tržišta Njemačke, Hrvatske, Italije, Srbije, i Slovenije. Bitno je naglasiti da je BiH pored toga što je najviše izvozila u ove zemlje, u isto vrijeme najviše uvozila iz ovih zemalja. Sa svim tim zemljama BiH ostvaruje trgovinski deficit. Promatrajući ukupnu robnu razmjenu BiH sa regionalnim grupacijama u 2013. godini, najveći obim trgovine BiH je ostvarila sa zemljama članicama EU i to u iznosu od 58,1% od ukupnog obima vanjske trgovine. Ovaj rast obima trgovine rezultat je i ulaska Hrvatske u EU u 2013. godini. Tijekom/Tokom 2013.godine, BiH je u trgovanju sa zemljama članicama EU ostvarila trgovinski deficit u iznosu od 2,6 milijardi KM.

Prema pretpostavkama i projekcijama DEP-a, za 2014. godinu, očekuje se rast izvoza od 8,2% sa nominalnom vrijednošću od 9,1 milijardu KM, s druge strane očekuje se i rast uvoza po stopi od 7,5% sa nominalnim vrijednošću u iznosu

od 16,2 milijarde KM. Izvoz intermedijarnih proizvoda, imat će stopu rasta od 3,1% prije svega zahvaljujući povećanju izvoza željeza i čelika od 10% koji su najznačajniji proizvodi u ovoj kategoriji proizvoda. Očekivanja su da će i uvoz intermedijarnih proizvoda rasti po stopi od 2,3%, te dostići vrijednost od 4,7 milijardi KM. Izvoz ove kategorije proizvoda bilježit će stalni rast do 2017. godine. Izvoz za 2015. godinu imat će vrijednost od 3,4 milijarde KM i stopu rasta od 6,3%. U ovoj kategoriji proizvoda najviše će se izvoziti bazni plemeniti i obojeni metali, kao i željezo i čelik. Pretpostavka je, da će vrijednost izvoza ove kategorije proizvoda do 2017. godine imati vrijednost od 3,9 milijarde KM i stopu rasta od čak 7%. Na strani uvoza ove kategorije proizvoda, situacija je slična, jer će stopa uvoza rasti u 2015. godini oko 4%, u 2016. godini 4,8% i na koncu 2017. godine uvoz ove kategorije proizvoda mogao bi rasti po stopi od 4,6%. Promatrano vrijednosno, uvoz ove kategorije proizvoda u 2015. godini imat će vrijednost od 4,9 milijardi KM i ta vrijednost će se do kraja 2017. godine povećati na 5,3 milijarde KM.

U 2014. očekuje se izvoz energije od skoro 900 miliona KM u koju su uključeni električna energija sa 425 miliona KM i rafinirani naftni proizvodi sa vrijednošću od 314 miliona KM. S druge strane, uvoz energije rasti će po stopi od 3% i imat će vrijednost od 3 milijarde KM, gdje će se najviše uvoziti sirova nafta i rafinirani naftni derivati u vrijednosti od 2,4 milijarde KM. Uvoz sirove nafte bilježiti će stopu rasta uvoza od 7%. Izvoz ove kategorije proizvoda za 2015. godinu imat će vrijednost od 941 milion KM (od čega je 459 miliona KM izvoz električne energije) koja će do kraja 2017. godine porasti na 1 milijardu KM (električna energija 545 miliona KM). Stope izvoza ove kategorije proizvoda bilježiti će stalni rast, pa će tako za 2015. godinu taj rast iznositi 5%, za 2016. godinu 8,3% i na kraju za 2017. godinu 7,7%. Uvoz ove kategorije proizvoda također će bilježiti stalni rast tako će za 2015. godinu vrijednost uvoza ove kategorije proizvoda biti 3 milijarde KM, a stopa rasta od 2,1%, vrijednost uvoza će do kraja 2017. godine porasti na 3,3 milijarde KM, a stopa rasta uvoza će biti 4,2%. U ovoj kategoriji proizvoda najznačajniji uvozni proizvodi su sirova nafta i rafinirani naftni proizvodi čiji će uvoz također rasti iz godine u godinu.

Kapitalni proizvodi imat će vrijednost izvoza od 1,2 milijarde KM sa stopom rasta izvoza od 9,9%. S druge strane, uvoz ove kategorije proizvoda bilježiti će također pozitivnu stopu rasta u iznosu od 3,3% sa vrijednošću uvoza u iznosu od 2,5 milijardi KM. Izvoz kapitalnih proizvoda u 2015. godini bilježiti će vrijednost od 1,3 milijarde KM i stopu rasta od 9,2%. Vrijednost izvoza kapitalnih proizvoda će do kraja 2017. godine porasti na 1,5 milijardi KM, a stopa rasta izvoza biće 10,8%. U ovu kategoriju proizvoda spadaju mašine i uređaji kao i dijelovi za motorna vozila, koji su najznačajniji predstavnici ove kategorije proizvoda, a čiji će izvoz u 2015. godini biti 611 miliona KM, u 2016. godini 666 miliona KM i na kraju 2017. godine izvoz ovih proizvoda mogao bi bilježiti vrijednost od 722 miliona KM. S druge strane, uvoz ove kategorije proizvoda također će bilježiti pozitivne stope rasta i stalni rast vrijednosti uvoza. U ovoj kategoriji proizvoda najznačajniji uvozni proizvodi su motorna vozila čiji će se uvoz kretati od 924 miliona KM za 2015. godinu do skoro 1 milijardu KM krajem 2017. godine. Vrijednost uvoza ove kategorije proizvoda u 2015. godini imat će vrijednost od 2,6 milijardi KM koju će pratiti stopa rasta od 4,1%. Tijekom/Tokom 2016. godine, uvoz kapitalnih proizvoda će imati vrijednost od 2,7 milijardi KM i stopu rasta uvoza od 4,9%, da bi na kraju 2017. godine vrijednost uvoza bila skoro 3 milijarde KM sa stopom rasta uvoza kapitalnih proizvoda od čak 5,7%.

2.2.7. Strana direktna ulaganja

Prema zadnjim podacima Centralne banke BiH, strana ulaganja u 2013. godini iznose 507,149 miliona KM i ovaj je iznos manji (za 5,1%) u odnosu na ulaganja u istom periodu prošle godine. U 2014. godini se očekuju ukupna strana ulaganja u iznosu od 630-690 miliona KM. Od toga, 190 do 250 miliona KM bi iznosila uobičajena ulaganja na osnovu prosjeka iz zadnje tri godine i predviđanja slabog ili negativnog gospodarskog/privrednog rasta u zemljama Evropske Unije i zemljama u okruženju.

U 2015. godini se očekuju izravna/direktna strana ulaganja u iznosu od 880-940 miliona KM. Od ulaganja u elektro energetske sektor u ukupnom iznosu od oko 690 miliona KM, te ulaganja u ostale sektore u rasponu 190-250 miliona KM.

Izravna/ Direktna strana ulaganja u 2016. godini bi bila od 980-1.080 miliona KM. Ulaganje

u elektroenergetski sektor BiH bi iznosila oko 780 miliona KM, dok bi prosječno ulaganje u ostale sektore bilo nešto veće nego u prethodne dvije godine, i mogla biti u rasponu od 200-300 miliona KM.

Izravna/Direktna strana ulaganja u 2017. godini bi bila od 900 miliona – 1.050 miliona KM. Ulaganja u elektroenergetski sektor su 600 miliona, a ulaganje u ostale sektore bi bilo nešto veće nego u prethodnoj godini, u rasponu od 300-450 miliona KM.

2.3. Federacija Bosne i Hercegovine i Hercegovačko-neretvanska županija/kanton

2.3.1. Industrijska proizvodnja

U tijeku/toku 2013. godine, ostvarena su pozitivna kretanja u industriji kao jednoj od ključnih djelatnosti gospodarstva/privrede kako Hercegovačko-neretvanske županije/ kantona, tako i cjelokupne Federacije BiH. Industrijska proizvodnja u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu u razdoblju I-XII 2013. godine u odnosu na isto razdoblje 2012. godine, ostvarila je rast od 15,7%. Ukupna industrijska proizvodnja na razini/nivou Federacije BiH u 2013. godini bila je viša za 7,3% od proizvodnje ostvarene u 2012. godini¹. U okviru glavnih industrijskih grupacija na području Hercegovačko-neretvanske županije/kantona, u 2013. godini u odnosu na godinu prije, došlo je do povećanja proizvodnje energije (92,6%), kapitalnih proizvoda (3%) i netrajnih proizvoda za široku potrošnju (22,9%). Do smanjenja proizvodnje je došlo kod intermedijarnih proizvoda (-0,6%) i kod trajnih proizvoda za široku potrošnju (-22,5%).

I u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu i u Federaciji BiH ostvaren je rast u osnovnim područjima industrijske proizvodnje. U Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu najveći rast proizvodnje u odnosu na 2012. godinu je u oblasti proizvodnje i opskrbe električnom energijom (92,6 %), dok u se u prerađivačkoj industriji bilježi skroman rast od 0,5%.

Šumsko zemljište i resursi šuma u HNŽ/K zauzimaju površinu od 217.856 ha. Oblast

šumarstva postaje fokus problema u gospodarstvu. Loše gospodarstvo i profitabilnost dijelom je posljedica neuređene zakonske regulative, dijelom rukovođenja, i stoga je šumsko gospodarstvo ovisno o potpori iz drugih izvora. Privatni su posjedi poprilično rasprišani, a prosječna im je površina malena, te je često podijeljena na nekoliko manjih čestica. Posljedice gore navedenog su slijedeće: napuštanje šuma, visok postotak nezakonite sječe, te oportunitizam u pogledu sječe drva koju je vlasnik dopustio za neku neznčajnu svotu.

Navedeni nedostatak vezan uz upravljanje šumskim resursima ograničava ponovno pošumljavanje, te predstavlja prijetnju za očuvanje biološke raznolikosti šuma. Takvo je stanje zasigurno nanijelo štetu većem broju zaštićenih stabala i šumskim staništima, u vidu nekontrolirane/nekontrolisane izgradnje građevina, odlaganje smeća i dr. Da bi se spriječila ilegalna sječa šuma, te da bi upravljanje šumskim resursima bilo pod kontrolom HNŽ/K i njene šumske uprave, trebali bi osigurati poseban fond koji bi bio od pomoći prilikom ostvarivanja ekoloških i društvenih ciljeva².

Na području Hercegovačko-neretvanske županije/kantona u razdoblju/periodu I-XII 2013. godine, proizvedeno je ukupno 83 tisuće/hiljade m³ šumskih sortimenata, što je u usporedbi sa istim periodom 2012. godine više za 18,6%. Ukupna prodaja šumskih sortimenata u periodu I-XII 2013. godine u odnosu na isti period 2012. je veća za 14000 m³, odnosno za 20,3%. Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u Federaciji BiH u periodu I -XII 2013. godine u odnosu na isti period 2012. godine veća je za 151.000 m³ ili 7,8%.

U postotcima, 4,1% ukupne proizvodnje šumskih sortimenata u Federaciji BiH odnosi se na proizvodnju u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu, dok u ukupnoj prodaji Federacije BiH Hercegovačko-neretvanska županija/kanton sudjeluje sa 4,2%. Stanje na zalihama, koje je evidentirano krajem mjeseca studenog/novembra 2013. godine na području Hercegovačko-neretvanske županije/kantona, iznosilo je 4 tisuće/hiljade m³ šumskih sortimenata.

2.3.2. Građevinarstvo u FBiH

Ovo je oblast koja se statistički prati samo za državni nivo i nivo entiteta, tako da se ne

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje – Informacije o kretanju makroekonomskih pokazatelja za prosinac 2013.

² Strategija razvitka poljoprivrede u ruralnim područjima HNŽ/K (2012. - 2017. godine)

može vršiti analiza u županijskim/kantonalnim okvirima. Građevinski radovi u BiH bilježe rast vrijednosti od 6,2% nakon devet mjeseci 2013. godine. To je rezultat rasta od 10% u FBiH i stagnacije u RS-u (neznatan pad od 0,1%). Analiza Direkcije za ekonomsko planiranje BiH pokazuje da je snažan rast ulaganja u prometnu/saobraćajnu infrastrukturu od 26,7% bio isključivi izvor spomenutog rasta, s obzirom na to da gotovo sve ostale kategorije radova bilježe značajan pad. Tako, broj završenih stanova u Bosni i Hercegovini iznosi 2.072 što je za 30,4% manje u odnosu na 2012. godinu. Na to je utjecalo godišnje smanjenje stanja stambenih kredita građanima u rujnu/septembru od 1,5%, te pad raspoloživog dohotka. To ujedno ukazuje da su javne investicije glavni razlog povećanja radova u 2013. godini. S tim u vezi sličan trend zabilježen je u oba entiteta za razliku od nestambenih zgrada iza čije se stagnacije na nivou/razini BiH krije pad od gotovo 11% u FBiH, te snažan rast u RS-u od gotovo 30%. Potpisivanje stand-by aranžmana s MMF-om otvorilo je vrata povoljnim izvorima infrastrukturnog kreditiranja drugih međunarodnih kreditora kojima je najvjerojatnije financiran/finansiran značajan dio povećanja javnih radova. Ipak, treba naglasiti da se ovdje radi isključivo o povećanju vrijednosti radova koje nije praćeno porastom broja zaposlenih u građevinarstvu što bi moglo ukazivati da se radi o složenim i skupim građevinskim projektima koji zahtijevaju velika novčana ulaganja. Nažalost, intenzitet rasta radova postepeno slabi iz kvartala u kvartal tako da je stopa rasta od 7,4% u prvom smanjena na 5,2% u trećem tromjesečju.

Vrijednost ugovorenih građevinskih radova u inozemstvu/inostranstvu u 2013. godini manja je za 4,6 % u odnosu na 2012. godinu. Vrijednost izvršenih građevinskih radova u inozemstvu/inostranstvu u 2013. godini manja je za 1,9 % u odnosu na 2012. godinu. Od ukupne vrijednosti izvršenih radova u inozemstvu/inostranstvu u 2013. godini, najveći dio odnosi se na zemlje Afrike i to 56,7 %. Vrijednost izvršenih građevinskih radova u Federaciji BiH u prosincu/decembru 2013., u odnosu na prosječnu vrijednost prošle godine, veća je za 14,8%, dok je u odnosu na isti mjesec 2012. manja za 15,5%.

Vrijednost ukupno izvršenih građevinskih radova u periodu od I-XII 2013. iznosi 818.627.000 KM. Od toga se na objekte

visokogradnje odnosi 32,4 % izvršenih radova, a na objekte niskogradnje 67,6%. U građevinarstvu FBiH u prosincu/decembru 2013. godine, bila su prijavljena 9.122 radnika. Njih 38,2 % radilo je na objektima visokogradnje, a 61,8 % na objektima niskogradnje.

2.3.3. Turizam

Uzevši u obzir ukupnu razinu potencijala i njezin turistički razvoj, HNŽ/K zauzima primat bližeg i šireg okruženja. Prostorna distribucija turističkih atrakcija i atraktivnosti raspršena je u svih osam općina i Gradu Mostaru.

Temeljne karakteristike turizma su:

- Razvijena infrastruktura u BiH, odnosno HNŽ/K (planska autocesta u Koridoru Vc, modernizirana željeznica, modernizirana Međunarodna zračna luka Mostar sa dobrim vezama sa domaćim i ino zračnim lukama); izgrađeni smještajni kapaciteti na destinacijama; zaokružena ponuda usluga na destinacijama (sigurnost turista i lokalnog stanovništva, osigurane zdravstvene usluge za turiste i lokalno stanovništvo, turistički info uredi, osigurana opskrba strujom, vodom i telefonom na svim destinacijama uz korištenje alternativnih izvora energije, izgrađeni kanalizacijski sustavi/sistemi i odvoz otpada na svim destinacijama);
- Bogata prirodna baština HNŽ/K ;
- Resursi vode i relativno čistog okoliša; - Bogata kulturno-povijesna/historijska baština HNŽ/K iz svih razdoblja (materijalna i nematerijalna), posebno baština pod zaštitom UNESCO-a;
- Raspoloživi smještajni i uslužni kapaciteti u turizmu (hoteli, moteli, restorani i drugi sadržaji).
- Raspoloživi uposlenici u turizmu i ugostiteljstvu na raznim razinama/nivoima do top menadžmenta.

Turizam na području ove regije u svakom slučaju zaslužuje pažnju i pruža mogućnosti razvoja regije. Objektivno sagledavajući istinske vrijednosti, ali i realne mane i nedostatke Hercegovine, rješavanje istih sa stručnog aspekta i dugoročne strategije, otvorilo bi mogućnosti za postupno ostvarenje pozitivnih rezultata i pozicioniranje turizma, kao jedne od temeljnih grana razvoja gospodarstva/privrede u

regiji. Zemljopisni položaj Hercegovine, blaga mediteranska klima, dio Jadranske obale, kao i zaleđe pruža mogućnosti razvoja ljetnog turizma. Specifičnost ove regije je i istodobna mogućnost razvoja i zimskog turizma na području Blidinja i Kupresa koji su prepoznatljivi po bogatstvu i raznolikosti flore i faune, pa je čak ovo područje zaslužilo epitet «botaničkog vrta Europe/Evropske». Religijski turizam je jedna od rijetkih blagodat Hercegovine i tu se nalazi u samom vrhu svjetski prepoznatljive ponude ovog vida turizma. Koncentriranost velikog broja kulturno-historijskih znamenitosti i spomenika, obilje prirodnih ljepota, predstavljaju rijetkost u svijetu i pružaju iznimno kvalitetne temelje/osnove za perspektive razvoja religijskog i kulturnog turizma tijekom/tokom cijele godine. U svijetu sve više dolazi do izražaja i razvoj seoskog turizma, a ovo područje obiluje prirodnim resursima i izuzetnim potencijalima. U ovom trenutku seoski turizam se još uvijek nalazi na margini naših razmišljanja, a i djelovanja. Seoski turizam pruža mogućnosti ponude izvornih hercegovačkih proizvoda od mesa i mlijeka, gastronomskih specijaliteta domaće kuhinje, kvalitetnih vina, rijetkih vrsta voća koje zbog svoje specifičnosti, načina uzgoja, kao i prerade daju nam za pravo nazvati ih „originalnim hercegovačkim proizvodom“.

Uspjeh razvoja turizma je usko povezan sa slikom zemlje, njene političke i ekonomske stabilnosti, zatim kvaliteta prometne infrastrukture i informatičkih usluga. Sektor turizma ima utjecaja/uticaja na mnoge druge uslužne sektore i proizvodne industrije, kao što su prehrambena industrija, građevinarstvo i financijske/finansijske usluge. Sektor turizma u BiH i FBiH je još uvijek u ranoj fazi razvoja, prema podacima koji prikazuju njegov udio u BDP-u BiH. Učešće sektora turizma u BDP je 2,47%, što je daleko manje u odnosu na učešće turizma na svjetskom nivou (9,4%). Kada je u pitanju konkurentnost u oblasti putovanja i turizma, BiH se na globalnoj ljestvici nalazi na 90. mjestu među 140 rangiranih država svijeta. U periodu od 2006. do 2012. godine za razvoj turizma iz proračuna/budžeta FBiH izdvojeno je poticajnih sredstva oko 30 miliona KM. Međutim, iako su vlasti FBiH poduzele određene aktivnosti u cilju poboljšanja uvjeta/uslova za razvoj turizma, ono što i dalje određuje sektor turizma u BiH/FBiH, je niska prosječna dužina boravka gostiju (koja iznosi dva dana) u odnosu na prosjek

zadržavanja turista u Europi/Evropi (9,7 dana), kao i niska iskorištenost smještajnih kapaciteta (od 15%). Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupan broj prijavljenih turista koji su posjetili Hercegovačko-neretvansku županiju/kanton u 2013. godini iznosio je 123.715 i veći je za 10,7% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj noćenja iznosio je 274.640 i veći je 5,2% u odnosu na 2012. godinu.

U zadnjim godinama primjetan je stalni trend rasta u broju turista u HNŽ/K-u, što vidimo i u tabeli ispod.

Godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Dolasci turista	71.373	94.728	103.651	111.676	123.715

Najveći broj stranih turista dolazi iz Poljske (20,7%), Italije (9,7%), Hrvatske (7,9%) i Francuske (3,3%). Promet u ugostiteljstvu u 2013. godini iznosio je 25.216.157,00 KM i manji je za 3,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Na području Federacije BiH u periodu I-XII 2013. godine registrirano/registrovano je 575.740 turista koji su ostvarili 1.133.651 noćenja. Broj turista je u odnosu na isti period 2012. godine veći za 23%, a broj noćenja za 21%.

2.3.4. Promet/ Saobraćaj

Ukupna dužina cesta u 2013. godini na području BiH povećana je za 6 km ili 0,1% u odnosu na 2012. godinu. U 2013. godini dužina magistralnih cesta ostala je nepromijenjena, a dužina regionalnih cesta je povećana za 6 km u odnosu na 2012. godinu.

U 2013. godini na području Hercegovačko-neretvanske županije/kantona cestovnim prijevozom je prevezeno 90 tisuća/hiljada tona robe, što je za 3,2% manje u odnosu na prethodnu godinu. Broj putnika prevezenih gradsko-prigradskim prijevozom u 2013. godini na području Hercegovačko-neretvanske županije/kantona iznosio je 1.018.000, te je u odnosu na 2012. godinu taj broj veći za 2,1%. Što se tiče zračnog prijevoza u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar djeluje unutar svih međunarodnih standarda. Putnici sve više počinju gravitirati mostarskom aerodromu. Mostarski aerodrom je prošle i prethodne godine zabilježio rekordan poslijeratni broj putnika od oko 80.000

i tako dostigao brojku od prije rata. Sve je više putnika koji zračnim putom/putem dolaze u Mostar, a dalje kopnenim nastavljaju put prema Jadranskoj obali. Potpuna afirmacije Aerodroma Mostar će dovesti i do poboljšanja ekonomske, gospodarske/privredne i turističke konkurentnosti cjelokupne Hercegovačke regije. Mostarski aerodrom ima kapaciteta i u budućnosti bi mogao biti među vodećim, na listi bh. aerodroma po broju putnika na turističkim letovima.

Na razini/nivou Federacije BiH u željezničko-putničkom prijevozu u razdoblju I-XII 2013. godine u odnosu na isto razdoblje 2012. godine broj prevezenih putnika manji je za 20,8%, a ostvareni putnički kilometri manji su za 26,8%. U željezničko-teretnom prijevozu u 2013. godini prevezena roba manja je za 0,2% u odnosu na 2012.godinu. U cestovno-putničkom prijevozu broj prevezenih putnika manji je za 5,2 %, a u gradsko-prigradskom prijevozu broj prevezenih putnika autobusima manji je za 6,5%. Promet zrakoplova/aviona na zračnim lukama/aerodromima u periodu I-XII 2013.godine je veći za 13,5% u odnosu na isti period 2012.godine. Promet putnika u zračnim lukama/aerodromima u 2013. godini, također, je veći za 20,3% u odnosu na 2012.godinu.

2.3.5. Zaposlenost i plaće

Koncem prosinca/decembra 2013. Godine, na evidenciji Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije/kantona bilo je evidentirano 32.550 nezaposlenih osoba, što je u usporedbi sa prosječnom nezaposlenošću u 2012. godine više za 6,6 %, a u odnosu na prošli mjesec više za 0,7 %. Gledano po općinama najveći broj registriranih nezaposlenih osoba nalazi se u Gradu Mostaru (16.216 ili 49,8 %), zatim u općini Konjic (3.929 ili 12,1 %), slijedi Čapljina (3.179 ili 9,7 %), Čitluk (2.496 ili 7,6 %), Jablanica (2.257 ili 6,9 %), Stolac (2.103 ili 6,5 %), Prozor – Rama (1.917 ili 5,9 %), Neum (421 ili 1,3 %) i općina Ravno sa 32 nezaposlene osobe na evidenciji.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, dobivenih od organizacija – poslodavaca, u prosincu/decembru 2013. godine u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu bilo je zaposleno 47.216 osoba.

Najveći broj zaposlenih je u djelatnosti trgovine (8.364), zatim prerađivačka industrija (6.513), javna uprava (4.741), itd.

Prosječna neto-plaća u prosincu/decembru 2013.godine je iznosila 895 KM i niža je 0,6% u odnosu na prethodni mjesec, a 0,2% u odnosu na prosjek 2012. godine. Hercegovačko-neretvanska županija/kanton je po visini prosječne neto plaće na drugom mjestu, prednjači jedino Kanton Sarajevo.

Prosječna neto-plaća u prosincu/decembru 2013. godine, u Federaciji BiH, iznosila je 845 KM, i nominalno je viša za 1,1%, a realno za 1,5%, u odnosu na prethodni mjesec.

2.3.6. Indeks cijena

Ukupan indeks potrošačkih cijena u decembru/prosincu 2013. godine je niži za 0,4% u odnosu na prethodni mjesec. Cijene su niže u odjeljcima Odjeća i obuća za 3,0%, Hrana i bezalkoholna pića za 0,5%, Prijevoz/Prevoz za 0,4%, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,3%, Alkoholna pića i duhan za 0,2% i Stanovanje, električna energija, plin i drugi energenti za 0,1%

U odjeljcima Obrazovanje i Restorani i hoteli cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu (prosinac/decembar). Ukupan indeks potrošačkih cijena u decembru/prosincu 2013. godine niži je za 1,4% u odnosu na isti mjesec 2012. godine.

U decembru/prosincu 2013. godine ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda niži je za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec. Promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama ukupan indeks cijena energije niži je za 0,7%, intermedijarnih proizvoda osim energije za 0,6%, a trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,1%. Rast indeksa cijena je registriran u grupaciji netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,5% i kapitalnih proizvoda za 0,1%.

Promatrano prema područjima KD-a, indeks cijena je niži za 0,9% u području proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, gasom/plinom, parom i klimatizaciji, a u području vađenja ruda i kamena i području prerađivačke industrije indeks cijena je niži za 0,2%. U području snabdijevanja vodom; uklanjanja otpadnih voda, upravljanja otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša indeks cijena je viši za 1,7%. Promatrano po oblastima, najveći pad indeksa cijena je registriran/registrovan kod proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, gasom/plinom, parom i klimatizaciji za 0,9%. Najveći rast indeksa cijena je registriran/

registrovan u oblasti proizvodnje kože i srodnih proizvoda za 6,1%. U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu značajnije mijenjali. Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u decembru/prosinu 2013. godine u odnosu na decembar/prosinac 2012. godine niži je za 2,1%.

Prosječan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2013. godini u odnosu na prosjek 2012. godine niži je za 2,0%.

2.3.7. Vanjskotrgovinska razmjena

Ukupna vanjskotrgovinska razmjena Hercegovačko-neretvanske županije/kantona u 2013. godini ostvarena je u iznosu od 1.773.365.000,00 KM, što je za 7,5% manje nego u 2012. godini i što predstavlja 12% ukupne vanjsko-trgovinske razmjene Federacije BiH, odnosno 8% vanjsko-trgovinske razmjene BiH sa svijetom. Vodeći partneri u vanjsko-trgovinskoj razmjeni Hercegovačko-neretvanske županije/kantona i dalje su Hrvatska (24%), Njemačka (9,5%), Italija (7,7%) i Austrija (7%). Izvoz u zemlje EU je iznosio 575 mil. KM, što je za 6% manje nego u istom razdoblju/periodu 2012. godine, dok je uvoz iznosio 725 mil. KM, što je za 7,5% manje nego u istom razdoblju/periodu prethodne godine. Ukupan izvoz Hercegovačko-neretvanske županije/kantona u 2013. godini iznosio je 664.122.000 i za 7,6% je manji od izvoza iz 2012. godine. Ukupan uvoz je također manji za 7,5% i iznosio je 1 milijardu i 109 miliona KM.

Najveći postotak u vanjsko-trgovinskoj razmjeni ostvaruje se u prerađivačkoj industriji (90%). Promatrano po sektorima i odsjecima najviše se izveze obojenog metala. Obojeni metal čini čak 60% ukupnog izvoza naše županije/kantona. U odnosu na 2012. godinu izvoz obojenog metala se smanjio za 13,4%. Najveći skok bilježi se kod izvoza električne energije i to za čak 315%. U uvozu prednjače industrijski proizvodi (25,3%) i hrana (19,4%), te mašine i strojevi (13%).

Uvoz industrijskih proizvoda se povećao za 6%, dok se uvoz hrane smanjio za 4,2% kao i uvoz mašina i strojeva za 9,7%

Ostvareni deficit iznosio je 445 miliona KM, a pokrivenost uvoza izvozom iznosi 60%.

2.3.8. Poljoprivreda

U Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu u 2013. godini primjetno je povećanje u ostvarenim prinosima skoro svih usjeva (izuzev

duhana), kao i voća. Tako je, primjerice, prinos rajčice veći za 92%, prinos kukuruza za 32%, oraha za 326%, kruške 341% u odnosu na 2012. godinu.

Kod brojnog stanja stoke zabilježen je pad, osim kod broja košnica pčela gdje postoji povećanje od 2% u odnosu na 2012. godinu. Proizvodnja mlijeka je povećana za 7%, a proizvodnja meda za 14% u odnosu na 2012. godinu.

U Federaciji BiH uslijed povoljnih vremenskih uvjeta/uslova prinosi usjeva i voća u 2013. godini bilježe znatan rast u odnosu na 2012. godinu, koja je imala smanjene prinose zbog dugotrajno sušnog perioda. U 2013. godini u FBiH ostvarena je proizvodnja kukuruza-zrno viša za 58,8% u odnosu na 2012. Kod proizvodnje industrijskog bilja, kod soje je zabilježeno povećanje proizvodnje za 48,6%, a kod proizvodnje duhana proizvodnja je veća za 30,9% u odnosu na 2012. Kod krumpira proizvodnja je veća za 25,5%, a proizvodnja graha-zrno veća je za 29,8% u usporedbi sa proizvodnjom u prošloj godini. Kod voća ostvarena proizvodnja jabuka veća je za 105,4%, dok je proizvodnja šljive veća za 134,5% u odnosu na 2012. Ukupna proizvodnja grožđa je veća za 27,1% u odnosu na 2012.

Pored svih ovih pozitivnih pokazatelja i dalje je poražavajuća činjenica da BiH pored svih svojih kapaciteta proizvodi samo 20 % vlastitih potreba za hranom. Uzimajući u obzir da BiH posjeduje dovoljne kapacitete zemljišta i vode i da ima veliki broj nezaposlenih, mogla bi u proizvodnji hrane imati jako važnu poziciju. Da bi se to realiziralo/realizovalo, neophodno je da se u BiH slijede politike Europske/Evropske unije, koje se odnose prije svega prema poljoprivredi, kao glavnom kanalu za izlaz iz ekonomske i socijalne krize u kojoj se nalazi BiH.

Neke od mjera razvoja poljoprivrede su mjere strukturalne politike, mjere zemljišne politike i mjere novčane potpore.

Mjere strukturalne politike – na razini/nivou HNŽ/K uključuju investicije u poljoprivredi radi promjene agrarne strukture, razvitak specifičnih poljoprivrednih proizvodnji uvjetovanih/uslovljenih agro klimatskim uvjetima/uslovima županije/ kantona (morsko i slatkododno ribarstvo i prerada ribe, proizvodnja maslinova ulja, vina, stolnog grožđa, agruma, smokve, šipka, ranog voća i povrća), kao i potporu ruralnim područjima s težim uvjetima/uslovima gospodarenja u

poljoprivredi i razvitak mogućih proizvodnji na tim područjima uz kombinaciju s razvitkom ruralnog turizma.

Mjere zemljišne politike – Na razini/nivou HNŽ/K uključuju provedbu mjera koncesije i dodjele prava korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, dodjelu u koncesiju šumskog zemljišta za podizanje dugogodišnjih nasada (ovu mjeru mora pratiti sustav/sistem rekultivacije), zaštita od pretvorbe poljoprivrednog zemljišta u građevinsko zemljište gdje god je to moguće.

Mjere novčane potpore – Na razini/nivou HNŽ/K uključuju mjere za podizanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora, izravna (direktna) plaćanja – specifične proizvodnje.

Već je poznata činjenica da je BiH potpisujući ugovor o stabilizaciji i pridruživanju, pravila ustupke EU i smanjivala carine u proteklih pet godina, te je sada zaštita na proizvode iz EU na nuli. Zauzvrat tome BiH je trebala do sada izgraditi institucije na razini/nivou BiH kako bi mogla povlačiti sredstva iz EU, te tako balansirati zaštitu domaće proizvodnje i svojih proizvođača. Međutim zbog vođenja loših politika to se nije dogodilo, a u posljednjih 10 godina deficit u poljoprivredi se kreće oko 20 miliona KM i odnosi se na skoro sve poljoprivredne proizvode koje možemo proizvoditi u BiH, što pokazuje koliko je poljoprivreda nerazvijena i nekonkurentna u odnosu na zemlje okruženja i EU. Također, ne uspostavljanjem, prije svega platnog sustava/sistema na razini/nivou BiH u poljoprivredi i ruralnom razvoju, BiH ne može aplicirati na sredstva iz EU namijenjena za taj segment.

2.4. Makroekonomski ciljevi i prioritete za naredni srednjoročni period

Iz konteksta do sada spomenutog, evidentno je da je makroekonomska situacija u BH prilično složena. Sagledavajući stanje na prostoru Hercegovačko-neretvanske županije/kantona može se konstatirati/konstatovati da je isto odraz ukupnih trendova i makroekonomske situacije na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine i BiH u cjelini. U tom kontekstu, kao osnovni cilj za period od naredne tri godine, nameće se kao potreba očuvanja i jačanja makroekonomske stabilnosti.

Još uvijek prisutna ekonomska kriza i naslijeđene slabosti iz ranijeg perioda stavljaju

Vladu pred brojne izazove u cilju održanja fiskalne stabilnosti i održivosti, zadovoljenju javnih potreba na drugačiji i pravičniji način, kao i poboljšanju ukupne klime i stvaranja pretpostavki za rast gospodarskih/privrednih aktivnosti.

Kao imperativ postavlja se pred Vladu HNŽ/K da se odupre iskušenjima povećanja potrošnje van okvira onoga što je fiskalno odgovorno i održivo. Zahtjevi za porastom potrošnje u prioritarnim područjima se moraju izmiriti uštedama na niže prioritarnim područjima.

Moralo bi postati praksa kod donošenja odluka o nivou javne potrošnje, da se prethodno definiraju jasni ciljevi u smislu što se želi postići kao i sagledavanje realnih mogućnosti za ostvarenje planiranih ciljeva, kao i uvođenje mjera štednje na svim razinama/nivoima. Sve spomenuto, uz poboljšanje uvjeta privređivanja, kroz stvaranje povoljnijeg ambijenta i jačanja odgovornosti i svijesti svih relevantnih odjela da samo stvaranjem nove vrijednosti stvaraju se i pretpostavke prosperitetu i napretku ukupne situacije, a samim tim i jačanju proračunske/budžetske stabilnosti.

U tom smislu čini se nužnim pojačati aktivnosti na mjerama i započetim zakonskim propisima i aktivnom učešću i iniciranju drugih izmjena propisa koje donose više razine/nivoi vlasti, u prvom redu Federacija Bosne i Hercegovine.

Vrlo važnim čini se poduzimanje konkretnih aktivnosti na dosljednom provođenju zakonskih rješenja kao i mjera uz inoviranje postojećih programa razvoja kao i uvođenje više reda, odgovornosti i angažiranja/angažovanja u okviru odjela na izradi i kandidiranju kvalitetnih razvojnih programa i projekata čije financiranje/finansiranje ne bi bilo apriori iz proračuna/budžeta Grada, odnosno sagledati i druge realne mogućnosti realizacije istih iz drugih izvora i fondova.

Iz konteksta do sada spomenutog, evidentno je da nisu iskorištene sve raspoložive mogućnosti kada su fiskalni okviri u pitanju i sasvim se čini opravdanim i mogućim u narednom srednjoročnom periodu sve kapacitete dodatno angažirati/angažovati u cilju jačanja fiskalnog kapaciteta i prihodovnih mogućnosti proračuna/budžeta Grada, što će sa druge strane omogućiti kvalitetniju rashodovnu stranu proračuna/budžeta i kvalitetnije zadovoljenje javnih potreba.

2.5. Rizici za ostvarenje makroekonomskih ciljeva i prioriteta

Evidentno je da u teoriji i praksi ispunjenje definiranih ciljeva nosi sa sobom i određene prepreke i rizike, koji se moraju jasno detektirati i učiniti sve potrebne radnje i donijeti odgovarajuće mjere na svođenje tih rizika na što je moguće manju mjeru.

Naravno, postoje rizici kao što su oporavak svjetske i bh. ekonomije, rast cijena hrane i nafte na svjetskom tržištu, visina investicija i stranih ulaganja i drugih u najvećoj mjeri su mimo konkretnih ingerencija i mogućnosti djelovanja Vlade županijskog/ kantonalnog nivoa organiziranja, ali postoji i čitav niz rizika kao što su inertnost, odgovornost, stručnost, upravljanje procesima unutar Vladinih službi, koji zahtijevaju punu mobilnost i adekvatnu aktivnost svih službi i uposlenika na ostvarenju Vladinih mjera i ciljeva u narednom srednjoročnom periodu.

U tom smislu, a u cilju da spomenuti rizici zauzimaju što je moguće manji utjecaj/ uticaj, čini se opravdanim i neophodnim da sve aktivnosti koje se planiraju provesti moraju imati jasno utvrđene i definirane/definisane rokove i kontrolne mehanizme sa definiranim/definisanim odgovornostima kako za neizvršenje postavljenih zadataka tako i samih efekata koji su postignuti provođenjem mjera i programa.

Na kraju treba napomenuti da su navedene perspektive ekonomskog rasta za naredni trogodišnji period rađene prije katastrofalnih poplava i klizišta koja su zahvatila 1/3 od ukupne površine BiH, sredinom svibnja/maja tekuće godine. Posljedice ovih nepogoda će se sigurno odraziti na bh. gospodarstvo/privredu za naredni period, a vjerovatno i daljnje. Za sada nema pouzdanih informacija o veličini šteta, jer je situacija još iznimno teška, voda se nije povukla sa poplavljenih područja, a pojedina klizišta su još aktivna. Samim tim, u prethodnom poglavlju, navedeni parametri mogućeg gospodarskog/privrednog rasta u slijedećem trogodišnjem periodu, trebaju se uzeti sa dosta rezerve u ostvarenju istih.

Poglavlje 3: SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

UVOD

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda za koje se očekuje da će biti na raspolaganju u ranije spomenutom srednjoročnom periodu, iz kojih će biti financirane/finansirane javne potrebe Grada koje su najvećim dijelom determinirane prilikama i situacijama navedenim u prethodnom poglavlju i koje su odraz ukupnih makroekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini kao i važećih fiskalnih propisa na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine.

Dosadašnje spoznaje utemeljene na velikom broju urađenih analiza mikro i makro ekonomskog sadržaja, nedvojbeno ukazuje na činjenice da će fiskalna situacija i dalje ostati ograničena i da kao takva neće biti dovoljna za ostvarenje svih potreba i željenih projekata koji bi za cilj imali poboljšanja uvjeta privređivanja i življenja.

U tom smislu nameće se kao imperativ organima vlasti da učine sve u okviru svojih nadležnosti na poboljšanju fiskalnih kapaciteta i jačanju fiskalne održivosti.

U tom smislu, od ogromne važnosti je prepoznati i utvrditi aktivnosti na provođenju usvojenih zakonskih rješenja kao i način djelovanja na izmjeni postojećih zakonskih rješenja kada su neizravni/indirektni i izravni/direktni porezi u pitanju.

Imajući u vidu postojeću situaciju, kao i činjenicu da Grad Mostar ne može utjecati/ uticati na ukupnu fiskalnu strategiju za naredni srednjoročni period, evidentno je da u takvoj konstelaciji snaga i odnosa kao realna osnova za izradu i prezentaciju srednjoročne fiskalne strategije će poslužiti prognoze i pretpostavke preuzete od DEP-a, kao i projekcije prihoda od neizravnih/indirektnih i izravnih/direktnih poreza za period 2015.-2017. godine dostavljene od strane Federalnog ministarstva financija/finansija (FMF).

U kontekstu ranije spomenutog, a na osnovu projekcija prihoda koje je dostavilo FMF, 19.05.2014.godine, kao i analiza ostvarenja prihoda proteklih godina i trenda rasta za prva četiri mjeseca tekuće godine, Služba za proračun i financije napravila je projekciju prihoda koji pripadaju Gradu za 2015. godinu u iznosu

od 46.559.000 KM, a u 2016. godini ukupno očekivani prihodi mogli bi biti 46.973.500 KM i 47.772.000 KM u 2017.godini.

3.1. Neizravni/Indirektni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno /indirektno oporezivanje

Prihodi prikupljeni po osnovu neizravnih/indirektnih poreza (PDV-a, carinskih dadžbina i trošarinskih/akciznih dadžbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za neizravno/indirektno oporezivanje (UINO), nakon čega se raspodjeljuju slijedećim redom: (1) raspodjela na račun rezervi, (2) raspodjela za sredstva za financiranje/finansiranje Institucija BiH, (3) raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta i (4) otplata vanjskog duga. Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i vlada nižih razina/nivoa vlasti, sukladno/u skladu sa utvrđenom formulom.

Za izradu projekcija prihoda od neizravnih/indirektnih poreza odgovorno je Odjeljenje za makroekonomsku analizu (OMA) Upravnog odbora UINO. Temelj/osnov izrade projekcija čine procjene makroekonomskih pokazatelja od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP).

Udio prihoda sa jedinstvenog računa, sukladno Zakonu/u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstven račun i raspodjeli prihoda, a prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u F BiH raspodjeljuje se kako slijedi:

- 36,20% FBiH
- 51,48% županijama/kantonima
- 8,42% općinama
- 3,90% Direkciji za ceste

Dio prihoda (51,48%) po osnovu neizravnih/indirektnih poreza uplaćenih na poseban račun Proračuna/Budžeta FBiH pripada županijama/kantonima sukladno/u skladu sa kriterijima (čl. 9 Zakona o pripadnosti javnih prihoda u F BiH) i formulama iz čl. 21., 23. i 24. istog zakona. Tako određeno učešće županija/kantona u raspodjeli, stopa za Hercegovačko-neretvansku županiju/kanton (HNŽ/K) se kretala:

- 8,821%, - 2007.g.,
- 8,733% - 2008.g.,
- 8,651% - 2009.g.,
- 8,607% - 2010.g.,
- 8,571 % - 2011.g.,
- 8,520 % - 2012.g.,

- 8,523%, - 2013.g.,
- 8,495% - 2014.g.

Posljednjom izmjenom Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH, broj: 35/14) i Naputka/Uputstva o izmjenama i dopunama Naputka/Uputstva o određivanju udjela županija/kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih županijskih/kantonálnih tijela za ceste u prihodima od neizravnih/indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2014.godinu, udio HNŽ/K u raspodjeli za 2014.godinu je promijenjen i stopa je 8,438 % po istim kriterijima. Iz navedenog evidentno je smanjenje stope učešća HNŽ/K u raspodjeli ukupnih sredstava kroz promatrane godine, a samim tim i smanjenje prihoda od neizravnih/indirektnih poreza.

3.2. Prihodi koji se prikupljaju

Pored prihoda od neizravnih/indirektnih poreza, županije/kantoni participiraju u prihodima od izravni/direktnih poreza; poreza na dohodak i poreza od imovine, te u prihodima od pristojbi/takse i naknada, neporeznih prihoda i novčanih kazni.

Prikupljanje i raspodjela izravnih/direktnih i drugih prihoda se vrši sukladno/u skladu sa federalnim propisima, te prema županijskom/kantonálnom Zakonu o pripadnosti javnih prihoda i Zakonu o porezima HNŽ/K.

3.3. Prihodi od neizravnih/indirektnih poreza

Značajan rast prihoda od neizravnih/indirektnih poreza u HNŽ/K zabilježen je u 2008. godini i iznosio je oko 117,6 mil. KM. U 2009. godini evidentan je pad istih za 19,5% i iznosio je oko 98,4 mil. KM, što je sasvim očekivano uslijed predviđenog smanjenja prihoda od carina, a zbog potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), te projiciranog smanjenja rasta uvoza i potrošnje uslijed utjecaja/uticaja međunarodne ekonomske krize. U 2010.godini zabilježen je lagani rast prihoda i iznosi oko 105,5 mil. KM, u 2011.godini prihodi od navedenih poreza nastavljaju rast od 1,9%, odnosno na iznos oko 107,5 mil. KM. U 2012.godini zabilježen je pad ovih prihoda oko 6,5%, u odnosu na prethodnu godinu, odnosno na iznos oko 101 mil. KM. U 2013.godini nastavljen je trend pada ovih prihoda, odnosno ostvareno je oko 93,7 mil. KM, što je

smanjenje u odnosu na prethodnu godinu oko 7,3 mil. KM, a 13,8 mil. KM u odnosu na 2011. godinu, dok je smanjenje u odnosu na 2008. godinu oko 24 mil. KM. Što se tiče 2014. godine, evidentno je da je ostvarenje ovih prihoda u periodu I-V tekuće godine manje za 1,3% u odnosu na isti period prošle godine. Prema procjenama FMF izvršenje ovih prihoda za našu Županiju/Kanton u 2014. godini bi moglo biti oko 92 mil. KM. Polazeći od činjenice da je učešće ovih prihoda oko 78% od ukupnih prihoda (bez namjenskih i primitaka), jasno je da svako smanjenje ovih prihoda dodatno otežava financijsku/finansijsku situaciju u županiji/kantonu, samim tim što obveze koje su u nadležnosti županija/kantona ostaju iste. Duži niz godina HNŽ/K je u proračunskom/budžetskom manjku odnosno deficitu. Vlada HNŽ/K je krajem 2013. godine, da bi donekle pokrila deficit, donijela Odluku o zaduživanju kod komercijalne banke (14 mil. KM) koju je Skupština HNŽ/K potvrdila, ali i dalje je prisutan proračunski/budžetski deficit.

Pri projekciji ovih prihoda za naredni period, (2015.-2017.), MF HNŽ/K se isključivo oslanjalo na dostavljene projekcije ovih prihoda od strane Federalnog Ministarstva financija/finansijska (FMF). U projekcijama za 2015. i 2016. godinu predviđen je iznos za ove prihode zajedno sa zaostalim obvezama po ovom temelju/osnovu oko 101,7 mil. KM, za 2017. godinu predviđa se smanjenje ovih prihoda od strane FMF, tako da bi mogući iznos bio oko 100,6 mil. KM.

Pored prihoda sa Jedinственog računa, županije/kantoni prikupljaju prihode po drugim temeljima/osnovama, što je već navedeno. Projekcije ovih prihoda Ministarstvo financija/finansijska HNŽ/K pripremi je prema Projekciji prihoda od strane FMF, makroekonomskih pokazatelja za naredne godine (podaci od DEP-a) i trenda rasta za pet mjeseci tekuće godine.

Porez na dobit poduzeća/preduzeća (izuzev banaka i drugih financijskih/finansijskih organizacija) predstavlja prihod županije/kantona. Prema procjenama FMF prihodi po ovom temelju/osnovu, do kraja 2014. godine mogli bi iznositi oko 11,9 mil. KM, što je oko 2,3% više nego izvršenje u 2013. godini. Za naredne tri godine ovi prihodi projicirani su na temelju/osnovu već spomenutih projekcija od FMF, uvećane za uplate po zaostalim obvezama. Prihodi od navedenog poreza u 2015. godini bi bili oko 12,4 mil. KM. Procjenjuje se da će ovaj iznos dalje lagano rasti

u 2016. godini na iznos od 12,9 KM, a u 2017. godini na iznos oko 13,5 mil. KM.

3.4. Porez na dohodak

Porez na dohodak sukladno/u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima, se dijeli između županije/kantona i općina županije/kantona. U Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu je ovaj omjer 65,54:34,46 u korist Županije/Kantona. Ukupna procjena županijskog/kantonalnog prihoda do kraja 2014. godine, prema projekcijama FMF, iznosi oko 19,7 mil. KM, što predstavlja rast od 2,8% u odnosu na ostvarenje u 2013. godini. Ovi prihodi projicirani su u skladu sa projekcijama FMF, sa povećanjem po temelju zaostalih obaveza. Procjenjuje se da bi ovi prihodi mogli biti oko 20,7 mil. KM u 2015., a u naredne dvije godine 21,5 mil. KM i 22,4 mil. KM.

Prihodi od poreza na imovinu, koji pripadaju županijskom/kantonalnom proračunu/budžetu, su povećani na temelju/osnovu predloženih promjena zakonskih propisa koji reguliraju/regulišu ovu oblast, tako su u 2015. godini, zajedno sa ostalim prihodima projicirani u iznosu od 1,4 mil. KM, u 2016. godini u iznosu od 1,45 mil. KM, te u 2017. godini u iznosu od 1,5 mil. KM.

3.5. Naknade i pristojbe/takse

Ovi prihodi uključuju administrativne, komunalne pristojbe /takse, te ostale naknade i pristojbe/takse po zakonima i propisima.

3.6. Neporezni prihodi

U ovu skupinu/grupu prihoda pobrojani su prihodi od financijske/finansijske i nematerijalne imovine; prihodi od dobivenih koncesija; povrati donacije; neplanirane uplate i tekuće potpore kao i prihodi od pružanja javnih usluga.

3.7. Novčane kazne

Ovi prihodi bi i u naredne dvije godine trebali zadržati blagi trend rasta, projekcija je rađena na temelju/osnovu postojećih zakonskih rješenja i županijskih/kantonalnih propisa, kao i na temelju ostvarenih prihoda za prvih pet mjeseci tekuće godine.

3.8. Posebne naknade

Prihodi od posebnih naknada (namjenski prihodi) uključuju vodne naknade, naknade za ceste, naknade za korištenje šuma i posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

3.9. Ukupni prihodi Grada

Na temelju već navedenog, procjenjuje se da će grad u 2014.godini imati 56.783.915,00 KM, a u 2015. godini imati na raspolaganju ukupno 58.659.000,00 KM u 2016.godini oko 56.973.500 KM i 2017. godini 56.772.000,00 KM.

U slijedećoj tabeli prikazani su ostvareni prihodi za 2013., godinu, plan za 2014.godinu i projekcije prihoda Grada Mostar za period 2015.-2017. godina:

- Ukupni porezni prihodi planirani za 2014. godinu iznose 20.531.000 KM,

projekcija za 2015. iznosi 21.408.000 KM, u 2016.godini 21.698.500 KM, a u 2017. godini 22.090.000 KM.

- Neporezni prihodi planirani su 30.174.475 KM u 2014., projekcija za 2015.godinu iznosi 24.851.000 KM, za 2016. godinu 25.025.000 KM, a za 2017. godinu 25.332.000 KM.
- Tekući grantovi/transferi planirani su u 2014.godini u iznosu 144.905 KM, a projekcija za 2015.godinu iznosi 300.000 KM, za 2016. godinu 250.000 KM i za 2017.godinu 350.000 KM.
- Primici od financijske/finansijske imovine planirani su u 2014.godini u iznosu od 5.887.535 KM, projekcija za 2015. godinu u iznosu od 12.100.000 KM, za 2016. godinu 10.000.000 KM, a za 2017. godinu 9.000.000 KM.

Tabela 3.1-Ukupni prihodi 2013.-2017.**Tabela prihoda**

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE za 2013.	PLAN za 2014.	PROJEKCIJA		
				2015.	2016.	2017.
1	2	3	4	5	6	7
700000	I PRIHODI	45.102.972	50.851.380	46.559.000	46.973.500	47.772.000
710000	POREZNI PRIHODI	20.129.607	20.531.000	21.408.000	21.698.500	22.090.000
711000	Porez na dobit od pojedinaca i poduzeća/preduzeća	39.490	40.100	38.000	38.000	40.000
713000	Porez na platu i radnu snagu (zaostale uplate)	115.162	120.000	110.000	100.000	90.000
714100	Porez na imovinu	3.362.179	3.423.000	4.400.000	4.450.000	4.550.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale uplate)	6.166	7.000	4.000	4.000	3.000
716000	Porez na dohodak	6.486.277	6.500.000	6.550.000	6.600.000	6.700.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravn. poreza	10.114.261	10.436.000	10.300.000	10.500.000	10.700.000
719000	Ostali porezi	6.072	4.900	6.000	6.500	7.000
720000	NEPOREZNI PRIHODI	24.718.083	30.174.475	24.851.000	25.025.000	25.332.000
721100	Prihodi od nefinancijskih/ nefinansijskih javnih poduzeća/ preduzeća i finan.-ih javnih institucija	660.264	784.000	670.000	670.000	700.000
721200	Ostali prihodi od imovine	35.632	22.625	40.000	40.000	45.000
721600	Prihodi od privatizacije	19.640	10.000	20.000	20.000	20.000

Grada Mostara

722100	Administrativne pristojbe/takse	1.170.283	1.200.000	1.185.000	1.200.000	1.300.000
722200	Sudske takse					
722300	Komunalne pristojbe/takse	5.402.827	5.600.100	5.600.000	5.700.000	5.800.000
722400	Ostale proračunske/ budžetske naknade	15.030.489	20.419.750	15.150.000	15.200.000	15.200.000
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	1.668.206	1.735.000	1.710.000	1.720.000	1.750.000
722530	Cestovne naknade	550.522	570.000	560.000	570.000	580.000
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	1.109.173	1.165.000	1.150.000	1.150.000	1.200.000
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	205.931	218.000	210.000	210.000	250.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	509.441	170000	250.000	250.000	250.000
723000	Novčane kazne	15.370	15.000	16.000	15.000	17.000
730000	II TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	254.951	144.905	300.000	250.000	350.000
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	331	1.000			
780000	KAPITALNI PRIMITCI					
810000	PRIMITCI OD FINACIJSKE/ FINANSIJSKE IMOVINE	6.695.372	5.887.535	12.100.000	10.000.000	9.000.000
811000		6.695.372	5.887.535	12.100.000	10.000.000	9.000.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE					
	UKUPNO (I+II+III)	51.798.344	56.738.915	58.659.000	56.973.500	56.772.000

2. Tabela Rashodi

Ekon. kod.	Opis	IZVRŠENJE za 2013.	PLAN za 2014.	PROJEKCIJA		
				2015.	2016.	2017.
1	2	3	4	5	6	7
600000	RASHODI (I+II+III+IV+V+V I+VII+VIII+IX+X)	48.318.260	56.678.915	58.659.000	56.973.500	56.772.000
611000	I PLATE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	13.355.595	12.200.000	13.310.000	13.350.000	13.350.000
611100	Bruto plaće i naknade	10.742.102	10.770.000	10.700.000	10.700.000	10.700.000
611200	Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	2.613.493	1.430.000	2.610.000	2.650.000	2.650.000
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	1.169.237	1.170.000	1.160.000	1.160.000	1.160.000
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	9.521.265	11.282.212	9.500.000	9.400.000	9.500.000
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	8.799.484	9.364.933	10.050.000	10.165.000	10.090.000
614100	Grantovi drugim nivoima/ razinama vlasti	3.322.499	4.302.478	4.300.000	4.515.000	4.540.000

614200	Grantovi pojedincima	387.258	574.000	640.000	600.000	400.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	5.089.727	4.288.455	4.370.000	4.550.000	4.650.000
614400	Subvencije javnim poduzećima/ preduzećima		200.000	300.000	200.000	200.000
614800	Ostali grantovi			140.000		
614900	Transferi za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta			300.000	300.000	300.000
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	804.855	1.238.960	950.000	1.005.000	1.210.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE I NAKNADE	490.053	280.000	510.000	510.000	550.000
821000	VII NABAVKA STALNIH SREDSTAVA	13.854.934	21.090.310	22.824.000	21.043.500	20.500.000
822000	VIII POZAJMLJIVANJE I UČEŠĆE U DIONICAMA					
823000	IX OTPLATA DUGA	322.837	52.500	355.000	340.000	412.000
	X OSTALO					

3.10. Rizici po projekcije prihoda

Prognoze prihoda su usko vezane za gospodarski/privredni rast. Najveći rizik po projekcije prihoda, kako je navedeno u ranijem tekstu, je neuspjeh u ispunjavanju ciljeva gospodarskog/privrednog rasta. Administracija poreznog sustava/sistema također predstavlja rizik po projekcije prihoda. Porezni prihodi zavise od unapređenja usklađenosti BiH institucija i entiteta sa jedne strane i svih razina/nivoa vlasti unutar Federacije, pogotovo kad su u pitanju prognoze prihoda od neizravnih/indirektnih poreza.

Iako ovakav prikaz mogućih prihoda Grada za naredne godine, ovisi kako je već navedeno od brzine oporavka bh. gospodarstva/privrede koje je zahvaćeno ekonomskom krizom, kao i ostvarenjem makroekonomskih pretpostavki, te donošenja zakonskih propisa na razini/nivou Federacije i županije/kantona i lokalne uprave, evidentno je da projicirani prihodi traže angažman svih zainteresiranih za razvoj Grada.

Poglavlje 4: UPRAVLJANJE POTROŠNJOM JAVNOG SEKTORA

U ovom poglavlju su sažeta ključna pitanja iz oblasti upravljanja resursima javnog sektora što u ekonomskoj klasifikaciji predstavlja važan element srednjoročnog planiranja i ima za cilj ukazati na eventualne strukturalne nejednakosti koje se moraju uzeti u obzir pri određivanju prioriteta rashoda i definiranju ograničenja potrošnje za proračunske/budžetske korisnike.

Ukupni planirani rashodi za 2014. godinu iznose 56.678.915 KM, što je za 8.360.655 KM više nego izvršenje proračuna/budžeta u 2013. godini. Prilikom projekcija rashoda za naredne tri godine, uvažavajući date projekcije prihoda, Ministarstvo financija/finansija je planiralo isključivo rashode koji se odnose na troškove uposlenih (plaće, doprinosi, naknade uposlenih i materijalni troškovi) i nadležnosti koje su Ustavom utvrđene da se financiraju/finansiraju iz županijskih/kantonalnih proračuna/ budžeta. Projekcija rashoda za 2015. godinu iznosi 58.659.000 KM, za 2016. godinu iznosi 56.659.000 KM, i za 2017. godinu iznosi 56.772.000 KM.

4.1. Plaće u javnom sektoru

Projekcija potrošnje na bruto plaće i doprinose u javnom sektoru

TABELA BR.3. PLAĆE, DOPRINOSI I BROJ ZAPOSLENIH

OPIS	Izvršenje za 2013.	PLAN za 2014.	PROJEKCIJA		
			2015.	2016.	2017.
1	2	3	4	5	6
Ukupne bruto plaće i doprinosi	11.911.334	11.940.000	11.860.000	11.860.000	11.860.000
Ukupan broj zaposlenih u javnom sektoru	571	560	560	560	560
Prosječna mjesečna plaća	1.738	1.777	1.765	1.765	1.765

4.2. Naknade troškova zaposlenih

Plan troškova uposlenih u 2014.godini iznosi 12.200.000 KM, projekcija rashoda za 2015. godinu iznosi 13.310.000 KM, u 2016.godini 13.350.000 KM, a u 2017.godini 13.350.000 KM.

4.3. Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge uključuju rashode za nesmetano poslovanje proračunskih/budžetskih korisnika. Neadekvatan nivo potrošnje na materijalne troškove u odnosu na potrošnju na plaće može rezultirati manje efikasnim i djelotvornim javnim sektorom, obzirom da ograničava mogućnost pružanja adekvatnih usluga zajednici.

Ukupna potrošnja na materijal i usluge u 2014.godini planirana je 11.282.212 KM, a projekcija u 2015.godini 9.500.000,00 KM, u 2016.godini iznosi 9.400.000,00 KM, a u 2017. godini 9.500.000,00 KM.

4.4. Transferi

Shodno proračunskoj/budžetskoj klasifikaciji i kontnom planu FBiH tekući transferi se dijele:

- tekući transferi drugim razinama/nivoima vlasti
- tekući transferi pojedincima
- tekući transferi neprofitnim organizacijama
- subvencije javnim poduzećima
- subvencije
- tekući transferi
- drugi tekući transferi

4.4.1. Tekući transferi drugim razinama/nivoima vlasti

Udio ukupnih transfera drugim razinama/nivoima vlasti (614100) u proračunu/budžetu za

2014.godini planiran je u iznosu od 9.364.933 KM, a projekcija za 2015. godinu oko 10.050.000 KM, a za 2016. godinu 10.165.000 KM, a u 2017. godini 10.090.000 KM.

4.4.2. Tekući transferi za grantove drugim nivoima vlasti

Ovi transferi planirani su u 2014.godini u iznosu 4.302.478,00 KM, a projekcija prihoda u 2015.godini iznosi 4.300.000,00 KM, a u 2016 4.515.000,00 KM i 2017.godini 4.540.000,00 KM.

4.4.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama su procijenjeni 4.288.455,00 KM za 2014. godinu, a projekcija za 2015. godinu iznosi 4.370.000,00 KM, za 2016.godinu 4.550.000,00 KM i za 2017. godinu 4.650.000,00 KM.

4.4.4. Subvencije javnim poduzećima i subvencije- transver za poticaje razvoja poduzetništva i obrta

Subvencije javnim poduzećima/preduzećima za 2015.godinu procijenjene su u iznosu od 300.000,00 KM a za narednu 2016. i 2017. u iznosu od po 200.000,00 KM. Planirane subvencije za poticaj obrtništvu u istom periodu su u iznosu od po 300.000 KM.

4.4.5. Kapitalni grantovi

Kapitalni grantovi planirani projekcijom za 2015.godinu iznose 950.000,00 KM, za 2016. godinu iznose 1.005.000,00 KM, a 2017.godinu 1.210.000,00 KM.

4.4.6. Nabavka stalnih sredstava i kapitalni izdaci

Ukupna sredstva za nabavku stalne i kapitalne imovine, te za rekonstrukciju i investicijsko

održavanje u proračunu/budžetu za 2014. godinu planirana su u iznosu od 21.090.310,00 KM, projekcija u 2015.godini iznosi 22.824.000,00 KM, a u 2016.godini 21.043.500,00 KM, u 2017. godini 20.500.000,00 KM.

4.4.7. Rashodi na temelju/osnovu otplate duga i kamata

Izdaci za kamate i naknade planirani su u 2014.godini u iznosu od 500.000 KM projekcija rashoda u 2015. i 2016..godini iznosi 510.000,00 KM, za 2017.godinu 550.000 KM.

Poglavlje 5: PRORAČUNSKI/BUDŽETSKI PRIORITYI ZA PERIOD 2015.- 2017.godina

Proračun/Budžet je glavni instrument za provođenje politika Grada, sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi provode u usluge, programe i aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe građana. Sve vlade se suočavaju sa problemom zahtjeva za sredstvima koji nadmašuju nivo raspoloživih, pa samim tim i u Gradu Mostaru suočeni smo sa zahtjevima proračunskih/budžetskih korisnika i prioritetima koji nadilaze raspoloživa sredstva. Grad mora donositi odluke o tome koje su najvažnije prioritetne politike. Ti prioriteti bi trebali biti usklađeni sa srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim razvojnim i političkim ciljevima.

Potrebno je napomenuti da u periodu izrade ovog dokumenta stope gospodarskog/privrednog rasta su dodatno smanjene, što je posljedica poplava i klizišta koja su nastala uslijed elementarne nepogode u svibnju/maju 2014. godine. Također, treba napomenuti da trenutna financijska/finansijska situacija za Grad nije nimalo optimistična.

5.1. Pregled prioriteta proračunskih/budžetskih korisnika

Odjel za financije/finansije i nekretnine dostavio je proračunskim/budžetskim korisnicima Instrukcije broj 1 od kojih se tražilo da iste popune i dostave ih Službi za proračun/budžet i financije/finansije.

Cilj ovih Instrukcija je korisnicima pružiti mogućnost da daju svoj doprinos pri izradi

DOP/B-a za period 2015.-2017. godina, tako što će identificirati svoje ključne prioritete pri raspodjeli proračunskih/budžetskih sredstava za 2015. godinu i dvije naredne, sukladno/u skladu sa svojim strateškim ciljevima, ekonomskim i socijalnim ciljevima politika Grada.

Kao dio ovog procesa od proračunskih/budžetskih korisnika se tražilo da pripreme tabele, koristeći jednostavnu programsku formu za alociranje troškova po svakom programu razvrstanom po ekonomskoj klasifikaciji i prikazanog kroz mjere učinka i očekivane rezultate. Naglašena je nepovoljna situacija u prilikama prihoda, od perioda 2010.-2013.godine (pogotovo prihoda od neizravnih/indirektnih poreza), koja utiče na povećanje proračunskog/budžetskog manjka ili deficita. Od proračunskih/budžetskih korisnika se očekivalo da svoje zahtjeve za novom potrošnjom detaljno obrazlože i iskažu kroz programe čiji su rezultati mjerljivi. Cilj samog programskog budžetiranja je prikazivanje programa kroz rezultate koji su mjerljivi.

Nisu svi proračunski/budžetski korisnici dostavili svoje zahtjeve Službi za proračun i financije/finansije.

Općenito se može konstatirati/konstatovati da korisnici nisu dostavili svoje prijedloge obrazložene kroz programe sa jasno iskazanim planovima za 2014. i projekcije kroz naredne tri godine. Uobičajeno su programi iskazani kroz ekonomsku klasifikaciju, odnosno kroz potrebna financijska/finansijska sredstva za navedene programe. Također, većina korisnika nije navela pokazatelje izlaznih i krajnjih rezultata, kao i učinkovitosti, odnosno efikasnosti kako postojećih programa tako i novih.

5.2. Osnovni prioriteti i politike (2015.-2017.)

Srednjoročne razvojne strategije naglašavaju potrebu da se prioriteti u raspodjeli javnih resursa moraju strukturalno drugačije definirati/definisati sa ciljem favoriziranja razvojnih projekata, a to istovremeno znači da je nužno ograničiti veoma visoke postojeće nivoe javne potrošnje.

Na temelju/osnovu kvalitete informacija koje su sadržane u proračunskim/budžetskim instrukcijama broj 1. proračunskih/budžetskih korisnika i prije svega ukupnog okvira raspoloživih prihoda za 2015. godinu, uzimajući u obzir ozbiljnu financijsku/finansijsku situaciju

prethodnih i tekuće godine, potrebe za kvalitetnijim rješavanjem deficita Proračuna/Budžeta, Služba za proračun/budžet i financije/finansije je utvrdila preliminarni Nacrt Proračuna/Budžeta za 2015.g. Preliminarnim Nacrtom Proračuna/Budžeta određene su početne gornje granice rashoda za svakog proračunskog/budžetskog korisnika za naredne tri godine, uzimajući u obzir identificirane ciljeve i predložene prioritete potrošnje.

Služba za proračun/budžet i financije/finansije je u DOP/B-u 2015.-2017., uslijed postojećih zakonskih rješenja za 2015. godinu uključila potrošnju kako slijedi:

Bruto plaće i doprinosi - U projekcijama ovih rashoda za 2015. godinu i naredne dvije, nije se predvidio značajan rast, nego povećanje po osnovu radnog staža za postojeći broj uposlenih djelatnika.

Naknada uposlenih – Projekcije ovih rashoda za naredne godine, su zadržane na istom iznosu kao i u 2014. godini, izuzev onih naknada čiji je iznos vezan za iznose neto plaća u FBiH,

Materijalni troškovi - Visina sredstava za materijalne troškove korisnika Proračuna/Budžeta planirana je u 2015. godini i za naredne dvije godine, sukladno/u skladu sa prihodovnim mogućnostima, vodeći računa da planirane veličine omoguće minimalne potrebe funkcioniranja/funkcionisanja korisnika.

Transferi - Projekcije iznosa za tekuće transfere za 2015. godinu su na planiranim veličinama u 2014. godini za većinu transfera. U 2015. godini nastojalo se osigurati stabilna sredstva za socijalna davanja, zatim za tekuće transfere pojedincima, kao i za transfere za kulturu, sport i obrazovanje. Za naredne dvije godine (2016. i 2017. godina) predviđena sredstva za navedene transfere se nisu bitno mijenjala i planirana su sukladno/u skladu sa realnim prihodovnim mogućnostima.

Kapitalni izdaci i nabavka stalnih sredstava u 2015. godini, planirana je u okviru neophodnih i realno potrebnih sredstava, vodeći računa o već započetim investicijama i potpisanim ugovorima o nabavci opreme. Sredstva za ove namjene ovise o prihodovnim mogućnostima.

Napomena: Zbog metodologije načina planiranja rashoda po kapitalnim projektima u 2015, 2016 i 2017 godini iskazani su svi projekti koji se planiraju realizovati/realizirati u gradu Mostaru iz sredstava gradskih područja, naknade ostvarene od elektroprivrednih preuzeća te grantova od viših nivoa vlasti (inostranstva, države, federacije, kantona/županije), a ne iz naknade od elektroprivrednih preduzeća kao što je u 2013. i 2014. godini.

II. Kapitalni projekti

	Budžet za 2013 godinu	Budžet za 2014	Projekcija		
			Projekcija za 2015	Projekcija za 2016	Projekcija za 2017
Kapitalni projekti	4.500.000	4.800.000	22.824.000	21.043.500	20.500.000
Subvencija za kolektore u Gradu		400.000			
Renta za Deponiju/ Izgradnja skloništa (obveza) projektiranje		350.000			
HASK Zrinski i FK Velež - sufinansiranje projekta unapređenja infrastrukture – UEFA		120.000			
Sufinanciranje izgradnje sportskih terena od umjetne trave (projekt NS/FS BiH) - Centar za posebne potrebe „Los Rosales“ i „Osnovna škola za djecu sa posebnim potrebama“		50.000			
Sufinanciranje energetske učinkovitosti objekata (projekt USAID-a) – „Centar za stara i iznemogla lica“ i Centar za posebne potrebe „Los Rosales“		40.000			
Srpska Saborna crkva		70.000			

Grada Mostara

Vodovod Ortiješ		40.000			
Gnojnice vodovod		30.000			
Projektvodovod Buđevac		90.000			
Ostali projekti sufinancirani (škole/vrtići)		40.000			
Rekonstrukcija Feičeve (dug)		380.000			
Osnovna škola Zalik (obaveze)		670.000			
Semafor raskrižje kod Osnovne škole Zalik		60.000			
Izgradnja vodovoda IFAD Drežnica		40.000			
Izgradnja vodovoda Gubavica		85.000			
Pasarela kod Osnovne škole Zalik i eksproprijacija		200.000			
Škola Gnojnice		350.000			
Eksproprijacija za cestu Avenija – Most (dug)		720.000			
Sanacija trotoara (Balinovac) (Semafor - Hotel Bevanda)		70.000			
Semafor na raskrižju Vrh Avenije		80.000			
Rasvjeta (bijelo polje Časne)(Led)		20.000			
Sanacija prilaza katoličkim grobljima (G područje JI i Sjever)		50.000			
Izrada projektne dokumentacije ili Renta ili sitnih projekata za G. projekte / Jug - JZ - Zapad/		120.000			
Kosača (dvorana i parter uređenje)		150.000			
Sanacija škola OŠ Braća Šimić i Ekonomska škola		100.000			
Sanacija Gimnazija, Građevinska, Vojno		65.000			
Dvorana OŠ Cim		100.000			
Ulica u novom naselju Ortiješ		100.000			
Njemačka cesta		50.000			
Rudnik Orlac nogostup		50.000			
Sanacija i opremanje vrtića GP Jug, JZ, i Zapad		60.000			
Gnojnice cesta		50.000			
Projekt izgradnje vodovoda na području Podveležja i Goranaca u interesu održivog upravljanja vodama	20.000				
Zaštita rijeke Neretve izgradnja glavnog kanalizacionog kolektora u Gradu Mostar	400.000				
Agencija Stari grad-ROTOR projekat totalirnih režima	5.000				
Projekat Vihovići II faza	340.000				
Sadnja nove dendroflora u okviru mostarskog parka Sjeverni logor	95.000				
Zbrinjavanje krutog otpada SIDA	90.000				
Zaštita rijeke Bune	100.000				
Gradska vjećnica-ostatak duga	44.000				
Eksproprijacija puta most sutina	680.000				
Porez na nekrtnu eksproprijaciju mosta Sutina					
Eksproprijacija za pročišćivač	150.000				
Rekonstrukcija ulice braće Fejića	210.000				

Grada Mostara

O.Š. Zalik	660.000				
Revizija projekta most Sutina -M.Tita	78.000				
Rekonstrukcija prometnica Kraljice katarine, Zagrebačka, kralja Tomislava	70.000				
Šetalište Nikole Šubića Zrinskog (dug)	50.000				
Most Sutina	700.000				
Povratak Brus LEE	5.000				
Sanacija vodovoda Stotina	45.000				
Park Tržnica	100.000				
Kanalizacioni sistem Vrelo-Ilići-Cim	20.000				
Rodoč nogostup kod O.Š i sanacija ulice	30.000				
Kralaj Tvrtka	60.000				
Rekonstrukcija ulice Bulevar-Industrijska zona-Rodoč	38.000				
Sanacija puta HE Mostar- Vojno	50.000				
Sportska dvorana	50.000				
Parter i park Sjeverni logor i Zalik	70.000				
Vodovod Željuša	60.000				
Pasarela kod osnovne škole Zalik	80.000				
Vodovod Budževac	150.000				
Igralište u Blagaju	10.000				
Projekat prilaznog puta kod škole Gnojnice	40.000				
Most Sutina			251.131		
Završni radovi na mostu Sutina			550.000		
Sredstva za PDV po kreditu EIB-a (kolektori)		2.652.000,00	30.000	1.500.000	1.122.000
Rekonstrukcija/Izgradnja javne rasvjete		300.000,00	100.000	100.000	100.000
Nabavka betona za potrebe sanacije lokalnih puteva		300.000,00	100.000	100.000	100.000
Troškovi upravnih postupaka (saglasnosti, dozvole, priključci)		30.000,00	10.000	10.000	10.000
Rekonstrukcija sjevernog ulaska u grad - projektna dokumentacija		150.000,00	150.000,00		
Vodovodni prsten Buna-Blagaj		500.000,00	50.000	250.000	200.000
Učešće grada za sufinansiranje projekata		200.000,00	50.000	50.000	100.000
Izgradnja objekata socijalnog stanovanja (dio koji otpada na grad: projekt,renta, nadzor, priključci, parter i dr)			70.000		
Osvjetljenje stajanke aerodroma		350.000	350.000		
Parter obnovljenih zgrada u ul. A.Šantića		300.000,00	50.000	150.000	100.000
Rekonstrukcija kanalizacije i uređenje gornjeg stroja u Hadžiomerovića sokaku (Cernica)		50.000,00	50.000		
Rekonstrukcija saobraćajnice Španski trg-hotel Ero		2.000.000,00	1.000.000	500.000	500.000
Rekonstrukcija raskrsnice na Španskom trgu		300.000,00	150.000	150.000	
Zamjena otvora u prijemnoj Sali Gradske uprave Adema Buća 19			25.000		
Djelomična sanacija Gradske vijećnice nakon požara II faza			42.000		
Rekonstrukcija objekata kolektivnog stanovanja BNR 135, Ljubića 1			1.300.000		

Grada Mostara

Rekonstrukcija objekata kolektivnog stanovanja BNR 61			94.000		
Vodovod Budževac			250.000		
Vodovod Vrapčići (radovi-obezbjeden materijal)			80.000		
Put Željuša-Podgorani	800.000,00	80.000		200.000	200.000
Put Jasenjani	800.000,00			100.000	200.000
Vodovod Salakovac-Željuša	1.000.000,00	100.000		200.000	300.000
Put „Gornja Drežnica – Karamanovi klanci”	2.500.000,00				
Put u naselju Glib-Drežnica	400.000,00				
Vodovod Vrapčići-rekonstrukcija	1.000.000,00				
Regulacija bujičnog toka Suhi Do	800.000,00				
Izrada projektne dokumentacije-Drežnica	50.000,00	50.000			
Sanacija primarnih i sekundarnih vodovodnih mreža na području Drežnice - materijal	50.000,00	50.000			
Sanacija kanala za navodnjavanje - nabavka betona (Drežnica)	45.000,00	45.000			
Izgradnja aqva dukta na dijelovima kanala za navodnjavanje i to:					
kanal Zagrebka - Striževka	120.000,00	120.000			
kanal Svijeća - Žlib	30.000,00	30.000			
Sanacija pristupnih puteva prema selima - nabavka betona (Drežnica)	50.000,00	50.000			
Izgradnja Javne rasvijete u naseljenim područjima Drežnice	150.000,00	150.000			
Sanacija korita Laloše	30.000,00	30.000			
Ograđivanje harema Striževo i Zagreblje (Drežnica)	15.000,00	15.000			
nastavak rekonstrukcije puta M17-Rasoje (Vrapčići)	300.000,00	100.000		100.000	100.000
izrada projekta kanalizacije Vrapčići I	20.000,00	20.000			
projekt JR uz lokalni put Vrapčići	50.000,00	50.000			
sanacija partera i ograde igrališta OŠ Vrapčići	30.000,00	30.000			
Regulacija bujičnog toka Sušica	1.000.000,00				
sportsko igralište Vrapčići	300.000,00				
staza za šetanje i javna rasvjeta M17-Bingo-Časne sestre	1.000.000,00				
kanalizacija Vrapčići faza I	350.000,00				
put Salakovac-Podgorani-Humi	500.000,00	250.000			
put Potoci-Humi	500.000,00	200.000			
Sportska dvorana Potoci	2.000.000,00	50.000			
Vodonatapni sistem Bijelo Polje	2.500.000,00	50.000			
Rekonstrukcija puta Rujišta -Zijemlji	30.000,00	30.000			
Sanacija puta u Livču	50.000,00	50.000			
Sanacija instalacija i interijera Društvenog Doma Potoci	20.000,00	20.000			
Rekonstrukcija puta Džamija Livač-Kukina česma	50.000,00	50.000			
Završetak projekta rekonstrukcije igrališta Bjelopoljac	70.000,00	70.000			

Grada Mostara

Rekonstrukcija javne rasvjete u MZ Bijelo Polje		50.000,00	50.000		
Sanacija pristupnih puteva haremima u MZ Bijelo Polje- Čolakovića harem, harem Haljinovci, Ljevin harem		80.000,00	80.000		
Sanacija potpornog zida uz Džamiju Potoci-ugroženost od bujični tokova		20.000,00	20.000		
Sanacija podpornog zida kod Džamije Podgorani		40.000,00	40.000		
Betoniranje okretne autobuske stanice i partera uz Džamiju Humi		10.000,00	10.000		
Uređenje kupališta „Salakovac“		20.000,00	20.000		
Izrada projektne dokumentacije za putnu komunikaciju u naselju Semetovac		50.000,00	50.000		
Sanacija lokalnih putnih komunikacija u novom naselju Salakovac		50.000,00	50.000		
Komunalna infrastruktura u poslovnoj zoni Gajevi		2.000.000,00	100.000		
Sanacija krivina na putu za Rošča		20.000,00	20.000		
Sanacija i čišćenje korita rijek Livčine (zaštita od plavljenja)		30.000,00	30.000		
Nabavk 600 metara kubnih betona za sanaciju putnih komunikacija u naseljima MZ Bijelo Polje(naselje Humac, Džihine kuće, Ljevina mahala, Kpak-mujani)		70.000,00	70.000		
Sanacija pumpnog sistema vodonatapnog sistema Potoci		15.000,00	15.000		
Sredstva za izradu projekta za MZ Bijelo Polje		20.000,00	20.000		
Sufinansiranje rekonstrukcije puta Potoci-Humi.		30.000,00	30.000		
Put Rječevac			195.000		
Uređenje bujičnog vodotoka Opine		35.000,00	35.000		
Uređenje partera Tekija (iza Pošte)		30.000,00	30.000		
Pasarela (škola Zalik)			35.000		
Rekonstrukcija ul.B.Fejića		5.000.000,00	1.000.000	3.000.000	3.000.000
JR Donja Mahala			50.000		
Asfaltiranje (dvije ulice) Opine - iza džamije		40.000,00	40.000		
Rekonstrukcija pješačkih površina škola Zalik-naselje Zalik		60.000,00	60.000		
Potporni zid i pješačka staza u Gornjem Zaliku		10.000,00	10.000		
Izvođenje II faze radova na rekonstrukciji ulice u naselju Opine (kod trafo-stanice)			65.000		
Saobraćajnica most Sutina - ulica Maršala Tita		4.500.000,00	1.500.000	2.500.000	2.500.000
Projektna dokumentacija za rekonstrukciju djela ul.M.Tita od zgrade „Bejrut“ do podvožnjaka			50.000		
Nedostajuća sredstva za rekonstrukciju Tepe			80.000		
Rekonstrukcija infrastrukture u ul.M.Tita		600.000,00	200.000	200.000	200.000
Oborinska odvodnja Šehovina		500.000,00	150.000	200.000	150.000
Saobraćajnica M17 - Podveležje na gradskom području grada Mostara		3.700.000,00	50.000	700.000	3.000.000

Grada Mostara

Parter i parking -zgrade Zalik (iznad vrtića)		80.000,00	40.000	40.000	
Put Gornji Zalik, (Izgradnju potpornog zida i pratećeg dijela kolovozne trake)		90.000,00	90.000		
Rekonstrukcija djela fekalnog kanalizacionog sistema Gornji Zalik		25.000,00	25.000		
Gornje Opine sekundarna fekalna kanlizacija		1.100.000,00	100.000	500.000	500.000
Donje Opine primarna i sekundarna fekalna kanlizacija		480.000,00	100.000		
Sekundarna fekalna kanalizacija lijevoobalnog kolektora		3.000.000,00	1.500.000	2.000.000	1.000.000
Javna rasvjeta M17 (ulaz u grad)		400.000,00	100.000		
Javna rasvjeta Brankovac		50.000,00			
Rekonstrukcija saobraćajnica unutar univerzitetskog kampusa USRC M. H. Hujka (Sjeverni logor)		1.800.000,00	500.000		
Rekonstrukcija ul.M.Tita na dionici Bejrut-Zalik		1.500.000,00	1.000.000		
Izgradnja pješačkog podhodnika saobraćajnice most Sutina-M.Tita		500.000,00		500.000	
Rekonstrukcija vodovoda Šehovina-Bjelušine		800.000,00			
Rezervoar „Mostar“ - sistem vodosnabdjevanja Bošnjaci		2.000.000,00			
Fekalna i oborinska kanalizacija Mali Kuk-Zalik		3.800.000,00			
Fekalna i oborinska Mali Kuk-Pravoslavna crkva		1.750.000,00			
Uređenje parking prostora uz Neretvu -Luka I (Hadžića liman)		200.000,00	100.000	100.000	
Uređenje plaže i pratećih sadržaja Pijesak-S. logor		80.000,00	80.000		
Oborinska odvodnja Trg 1 maj (rješavanje plavljenja)		5.000,00	5.000		
Sanacija poda fiskulturne sale IV osnovne škole			43.000		
Sanacija objekta Narodna biblioteka			26.000		
Romsko naselje - priključci			25.000		
Škola Zalik (dug)			25.000		
Igralište Blagaj			10.000		
Škola Gnojnice		3.000.000,00	650.000	1.000.000	1.350.000
Put Mostar-Blagaj-dionica od M6.1 do Blagaja		1.100.000,00	200.000	500.000	400.000
Projektna dokumentacija vodovoda za naselje Kosor		45.000,00	45.000		
Most Posrt (Blagaj)		100.000,00			
Uređenje bujičnog toka Harman (Blagaj)		250.000,00			
Biciklistička staza uz put Mostar-Blagaj-dionica uz M6.1		100.000,00			
Put Blagaj-Malo polje					
Vodovod Podveležje		11.500.000,00			
Vodovod Dračevica-Križ		200.000,00		100.000	100.000
Vodovod Gorica		800.000,00		400.000	400.000
Vodovod Vranjevići		1.200.000,00		600.000	600.000

Grada Mostara

Igralište Dračevice III faza					
Igralište Blagaj III faza					
Igralište Orah-Berberovići					
Parter ambulante na Kočinama		170.000,00			
Vodovod Kosor					
Vodovod Kočine			20.000		
Put Blagaj-Vranjevići-Kamena			20.000		
Vodovod za Malo Polje			20.000		
Put Kočine – Bruci			20.000		
Parter škole Gnojnice			20.000		
Raštani put P6-P32					50.000
Vodovod Gubavica – Pijesci		2.100.000,00	150.000	950.000	1.000.000
Put Buna-Pjesci		300.000,00	100.000	100.000	100.000
Sanacija puta Međine i Kozice		15.000,00	15.000		
Sportski teren Gubavica		50.000,00	50.000		
Dom kulture-Gubavica		400.000,00		100.000	300.000
Sportski teren Međine		100.000,00	100.000	50.000	45.000
Most Raštani		100.000,00	100.000		
JR Naselje Gorica-Gnojnice			10.000		
Lokane ceste			90.000		
Asfaltiranje cesta i JR na GP Sjever			70.000		
Uređenje prilaza katoličkim grobljima na GP Sjever i Jugoistok			80.000		
Trotoar kod Časnih sestara			5.000		
Uređenje prilaza pravoslavnim grobljima na GP Zapad i Sjever			20.000		
Priprema Gospodarske zone (eksproprijacija, vodovod, struja, rasvjeta)					
Vodovod Ortiješ lijevo od M-17 iz smjera Sjever - Jug		80.000			
Vodovod za naselje Buna		500.000,00	500.000		
Rekonstrukcija ceste Buna – Kosor – Blagaj		1.000.000,00			
Vodovod za naselje Žitomislići		250.000,00			
Izgradnja ceste u naselju Žitomislići III		270.000,00			
Izgradnja ceste u naselju Ortiješ		500.000,00			
Izgradnja mosta Hodbina-Bočine (r. Bunica)		100.000,00			
Vodovod Kruševo-elektro radovi			66.087		
JR Petak-Lakševine			6.000		
JR Bubara-Staklenici			12.000		
Sportska dvorana uz OŠ Kruševo - radovi, nadzor			1.600.000		
Dom kulture Jasenica - radovi, nadzor			200.000		
Priključenje na vodovod OŠ Marin Držić Buna			12.000		
ul. Blajburških žrtava		1.500.000,00			
Uređenje korita r.Radobolje		1.500.000,00			
Grant za izgorene objekte		100.000,00			
Izgradnja ceste od Bulevara (Čekrk) do raskrižja za Aluminij		6.000.000,00			

Grada Mostara

Izgradnja ceste Rodoč - spoj sa Hansafleksom za put za zatvor	2.200.000,00			
Izgradnja ceste i partera u naselju Đikovina	150.000,00			
Izgradnja igrališta u naselju Rodoč (uz ogradu kompleksa SOKO)	100.000,00			
Rekonstrukcija stare ceste u naselju Rodoč – Stotina	150.000,00	150.000		
Izgradnja nove ceste u naselju Rodoč – Stotina	350.000,00			
Uređenje parkova K. Zvonimira, Zgoni, H. mladeži	200.000,00			
Vodovod Brkanovo Brdo-Mikulića kuće	500.000,00			
Vodovod Miljkovići-Kozica-Glamuzine	350.000,00			
Semafori Balinovac	120.000,00			
Vodovod Žovnica	200.000,00			
Rekonstrukcija ul. Kralja Tomislava	1.000.000,00			
Put Rodoč - Ulog	270.000,00	150.000		
Parter Lutkarskog kazališta		72.000		
Šetnica uz r.Radobolju (kod Tenis-centra)		70.000		
Popločavanje staza u parku Zrinjevac		95.000		
Projekt sanacije ceste i korita r.Radobolje-Dum		35.000		
Kanalizacija SOKO				
Potporni zid grobalja		10.000		
Montažni rotor-ulazak u Rodoč				
Projekt pristupne ceste prema OŠ Ilići		7.000		
Potporni zid Ilići		50.000		
JR Ilići		10.000		
Mosta Barakovac	470.000,00		235.000	235.000
Cesta Barakovac	330.000,00		200.000	130.000
Rezervoar Stotina				
Rekonstrukcija saobraćajnice Balinovac-Bakšim	1.000.000,00			
Dvorana O.Š. Cim		250.000		
Sufinanciranje sportskih terena od umjetne trave(projekt NS/FS BiH) centar za posebne potrebe Los Rosales i OŠ za djecu sa posebnim potrebama		30.000		
Sufinanciranje rekonstrukcije mokrih čvorova OŠ Petar Bakula		15.000		
Igralište uz dječiji vrtić „Piramida“		50.000		
Škola za djecu sa posebnim potrebama		50.000		
O.Š Petar Bakula , sanacija mokrih čvorova		60.000		
O.Š Braća Šimić, zamjena otvora		50.000		
Prostorije Đački dom		50.000		
Lift za djecu sa posebnim potrebama u o.š Braća Šimić		50.000		
Raštani prilaz za autobuse				
Izgradnja trga kod Mepasa				
Rušenje bespravnih objekata				
Uređenje partera poslije uklanjanja (rušenja)				

Grada Mostara

Izgradnja puta kod kuća invalida					
Eksproprijacija za puteve na Rudniku					
Produžetak Avenije -rasvjeta		100.000,00	100.000		
Produžetak Avenije - cesta oko zgrade Vranice		100.000,00			
Vodovod Goranci		4.500.000,00			
Izgradnja zaštitnog nasipa i uređenje partera u naselju Bakijina Luka		500.000,00			
Rekonstrukcija Rudarske ulice (vrh Avenije – V Osnovna Škola)		300.000,00			
Izgradnja cesta u naselju Zgoni II (od 1-5)		1.000.000,00			
Uređenje partera u Centru II – „JOT“		150.000,00	100.000		
Odvodni kanal u naselju Raštani - Vrulje		80.000,00			
Rekonstrukcija partera u Dubrovačkoj ulici (Bočalište)		150.000,00			
Izgradnja spojne ceste Dubrovačka-Blajburških ž.			100.000		
Kanalizacija Dubrovačka			80.000		
Semafori EuroHerc			30.000		
Fekalna kanalizacija Orlac i Raštani			30.000		
Asfaltiranje ceste Goranci-Planinica			100.000		
Trotoar u naselju Raštani kod OŠ					
Projektna dok. Ul.od mosta Sutina prema Rudniku (po trasi pruge)			15.000		
Oborinska odvodnja Vojno			80.000		
Igralište Raštani kod OŠ			10.000		
Cesta Rudnik			30.000		
JR Raštani (Viktorija-Krečana)			20.000		
Oborinska odvodnja Vukovarska		500.000,00			
Izvođenje radova na objektu MZ Vihovići i dovršetak lokalne kanalizacije			74.000		
Popravak osnovne škole Ivan Gundulić V osnovns			16.000		
Sanacija fasade i natkrivanje atrija u o.š Ilija Jakovljević			80.000		
Ostale obaveze iz predhodnih godina			800.000	1.000.000	200.000
Kulturno sportski centar			156.100		
Nabavka stalnih sredstava za potrebe gradske uprave (AOP)			300.000		
Nabavka stalnih sredstava za potrebe CZ			445.900	407.000,00	500.000,00
Nabavka stalnih sredstava za potrebe vatrogasne djelatnosti			198.000	203.000,00	208.000,00
Pročištač energoenergetski priključak			257.782		
JU OŠ Gnojnice-Izgradnja					
JU Srednja elektrotehničk škola-izgradnja					
Treća osnovna škola-izgradnja					500.000
Dječiji vrtić Sunčani most (300m2)				10.000	
Dječiji vrtić Blagaj (450 m2)				38.500	
OŠ Bartol Kašić-Izgradnja sportske dvorane					
Zavšetak sportske dorane OŠ Cim					

Izgradnja školske sportske dvorane OŠ Ilije Jakovljevića				300.000	
Investiciono održavanje škola				700.000	
Investiciono održavanje vrtića					
HDHS Kosača - sanacija Galerije -dovršetak tehničke opremljenosti velike pozornice					
Pozorište lutaka - završetak II faze Male scene -obnova rad. za izradu scenografije, dekora i rekvizita					
Lutkarsko kazalište - tehnička oprema za gostovanja (svjetlosna i tonska)					
MTM - sanacija i uređenje potkrovlja - tehnička oprema					
Centar za kulturu - rekonstrukcija mokrog čvora					
Narodna biblioteka - sanacija 2. kata zgrade na Luci					
U KC Mostar-Sjever - sanacija zgrade i tehnička oprema				500.000	500.000
MC Pavarotti - rekonst. i popravak krova, dvorišta i unutrašnj. zgrade - nabavka instrumenata i gl. pomagala				500.000	500.000
Narodno pozorište - sanacija pozornice					
JU Muzej Hercegovine - sanacija spomen kuće Bijedić, izrada vanjskih vitrina za arheologiju, farbanje Tare i Labirinta					
Stambeno zbrinjavanje Roma					

Poglavlje 6: Proračunski prioriteti za period 2015. – 2017. godina

Proračun je primarni instrument za izradu politike Grada. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi Vijeća, za Grad prevode u usluge, programe i aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe njegovih građana.

Sve razine/nivoi vlasti se suočavaju sa dilemom zahtjeva za programe i usluge koje nadmašuju razinu/nivo raspoloživih resursa. Ni Grad Mostar nije izuzetak u tom smislu. Suočeni sa zahtjevima proračunskih/budžetskih korisnika i prioritetima koji prevazilaze razinu/nivo raspoloživih resursa, obaveza je Grada da donese Odluku koja je njegova prioritarna politika.

Idealno, ti prioriteti bi trebali biti usklađeni sa srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim političkim ciljevima Županije/Kantona i Federacije Bosne i Hercegovine.

U ovome poglavlju ćemo izložiti preporuke nadležne Službe za financije/finansije u Gradu, o srednjoročnim proračunskim prioritetima i početnim proračunskim plafonima zasnovanim na analizi iz prethodnih perioda.

U ovoj analizi su uzeti savjeti proračunskih/budžetskih korisnika po pitanju prioritarnih politika i indikativnih procjena potrošnje. Ova politika je ocijenjena prema gradskim prioritarnim politikama izloženim u dokumentima odobrenim od strane Gradskog vijeća.

Međutim, ovo su samo preporuke zasnovane na analizi na osnovu relevantnih podataka.

Donošenje konačne odluke je odgovornost Gradskog vijeća Grada Mostara.

Početni proračunski/budžetski plafoni za 2013. godinu (izvršenje) su namijenjeni za obezbjeđivanje realnog okvira unutar koga gradski odjeli i proračunski/budžetski korisnici mogu razviti detaljne zahtjeve. Nadležna Služba je u svibnju/maju mjesecu dostavila svim nadležnim odjelima i proračunskim/ budžetskim korisnicima (preko nadležnih odjela), obrasce u kojima su date smjernice za pripremu njihovih zahtjeva za Proračun/ Budžet u 2014. godini.

Srednjoročni planovi potrošnje u Dokumentu okvirnoga proračuna/ budžeta koji su dostavljeni od Službe za financije/finansije i proračun/budžet sastoje se od dvije tabele:

1. Ukupna procjena prihoda proračunskih/ budžetskih korisnika,
2. Planovi potrošnje prema funkcionalnom sektoru.

6.1. Novi trendovi u sektoru potrošnje

Javne usluge i infrastruktura u Federaciji se primarno financiraju/finansiraju od strane županija/kantona i gradskih (općinskih) vlasti. U osnovne programe i usluge Grada Mostara spadaju: obrazovanje, kultura, sport, socijalna i zdravstvena zaštita, te komunalna djelatnost.

Usprkos međuovisnosti u Federaciji, priprema županijskih/kantonalskih i općinskih proračuna/budžeta predstavlja izazov u osiguravanju koordinacije programa potrošnje sa okvirom i ciljevima prioriteta politika države i entiteta.

6.2. Resorni odjeli u Gradu Mostaru -Pregled prioriteta proračunskih/ budžetskih korisnika

Korisnici proračuna/budžeta trebaju učestvovati u prikupljanju i raspodjeli novčanih sredstava iz Izvršenja Proračuna/Budžeta za 2013. godinu, kao i za naredne godine, sukladno/u skladu sa ciljevima ekonomske i društvene politike.

Od nadležnih odjela, institucija i organizacija se traži da utvrde prijedloge prioritete potrošnje. Postojeći resorni Odjeli i proračunski/ budžetski korisnici, su pozvani da predaju nadležnoj Službi Gradske uprave tabelarni pregled prioriteta proračunskih/budžetskih potreba. Cilj ovih podataka je da se nadležnim odjelima i proračunskim/budžetskim korisnicima da

mogućnost određivanja ključnih prioriteta (privredni programi, aktivnosti), kao i uštede proračuna/budžeta za programe nižeg prioriteta ili za one koje ne daju dobre rezultate, te za usluge i aktivnosti, kako bi se resursi preusmjerili na inicijative višeg prioriteta.

Namjena tabela nije bila da idu detaljnije u ovoj fazi proračunskog/budžetskog ciklusa. Njihova uloga se ogleda u tome da nadležne odjele, institucije i organizacije ohrabri, usmjeri za ostvarivanje gradskih ciljeva, ekonomske, socijalne i društvene politike, a u cilju poboljšanja življenja i ulaganja u Grad Mostar.

6.3. Analiza proračunskih/ budžetskih prioriteta za 2015. - 2017. godinu

Dokument okvirnog Proračuna/Budžeta Grada Mostara je baziran na prioritetima raspodjele javnih resursa kojima treba ograničiti veoma visoke nivoe javne potrošnje, te bi moguće uštede bile raspoložive za veće privredne aktivnosti.

Slijedeće preporuke o proračunskim plafonima su zato većinom zasnovane na ograničenom rastu raspoloživih prihoda (koji odražava povećan udio države u prihodima).

Također je potrebno uzeti u obzir prioritete proračunskih/budžetskih korisnika i opcije ušteda. Zbog nepostojanja rizničkog/trezorskog načina poslovanja, na razini/nivou Grada Mostara ne postoji način prikaza analize po funkcionalnim klasifikacijama.

Sadržajni i kvalitetniji obim podataka, Grad Mostar će biti u mogućnosti prezentirati nakon uvođenja rizničkog/trezorskog poslovanja, bolje i kvalitetnijim korištenjem raspoloživog informacijskog sustava/sistema, te redovitijim praćenjem naplate prihoda i redukcije rashoda.

Broj: 02-16-19313/14

Mostar, 30.12.2014.godine

GRADONAČELNIK
Ljubo Bešlić, s.r./v.r.

Obrazloženje:

Ovaj dokument se objavljuje u izvornom obliku kako je dostavljen Stručnoj službi Gradskog vijeća Grada Mostara.

**ДОКУМЕНТ ОКВИРНОГ ПРОРАЧУНА/БУЏЕТА
ЗА ПЕРИОД 2015.- 2017. год.**

САДРЖАЈ

1. Увод у Документ оквирног прорачуна/буџета за период од 2015.-2017. године	3
2. Средњорочне макроекономске претпоставке и прогнозе	4
2.1. Текући макроекономски показатељи и предвиђања кретања у БиХ 2015.-2017.....	5
2.2. Државни ниво	6
2.2.1. Индустриска производња	6
2.2.2. Тржиште рада	7
2.2.3. Цијене	7
2.2.4. Монетарни сектор	8
2.2.5. Банкарски сектор	9
2.2.6. Вањска трговина	10
2.2.7. Страна директна улагања	11
2.3. Федерација Босне и Херцеговине и Херцеговачко-неретванска жупанија/кантон	11
2.3.1. Индустриска производња	11
2.3.2. Грађевинарство у БиХ	12
2.3.3. Туризам	13
2.3.4. Промет/Саобраћај	15
2.3.5. Запосленост и плаће	16
2.3.6. Индекс цијена	16
2.3.7. Вањскотрговинска размјена	17
2.3.8. Пољопривреда	17
2.4. Макроекономски циљеви и приоритети за наредни средњорочни период	18
2.5. Ризици за остварење макроекономских циљева и приоритета	19
3. Средњорочна фискална стратегија	20
3.1. Неизравни/индиректни порези који се прикупљају на рачун Управе за неизравно/индиректно опорезивање	21
3.2. Приходи који се прикупљају	21
3.3. Приходи од неизравних/индиректних пореза	22
3.4. Порез на доходак	23
3.5. Накнаде и пристојбе/таксе	23
3.6. непорезни приходи	23
3.7. Новчане казне	23
3.8. Посебне накнаде	23
3.9. Укупни приходи Града	23
Табела 3.1. Укупни приходи 2013.-2017.	24
Табела Расходи	26
3.10. Ризици по пројекције прихода	27
4. Управљање потрошњом јавног сектора	27
4.1. Плаће у јавном сектору	27
4.2. Накнаде трошкова запослених	28
4.3. Издаци за материјал и услуге	28
4.4. Трансфери	28
4.4.1. Текући трансфери другим разинама/нивоима власти	28
4.4.2. Текући трансфери појединцима	29
4.4.3. Текући трансфери непрофитним организацијама	29

Grada Mostara

4.4.4. Субвенције јавним подuzeћима и субвенције за потицаје	29
4.4.5. Капитални грантови	29
4.4.6. Набавка сталних средстава и капитални издаци	29
4.4.7. Расходи на темељу/основу отплате дуга и камата	29
5. Прорачунски/Буџетски приоритети за период 2015.-2017.	29
5.1. Преглед приоритета прорачунских/буџетских корисника	30
5.2. Основни приоритети и политике (2015.-2017.)	30
Табела – Капитални пројекти	31
6. Прорачунски/буџетски приоритети за период 2015.-2017.година	43
6.1. Нови трендови у сектору потрошње	44
6.2. Ресорни одјели у Граду Мостару – преглед приоритета Прорачунских/буџетских корисника	44
6.3. Анализа прорачунских/буџетских приоритета за 2015. – 2017. годину ...	44

Скраћенице	Пуни назив
2015.-17.	Средњорочни период од 2015. до 2017.године
ЕБРД/ ИБРД	Еуропска/Европска банка за обнову и развој/ Међународна банка за обнову и развој
БДП	Бруто друштвени производ
БиХ	Босна и Херцеговина
БХАС	Агенција за статистику Босне и Херцеговине
СРП	Consumer price index (индекс потрошачких цијена)
ДОП/Б	Документ оквирног прорачуна/буџета
ФМФ	Федерално министарство финансија/финансија
ХНЖ/К	Херцеговачко-неретванска жупанија/кантон
УИНО	Управа за неизравно/индиректно опорезивање
ОМА	Одјељење за макроекономску анализу
ДЕР	Directorate of Economic Planning (Дирекција за економско планирање)
ЕУ	Еуропска/Европска унија
СБ	Свјетска банка
ФБиХ (или Федерација)	Федерација Босне и Херцеговине
ЕПБиХ	Електропривреда Босне и Херцеговине
КМ	Конвертибилна марка
Мил	Милион
ММФ	Међународни Монетарни Фонд
ПДВ	Порез на додану/додатну вриједност
ССП	Споразум о стабилизацији и придруживању
РС	Република Српска
СОР	Средњорочни оквир расхода
СРС	Средњорочна развојна стратегија
УСД	Амерички долари
СДУ	Страна директна улагања
г/г	Стопа раста која подразумијева промјену у односу на исти период претходне год.
ДГ-ЕЦФИН	Опћа управа за економска и монетарна питања
УНЕСЦО	Организација Уједињених народа за образовање, знаност и културу
М2	Новац у ширем смислу
КД	Класификација дјелатности
ЕАФ-СМЕ	Пројект/пројекат побољшања приступа малих и средњих подuzeћа/предузећа финансијским/финансијским средствима
ЕК	Еуропска/Европска комисија

1. Увод у Документ оквирног прорачуна/буџета за период од 2015.-2017. године

Увод

Сукладно Закону/у складу са Законом о прорачунима/буџетима у ФБиХ („Сл.новине ФБиХ“, број: 102/13) припремљен је Документ оквирног прорачуна/буџета Града Мостара за период 2015.-2017.година.

Израда Документа оквирног прорачуна/буџета (ДОП/Б-а) за трогодишњи период постала је уобичајена пракса на свим нивоима/разинама власти у Босни и Херцеговини у протеклих неколико година. Овај документ је кључни резултат израде и планирања средњорочног прорачуна/буџета по методологији „10 корака“, која је заснована на најбољим међународним искуствима.

Модерни процес средњорочног планирања прорачуна/буџета је процес који:

- 1) има јасно дефиниран прорачунски/буџетски календар и расподјелу одговорности;
- 2) има јасну фискалну стратегију засновану на нивоу/разини расположивих ресурса;
- 3) утврђује приоритетне расподјеле ограничених ресурса на најважније економске и социјалне приоритетне политике Владе
- 4) унапређује предвидивости прорачунских/буџетских политика финансирање/финансирање;
- 5) осигурава ефикасније и дјелотворније кориштење ресурса;
- 6) унапређује транспарентност и одговорност политика, програма и процеса доношења одлука и
- 7) осигурава разматрање финансијских/финансијских учинака у наредним годинама, при доношењу одлука у свези/вези са политикама.

Овај Документ оквирног прорачуна/буџета за период 2015.-2017. година представља укупан фискални оквир прорачуна/буџета Града за 2015.годину, те прелиминарне пројекције за 2016. и 2017. годину, уједно ДОП/Б представља прелиминарни нацрт прорачуна/буџета за 2015. годину.

Темељи за израду прорачуна/буџета Града, заснивају се на процјени господарског/

привредног развоја, макроекономских показатеља, те прогнози прихода и расхода за године које су обухваћене Документом оквирног прорачуна/буџета.

Вишегодишње планирање и припрема ДОП/Б-а, започета је 2006. године у оквиру Министарства финансија/финансија, уз подршку Одјела за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД), а техничку помоћ Министарству финансија/финансија пружала је конзултантска кућа ПКФ, уз чију се помоћ настојало ојачати управљање јавним финансијама/финансијама.

Још један битан циљ Документа оквирног прорачуна/буџета је и да осигура свеобухватан и консолидиран оквир планирања расхода на разини/нивоу цијеле жупаније/кантона, обједињујући податке о фискалном стању жупаније/кантона, опћина и изванпрорачунских/ванбуџетских фондова.

Документ оквирног прорачуна/буџета за период 2015.-2017. год. укључује:

- * средњорочне макроекономске претпоставке и прогнозе
- * прогнозе изравних/директних и неизравних/индиректних прихода
- * укупан фискални оквир и финансирање/финансирање
- * пројекције текућих расхода,
- * стратегију управљања јавним дугом
- * прорачунски/буџетски приоритети за период 2015.-2017.год. и
- * горње границе расхода прорачунских/буџетских корисника у наредне три године.

Средњорочне макроекономске прогнозе су базирани на прогнозама Дирекције за економско планирање БиХ (DEP). Средњорочне пројекције прихода од изравних/директних и неизравних /индиректних пореза преузете су од Федералног министарства финансија / финансија, а пројекције непорезних прихода израдио је Одјел за финансије/финансије и некретнине на темељу/основу достављених захтјева од одјела, извршења у претходном периоду, очекиваног господарског/привредног развоја за наредне године, те могуће промјене порезне политике.

Средњорочни прорачунски/буџетски расходи у Документу оквирног прорачуна / буџета, припремљени од стране Одјела за

финанције и некретнине на темељу/основу података корисника прорачуна/буџета састоје се од табела које представљају:

- * Укупне процјене прорачуна/буџета по основним економским категоријама;
- * Планове потрошње и прорачунске/буџетске горње границе расхода.

У Документу оквирног прорачуна/буџета града Мостара за период 2015.-2017. године су наведене горње границе расхода за 2015. годину. Ове границе ће се тијekom/током српња/јула дистрибуирати прорачунским/буџетским корисницима у склопу прорачунских/буџетских инструкција број 2. Од прорачунских/буџетских корисника се очекује да припреме своје детаљне захтјеве за прорачун/буџет 2015. године сукладно/у складу са овим границама. Треба нагласити да ће се ове године прорачунске/буџетске инструкције број 2., послати у истом формату као и прошле године. Од прорачунских/буџетских корисника се очекује да припреме своје захтјеве по економској класификацији, али и у програмском формату, односно по програмима. За сваког прорачунског/буџетског корисника, програмски формат прорачуна/буџета треба да прикаже:

- стратешки циљ институције;
- опис сваког програма и оперативне циљеве;
- средства алоцирана на сваки програм и
- резултате које планирају остварити са средствима додијељеним прорачуном/буџетом.

Циљ који се жели постићи, јесте израда програмског прорачуна/буџета и одговорности за постигнуте резултате, те унаприједити транспарентност у потрошњи јавних средстава, што представља нови корак ка пуној имплементацији програмских прорачуна/буџета у будућности.

Одјел за финансије/финансије и некретнине предлаже градоначелнику усвајање овог Документа, што представља прву фазу у прорачунском/буџетском процесу за проматрани период;

-Одобравање предложене укупне горње границе укупног прорачуна/буџета за наредну годину и оквирне износе за наредне двије године.

2. СРЕДЊОРОЧНЕ МАКРОЕКОНОМСКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ И ПРОГНОЗЕ

УВОД

У овом поглављу дати су основни средњорочни макроекономски показатељи и прогнозе на којима се заснивају процјене унутар Документа оквирног прорачуна/буџета за период 2015.-2017. година. Презентирани показатељи о тренутној економској ситуацији и макроекономским трендовима и процјенама за период 2015.-2017. година у оквиру поглавља 2. предметног документа преузети су из доступних извјешћа/извјештаја и других аката Дирекције за економско планирање БиХ – Сектор за економско истраживање (DEP).

2.1. Текући макроекономски показатељи и предвиђања кретања у БиХ 2015.-2017.

Након реалног пада (од 0,9%) у 2012., БиХ економија је према процјени ДЕП-а остварила скроман реални раст од 1,5% 2013. године. Овај раст је био резултат прије свега раста извоза (6,9%) и индустријске производње (6,7%), док домаћа тражња биљежи незнатно повећање уз скроман раст увоза (1,4%). Опоравак производње електричне енергије након проблема у 2012. години је био главни фактор раста робног извоза. Ово је заједно са растом извоза у прерађивачкој индустрији понајвише довело до номиналног годишњег смањења вањскотрговинског дефицита од 11,4%. У исто вријеме, приватна и јавна потрошња биљеже тек незнатан реални раст праћен скромним повећањем инвестиција, прије свега у домену јавних радова. Стагнација приватне потрошње је била резултат благог смањења расположивог дохотка грађана, док је јавна потрошња била ограничена благим смањењем јавних прихода у 2013. години. Стагнација броја запослених, просјечне плате и социјалних давања државе, те смањење новчаних прилива грађана из иностранства/иноземства од 2,2%, су онемогућили раст приватне потрошње. Јавни радови су били главни извор благог раста инвестиција у 2013. години. Активирањем раније одобрених средстава, те „Станд бу“ аранжмана са ММФ-ом, осигурана су повољна иноземна/инострана кредитирања (од стране

међународних институционалних кредитора) изградње цестовне инфраструктуре (прије свега у ФБиХ), чиме је више него амортизиран/ амортизован пад приватних инвестиција. Ипак, ситуација би се требала постепено побољшавати у наредном периоду. Наиме, очекивани економски раст неких од важнијих економских партнера из ближег окружења, те раст Еуро зоне би требали ојачати економски раст БиХ тијekom/током 2014.-2015. године. Након благе рецесије Еуро зоне у 2013., по пројекцијама ДГ ЕЦФИН-а се очекује скроман реални раст од 1,1% у 2014., те нешто јача стопа од 1,8% 2015. године. При томе, у Њемачкој и Аустрији се 2014. очекује раст од 1,5-1,8% што је вишеструко више у односу на 2013. Након тога се очекује даље благо јачање раста и у 2015. години. У исто вријеме, Италија би након пада од 1,9% у 2013. требала забиљежити скроман раст од 0,6% у 2014. који би требао бити удвостручен већ 2015. године. Слично томе, реални пад у Хрватској од 0,7% из 2013. би могао бити претворен у благи раст (од 0,5%) 2014. године. Ова стопа би такођер требала бити више него удвостручена 2015. године. Од важнијих земаља из окружења Словенија је једина земља која би требала задржати негативан економски раст (0,1%) у 2014., након чега се очекује повећање од 1,3% у наредној години. Све ово би требало довести до јачања извоза и индустријске производње чиме би вишегодишњи негативан тренд броја запослених могао бити коначно заустављен и благо преокренут. Поред тога, економски раст у окружењу би могао побољшати трендове како текућих тако и капиталних новчаних прилива из иностранства/иноземства. Очекује се да би споменути фактори требали довести до постепеног јачања економског раста који би могао износити 2,7% у 2014., те 3,4% у 2015. години. Овај раст би требао прије свега бити ношен растом извоза, те постепеним јачањем приватне потрошње и инвестиција. С друге стране, јачање домаће тражње би требало довести до повећања раста увоза, те скромног реалног повећања вањско-трговинског дефицита од 2% у 2014. години. Очекивано постепено јачање економског раста у Еуро зони и непосредном окружењу би требало довести до даљњег, такођер, постепеног јачања БиХ економског раста који би у 2016.

требао износити 4,3%, односно 4,6% 2017. године. Наиме, даље побољшање ситуације у окружењу би требало донијети већу извозну тражњу и јачање иноземних/иностранних прилива новца. То би требало довести до постепеног јачања БиХ економског раста, прије свега кроз даље јачање извоза, те приватне потрошње и инвестиција. Обзиром да главне претпоставке пројекција економског раста долазе из вањског сектора, ту се управо налазе и главни ризици њиховог остварења. Наиме, слабији економски раст у окружењу или евентуалне рецесије у будућности би могли поново значајно угрозити БиХ економски раст.

2.2. Државни ниво/разина

2.2.1. Индустријска производња

Према прелиминарним подацима БХАС-а за 2013. Годину, Босна и Херцеговина је за разлику од главних трговинских партнера забиљежила изненађујуће висок раст физичког обима индустријске производње од 6,7% у односу на претходну годину. Међутим, ова релативно висока стопа раста индустријске производње у односу на остале земље у окружењу, остварена је углавном захваљујући ниској основици из претходне године, те изразито повољним временским приликама и благом повећању извоза тијekom/током 2013. године.

Најзначајнији допринос укупном расту индустријске производње остварен је у прерађивачкој индустрији и сектору за производњу електричне енергије, који су у односу на исти период претходне године, остварили повећање производње од 9,5% односно 5,6%, док је у сектору рударства забиљежен годишњи пад производње од око 4%. Овдје посебно треба истаћи допринос сектора за производњу електричне енергије који је захваљујући повољним временским приликама остварио завидну разину/ниво производње и извоза, што је у коначници било кључно за остварени раст индустријске производње на крају године. Посљедње расположиве пројекције ДГ ЕЦФИН-а и прелиминарни подаци за 2014. годину, наговјештавају побољшање економских активности и јачање економског раста у земљама ЕУ у односу на претходну годину, што ће представљати

главну детерминанту кретања индустријске производње у БиХ. Тијеком/Током 2014. године, очекује се да би позитивни амбијент у међународном економском окружењу требао омогућити наставак стабилног тренда раста индустријске производње у БиХ са очекиваном стопом раста од 4,5%. Кључну улогу би требала имати бх. прерађивачка индустрија која чини 2/3 укупне индустријске производње и у великој мјери је извозно оријентирана/оријентисана. Јачање извозне тражње требало би омогућити традиционално доминантним индустријским гранама у БиХ (метална индустрија, дрвна индустрија и производња намјештаја, производња резервних дијелова и ауто пресвлака те прехранбена и кемијска/хемијска индустрија), да у одређеној мјери побољшају разину/ниво производње и извоза у односу на претходну годину. У прилог овим очекивањима иду и извјештаји ентитетских завода за статистику према којима је у прва два мјесеца 2014. године остварен раст индустријске производње од 6,3% у ФБиХ, односно 5,2% у РС.

Тијеком/Током 2015. године у земљама ЕУ очекује се наставак тренда позитивног економског раста од око 2%, као и јачање инвестиција са годишњом стопом раста од око 3,6%. Опоравак готово свих сектора ЕУ економије позитивно ће се одразити на производне процесе како у широј регији тако и у Босни и Херцеговини. Повећани ниво извозне тражње резултат ће побољшањем производње у свим секторима индустријске производње у БиХ, гдје се према пројекцијама ДЕП-а очекује годишњи раст производње од око 5,7%. Поред извозно оријентираних/оријентисаних грана БХ. прерађивачке индустрије због очекиваних инвестицијских активности тијеком/током 2015. године, очекује се позитиван допринос и оних грана које су увјетоване домаћом тражњом. С друге стране, тијеком/током 2015. године очекује се да би енергетски сектор који има веома важну улогу у укупној индустријској производњи укључујући и руднике, сектор за производњу електричне енергије и производњу деривата нафте, требао остварити повећање производње од око 5%, што ће додатно побољшати ниво индустријске производње у БиХ тијеком/током 2015. године. Даљње јачање опоравка

већине индустрија у ЕУ тијеком/током 2016.-2017.године је претпоставка за пројекције интензивнијег опоравка БиХ индустријске производње, са пројцираним годишњим растом од преко 6%. Већа искориштеност капацитета у ЕУ би кроз раст извозне тражње требали резултирати даљњим повећањем БиХ прерађивачке индустрије и њеном постепеном враћању на ниво пред кризног периода. Наставак инвестицијских улагања у инфраструктуру и енергетику би такођер, требао значајно допринијети јачању, како грађевинског сектора у БиХ, тако и оних грана прерађивачке индустрије које су уско везане уз грађевинарство. Такођер се очекује наставак тренда раста производње у енергетском сектору, који је у претходном периоду био један од главних носилаца индустријске производње.

2.2.2. Тржиште рада

У БиХ, као и у већини земаља у регији, није било позитивних дешавања на тржишту рада у 2013. години. У БиХ је у 2013. години регистрирано/регистровано минорно смањење броја запослених лица (0,1% г/г), а просјечан број запослених је износио 686,1 тисућа/хиљада. Као и претходне три године број запослених у јавном сектору је увећан, док је број запослених у приватном сектору смањен. Просјечна нето плаћа у БиХ у 2013. години се није мијењала у односу на 2012. годину и износила је 827 КМ. Номинални и реални раст нето плаће је био готово једнак због стагнације цијена (минорна дефлација).

Иако се не могу очекивати већи позитивни помаци на тржишту рада, спорији раст броја незапослених у 2013. години би могао наговјестити постепени престанак смањења броја запослених у 2014. години. Такођер, претпостављени раст инвестиција, извоза и увоза, индустријске производње би могао допринијети успоравању смањења броја запослених у приватном сектору, који је у периоду кризе имао највећи број отпуштених лица. Према посљедњим пројекцијама Еуропске/Европске комисије, број запослених у ЕУ у 2014. години ће се скромно увећати. Аналогно споменутим претпоставкама, у БиХ се у 2014. години може очекивати раст броја запослених (0,4%) и нето плаћа (1%). Плаће у приватном сектору могле би задржати нешто

veћu stopu rasta u odnosu na javni sektor zbog proračunskih/budžetskih restrikcija. Pozitivne promjene na tržištu rada u BiH se mogu očekivati 2015. godine. Europska/Europska komisija predviđa u EU smanjenje stope nezaposlenosti i povećanje broja zaposlenih uz ekonomski rast potaknut rastom obima investicija i vanjske trgovine. U skladu sa događajima u EU, u BiH se također, očekuje nešto brži ekonomski rast u odnosu na 2014. godinu, što bi doprinijelo povećanju broja zaposlenih lica (1% g/g). Bolja poslovna klima bi se pozitivno odrazila na neto plaće koje bi se u 2015. godini mogle povećati za 2,3% g/g. U 2016. i 2017. godini se očekuje povećanje obima investicija, trgovine i industrijske proizvodnje što bi imalo pozitivan utjecaj/utiцај na tržište rada, odnosno na kreiranje novih radnih mjesta i povećanje prosječnih neto plaća. Na temelju/osnovu spomenutog, pretpostavlja se da bi ukupan broj zaposlenih u BiH u 2016. godini mogao biti povećan za 1,5%, odnosno 1,7% u 2017. godini. Rast obima poslova bi se pozitivno odrazio na plaće koje bi mogle biti veće za 2,9% u 2016. godini, odnosno 3,2% u 2017. godini.

Osnovni rizici za ostvarenje projekcija na tržištu rada, su prvenstveno, nivo potražnje investicija i trgovine, ne samo u BiH, nego i u EU. Nezaдовоľavajući poslovni ambijent bi mogao utjecati/utiцати na ukupan ekonomski rast i odgoditi pozitivna дешавања na tržištu rada, odnosno povećanje broja zaposlenih i neto plaća.

2.2.3. Цијене

Kao i prethodnih godina, promjena cijena u BiH je uvjetovana/uslovljena kretanjem svjetskih cijena hrane, energenata (prvenstveno nafte i plina), ali i promjenama cijena komunalija, trošarina/akcizama i сл. Prema posljednjim projekcijama MMФ-a, cijene nafte se ne bi trebale značajno mijenjati u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu, dok bi cijene plina trebale biti nešto niže u istom periodu. Slično je sa cijenama hrane, koje bi prema procjenama MMФ-a, trebale biti niže u 2014. godini. U skladu sa navedenim, procjena EK (Еуропеан Економик Форест, Винтер 2014) je да ће инфлација u 2014. godini, u EU бити нешто

нижа u odnosu na 2013. godinu. U BiH се такођер не очекује значајан раст цијена узимајући u обзир промјене цијена енергената и хране на свјетском тржишту. Од домаћих компоненти које доприносе расту цијена, узето је u обзир ново увећање трошарине/акциза на духанске производе u BiH од сјечња/јануара 2014. године, што је наставак процеса усклађивања трошарине/акциза са еуропском/европском регулативом. На темељу/основу наведеног, u BiH u 2014. години можемо очекивати готово непромијењен ниво цијена (0,1% г/г). Међутим, уколико би се цијене хране u BiH u 2014. години наставиле смањивати, то би утјецало/утицало на пад опћег нивоа цијена u BiH (због великог удјела категорије хране u CPI индексу). U 2015. години према пројекцијама MMФ-a цијене нафте на свјетском тржишту би требале бити ниже u односу на 2014. godinu, док би цијене плина остале непромијењене. Ипак, процјене EK (Еуропеан Економик Форест, Винтер 2014) су да би цијене хране u 2015. години мogle бити веће, па се u EU предвиђа инфлација од 1,5%.

Узимајући u обзир наведена кретања цијена, као и наставак увећања трошарина/акциза на цигарете, u BiH се u 2015. години може очекивати раст цијена од 1,1%. Слична кретања се очекују и u периоду 2016.-2017., односно раст цијена u BiH би могао износити око 1% до 1,2%. Основи ризици за остварење пројекција цијена су подијељени u двије групе: екстерни и домаћи. Екстерни ризици су поскупљења енергената и хране која би значајно допринијела повећању опћег нивоа цијена. Домаћи ризици су првенствено веће цијене комуналија, што би такођер допринијело расту цијена u BiH.

2.2.4. Монетарни сектор

U 2013. години сви монетарни агрегати остварили су позитиван годишњи раст, што је настављено и u првом мјесецу 2014. године. Уз претпоставке даљњег постепеног опоравка бх. економије, до краја 2014. године може се очекивати стопа раста укупне новчане масе око 4% г/г. Разлог нешто успореније стопе раста јесте да се очекује успоравање раста укупних депозита. U 2013. години укупни депозити забиљежили су раст од 6,9%, што је најбржи раст уназад 5 година, односно од економске

кризе у 2008. години. Овај раст првенствено је генериран од стране сектора становништва који већ годинама показује већу склоност штедњи, него потрошњи. Међутим, иако бх. економија иде ка скромном опоравку, ситуација на тржишту рада још увијек је далеко од значајног опоравка. Самим тим, наставит ће се притисак на доходак грађана, па тако и на штедњу што ће имати велик утјецај и на укупне депозите.

У раздобљу 2015. – 2017. године, очекује се наставак економског раста у БиХ, па самим тим и позитиван учинак на развој монетарног сектора, односно очекује се наставак раста депозита, као и готовине изван банака.

Девизне причуве/резерве у 2013. години оствариле су раст од 8,6% г/г захваљујући позитивном расту извоза, док је увоз у БиХ имао негативан раст г/г. Такођер, позитиван допринос расту девизним причувама/резервама дале су и трансхе Међународног монетарног фонда по основу IV „Станд бу“ аранжмана. Укупне девизне причуве/резерве у 2013. години износиле су 7,1 млрд. КМ. Позитиван годишњи раст настављен је и у првом мјесецу 2014. године. Међутим, успоређујући/упоређујући с крајем 2013. године, забиљежено је смањење од 0,6%. Иако се у 2014. години прогнозира наставак раста извоза, такођер се очекује и раст увоза у БиХ, што ће успорити раст девизних причува/резерви (раст 3,6% г/г). Такођер, пројцира се и мањи раст дознака из иноземства/иностраниства, као и прилива по основу директних страних улагања, што ће се позитивно одразити на стање девизних причува/резерви. Међутим, учинак које су трансхе ММФ-а имале на девизне причуве/резерве у прошлој години би могао изостати у 2014. години. Према тренутно доступним подацима, отплате кредита од претходних аранжмана с ММФ-ом су веће од уплате нове рате кредита задњег „Станд бу“ аранжмана. Увјет/Услов за уплате преосталих рата јесте усвајање одређених измјена или одређених нових закона, као што су, усвајање нових закона о раду у ФБиХ и РС. У раздобљу 2015. – 2017. године, очекује се даљњи економски опоравак ЕУ, као главног трговинског партнера. Самим тим, очекује се и раст вањско-трговинске размјене БиХ. Раст извоза, али и увоза, праћено мањим растом дознака из иноземства/иностраниства, приливима по

основу директних страних улагања и других прилива из иноземства/иностраниства, имаће позитиван учинак на девизне причуве/резерве, чији раст би се могао кретати до 4,5%.

2.2.5. Банкарски сектор

Број пословних банака које послују у БиХ у 2013. години, смањено се за једну банку. Банкарски сектор БиХ након три године, поновно је пословао с негативним резултатом. Према прелиминарним подацима, укупан финансијски/финансијски резултат износио је 25,2 мил. КМ. Банкарски сектор у БиХ уназад неколико година има проблеме у наплати својих потраживања што се одразило и на квалитету кредитног портфолија која се погоршала у 2013. години.

У 2014. години очекује се наставак благог економског опоравка БиХ. Очекивања за 2014. годину јесу раст вањско-трговинске размјене као резултат опоравка главног вањско-трговинског партнера, тј. ЕУ, и скромног раста домаће тражње, те раст инвестиција. На тржишту рада, очекује се да раст броја незапослених буде на минорној разини или стагнира, док се превиђа врло низак раст броја запослених особа као и нето плаћа (у номиналном смислу). Међутим, осјетно позитивна кретања на тржишту рада ће изостати у 2014. години. Притисак на доходак грађана бит ће присутан и у 2014. години што ће имати одраз на штедњу овог сектора. Из тога разлога, до краја године очекује се мање успоравање стопе раста депозита сектора становништва, који чине највећи дио укупних депозита и који су претходних година били генератор њиховог раста. У 2014. години може се очекивати стопа раста укупних депозита до 5%. С друге стране, очекује се и слаб раст крајње потрошње у 2014. години која ће дијелом бити финансирана/финансирана банкарским кредитима. Међутим, кретање кредита бит ће увјетовано/условљено, како потражњом с једне стране, тако и понудом с друге стране. Понуда кредита засигурно ће овисити/зависити о кретању домаћих депозита, будући да постоји тренд смањена иноземне/инострани пасиве банака уназад неколико година, односно присутан је тренд смањења изложености иноземних/иностраних банкарских групација у БиХ. Такођер, понуда ће овисити/зависити и о квалитети кредитног портфола, који

уназад неколико година показује погоршање. Из наведеног се може закључити да ће јаче кредитирање изостати у 2014. години. До краја 2014. године раст укупних кредита могао би се кретати до 4% г/г.

У раздобљу/периоду од 2015. – 2017. године, очекује се наставак економског раста како вањскотрговинских партнера БиХ, тако и БиХ. Јача потражња за бх. производима, као и јачање домаће потражње у наредном раздобљу/периоду имаће позитиван учинак на вањскотрговинску размјену БиХ. У овом раздобљу/периоду такођер се очекује и раст индустријске производње и инвестиција, као и даљња стабилизација тржишта рада. Оваква кретања требала би се позитивно одразити и на активности банкарског сектора. У раздобљу од 2015. – 2017. године раст кредита могао би се кретати између 5% - 6%. Сличне годишње стопе раста могу се очекивати и на страни депозита (6% - 8%), а нарочито позитиван учинак на раст депозита може имати приватизација стратешких предузећа/предузећа у БиХ.

2.2.6. Вањска трговина

Најзначајније увозне ставке су нафта и нафтни деривати, машине и апарати, базни метали (доминантно алуминиј, жељезо и челик) и производи од базних метала, прехрана и кемијски/хемијски производи. БиХ је на међународно тржиште највише извозила базне метале као и њихове производе, затим резервне дијелове за ауто индустрију, намјештај и кемијске/хемијске производе. Господарство/Привреда Босне и Херцеговине у 2013. години највише је извозила на тржишта Њемачке, Хрватске, Италије, Србије, и Словеније. Битно је нагласити да је БиХ поред тога што је највише извозила у ове земље, у исто вријеме највише увозила из ових земаља. Са свим тим земљама БиХ остварује трговински дефицит. Проматрајући укупну робну размјену БиХ са регионалним групацијама у 2013. години, највећи обим трговине БиХ је остварила са земљама чланицама ЕУ и то у износу од 58,1% од укупног обима вањске трговине. Овај раст обима трговине резултат је и уласка Хрватске у ЕУ у 2013. години. Тијеком/Током 2013. године, БиХ је у трговању са земљама чланицама ЕУ остварила трговински дефицит у износу од 2,6 милијарди КМ.

Према претпоставкама и пројекцијама ДЕР-а, за 2014. годину, очекује се раст извоза од 8,2% са номиналном вриједношћу од 9,1 милијарду КМ, с друге стране очекује се и раст увоза по стопи од 7,5% са номиналним вриједношћу у износу од 16,2 милијарде КМ. Извоз интермедијарних производа, имаће стопу раста од 3,1% прије свега захваљујући повећању извоза жељеза и челика од 10% који су најзначајнији производи у овој категорији производа. Очекивања су да ће и увоз интермедијарних производа расти по стопи од 2,3%, те достићи вриједност од 4,7 милијарди КМ. Извоз ове категорије производа биљежит ће стални раст до 2017. године. Извоз за 2015. годину имаће вриједност од 3,4 милијарде КМ и стопу раста од 6,3%. У овој категорији производа највише ће се извозити базни племенити и обојени метали, као и жељезо и челик. Претпоставка је, да ће вриједност извоза ове категорије производа до 2017. године имати вриједност од 3,9 милијарде КМ и стопу раста од чак 7%. На страни увоза ове категорије производа, ситуација је слична, јер ће стопа увоза расти у 2015. години око 4%, у 2016. години 4,8% и на крају 2017. године увоз ове категорије производа могао би расти по стопи од 4,6%. Проматрано вриједносно, увоз ове категорије производа у 2015. години имаће вриједност од 4,9 милијарди КМ и та вриједност ће се до краја 2017. године повећати на 5,3 милијарде КМ.

У 2014. очекује се извоз енергије од скоро 900 милиона КМ у коју су укључени електрична енергија са 425 милиона КМ и рафинирани нафтни производи са вриједношћу од 314 милиона КМ. С друге стране, увоз енергије расти ће по стопи од 3% и имаће вриједност од 3 милијарде КМ, гдје ће се највише увозити сирова нафта и рафинирани нафтни деривати у вриједности од 2,4 милијарде КМ. Увоз сирове нафте биљежити ће стопу раста увоза од 7%. Извоз ове категорије производа за 2015. годину имаће вриједност од 941 милион КМ (од чега је 459 милиона КМ извоз електричне енергије) која ће до краја 2017. године порастати на 1 милијарду КМ (електрична енергија 545 милиона КМ). Стопе извоза ове категорије производа биљежити ће стални раст, па ће тако за 2015. годину тај раст износити 5%, за 2016. годину 8,3% и на крају за 2017.

годину 7,7%. Увоз ове категорије производа такођер ће биљежити стални раст тако ће за 2015. годину вриједност увоза ове категорије производа бити 3 милијарде КМ, а стопа раста од 2,1%, вриједност увоза ће до краја 2017. године порастати на 3,3 милијарде КМ, а стопа раста увоза ће бити 4,2%. У овој категорији производа најзначајнији увозни производи су сирова нафта и рафинирани нафтни производи чији ће увоз такођер расти из године у годину.

Капитални производи имаће вриједност извоза од 1,2 милијарде КМ са стопом раста извоза од 9,9%. С друге стране, увоз ове категорије производа биљежити ће такођер позитивну стопу раста у износу од 3,3% са вриједношћу увоза у износу од 2,5 милијарди КМ. Извоз капиталних производа у 2015. години биљежити ће вриједност од 1,3 милијарде КМ и стопу раста од 9,2%. Вриједност извоза капиталних производа ће до краја 2017. године порастати на 1,5 милијарди КМ, а стопа раста извоза биће 10,8%. У ову категорију производа спадају машине и уређаји као и дијелови за моторна возила, који су најзначајнији представници ове категорије производа, а чији ће извоз у 2015. години бити 611 милиона КМ, у 2016. години 666 милиона КМ и на крају 2017. године извоз ових производа могао би биљежити вриједност од 722 милиона КМ. С друге стране, увоз ове категорије производа такођер ће биљежити позитивне стопе раста и стални раст вриједности увоза. У овој категорији производа најзначајнији увозни производи су моторна возила чији ће се увоз кретати од 924 милиона КМ за 2015. годину до скоро 1 милијарду КМ крајем 2017. године. Вриједност увоза ове категорије производа у 2015. години имаће вриједност од 2,6 милијарди КМ коју ће пратити стопа раста од 4,1%. Тијеком/Током 2016. Године, увоз капиталних производа ће имати вриједност од 2,7 милијарди КМ и стопу раста увоза од 4,9%, да би на крају 2017. године вриједност увоза била скоро 3 милијарде КМ са стопом раста увоза капиталних производа од чак 5,7%.

2.2.7. Страна директна улагања

Према задњим подацима Централне банке БиХ, страна улагања у 2013. години износе 507,149 милиона КМ и овај је износ мањи (за 5,1%) у односу на улагања у истом периоду

прошле године. У 2014. години се очекују укупна страна улагања у износу од 630-690 милиона КМ. Од тога, 190 до 250 милиона КМ би износила уобичајена улагања на основу просјека из задње три године и предвиђања слабог или негативног господарског/привредног раста у земљама Европске Уније и земљама у окружењу.

У 2015. години се очекују изравна/директна страна улагања у износу од 880-940 милиона КМ. Од улагања у електро енергетски сектор у укупном износу од око 690 милиона КМ, те улагања у остале секторе у распону 190-250 милиона КМ.

Изравна/ Директна страна улагања у 2016. години би била од 980-1.080 милиона КМ. Улагање у електроенергетски сектор БиХ би износила око 780 милиона КМ, док би просјечно улагање у остале секторе било нешто веће него у претходне двије године, и могла бити у распону од 200-300 милиона КМ.

Изравна/Директна страна улагања у 2017. години би била од 900 милиона – 1.050 милиона КМ. Улагања у електро енергетски сектор су 600 милиона, а улагање у остале секторе би било нешто веће него у претходној години, у распону од 300-450 милиона КМ.

2.3. Федерација Босне и Херцеговине и Херцеговачко-неретванска жупанија/ кантон

2.3.1. Индустијска производња

У тијеку/току 2013. године, остварена су позитивна кретања у индустрији као једној од кључних дјелатности господарства/привреде како Херцеговачко-неретванске жупаније/ кантона, тако и цјелокупне Федерације БиХ. Индустијска производња у Херцеговачко-неретванској жупанији/кантону у раздобљу I-XII 2013. године у односу на исто раздобље 2012. године, остварила је раст од 15,7%. Укупна индустријска производња на разини/нивоу Федерације БиХ у 2013. години била је виша за 7,3% од производње остварене у 2012. години. У оквиру главних индустријских групација на подручју Херцеговачко-неретванске жупаније/ кантона, у 2013. години у односу на годину прије, дошло је до повећања производње енергије (92,6%), капиталних производа (3%)

и нетрајних производа за широку потрошњу (22,9%). До смањења производње је дошло код интермедијарних производа (-0,6%) и код трајних производа за широку потрошњу (-22,5%).

И у Херцеговачко-неретванској жупанији/кантону и у Федерацији БиХ остварен је раст у основним подручјима индустријске производње. У Херцеговачко-неретванској жупанији/кантону највећи раст производње у односу на 2012. годину је у области производње и опскрбе електричном енергијом (92,6 %), док у се у прерађивачкој индустрији биљежи скроман раст од 0,5%.

Шумско земљиште и ресурси шума у ХНЖ/К заузимају површину од 217.856 ха. Област шумарства постаје фокус проблема у господарењу. Лоше господарење и профитабилност дијелом је посљедица неуређене законске регулативе, дијелом руковођења, и стога је шумско господарство овисно о потпори из других извора. Приватни су посједи поприлично распршени, а просјечна им је површина малена, те је често подијељена на неколико мањих честица. Посљедице горе наведеног су слиједеће: напуштање шума, висок постотак незаконите сјече, те опортунизам у погледу сјече дрва коју је власник допустио за неку незначајну своту.

Наведени недостатак везан уз управљање шумским ресурсима ограничава поновно пошумљавање, те представља пријетњу за очување биолошке разноликости шума. Такво је стање засигурно нанијело штету већем броју заштићених стабала и шумским стаништима, у виду неконтролиране/неконтролисане изградње грађевина, одлагање смећа и др. Да би се спријечила илегална сјеча шума, те да би управљање шумским ресурсима било под контролом ХНЖ/К и њене шумске управе, требали би осигурати посебан фонд који би био од помоћи приликом остваривања еколошких и друштвених циљева.

На подручју Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона у раздобљу/периоду I-XII 2013. године, произведено је укупно 83 тисуће/хиљаде м³ шумских сортимената, што је у успоредби са истим периодом 2012. године више за 18,6%. Укупна продаја шумских сортимената у периоду I-XII 2013. године у односу на исти период 2012. је већа за 14000

м³, односно за 20,3%. Укупна производња шумских сортимената у Федерацији БиХ у периоду I-XII 2013. године у односу на исти период 2012. године већа је за 151.000 м³ или 7,8%.

У постотцима, 4,1% укупне производње шумских сортимената у Федерацији БиХ односи се на производњу у Херцеговачко-неретванској жупанији/кантону, док у укупној продаји Федерације БиХ Херцеговачко-неретванска жупанија/кантон судјелује са 4,2%. Стање на залихама, које је евидентирано крајем мјесеца студеног/новембра 2013. године на подручју Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона, износило је 4 тисуће/хиљаде м³ шумских сортимената.

2.3.2. Грађевинарство у ФБиХ

Ово је област која се статистички прати само за државни ниво и ниво ентитета, тако да се не може вршити анализа у жупанијским/кантоналним оквирима. Грађевински радови у БиХ биљеже раст вриједности од 6,2% након девет мјесеци 2013. године. То је резултат раста од 10% у ФБиХ и стагнације у РС-у (незнатан пад од 0,1%). Анализа Дирекције за економско планирање БиХ показује да је снажан раст улагања у прометну/саобраћајну инфраструктуру од 26,7% био искључиви извор споменутог раста, с обзиром на то да готово све остале категорије радова биљеже значајан пад. Тако, број завршених станова у Босни и Херцеговини износи 2.072 што је за 30,4% мање у односу на 2012. годину. На то је утјецало годишње смањење стања стамбених кредита грађанима у рујну/септембру од 1,5%, те пад расположивог дохотка. То уједно указује да су јавне инвестиције главни разлог повећања радова у 2013. години. С тим у вези сличан тренд забиљежен је у оба ентитета за разлику од нестамбених зграда иза чије се стагнације на нивоу/разини БиХ крије пад од готово 11% у ФБиХ, те снажан раст у РС-у од готово 30%. Потписивање станд-бу аранжмана с ММФ-ом отворило је врата повољним изворима инфраструктурног кредитирања других међународних кредитора којима је највјеројатније финансиран/финансиран значајан дио повећања јавних радова. Ипак, треба нагласити да се овдје ради искључиво о повећању вриједности радова које није праћено

порастом броја запослених у грађевинарству што би могло указивати да се ради о сложеним и скупим грађевинским пројектима који захтијевају велика новчана улагања. Нажалост, интензитет раста радова постепено слаби из квартала у квартал тако да је стопа раста од 7,4% у првом смањена на 5,2% у трећем тромјесечју.

Вриједност уговорених грађевинских радова у иноземству/иностраништу у 2013. години мања је за 4,6 % у односу на 2012. годину. Вриједност извршених грађевинских радова у иноземству/иностраништу у 2013. години мања је за 1,9 % у односу на 2012. годину. Од укупне вриједности извршених радова у иноземству/иностраништу у 2013. години, највећи дио односи се на земље Африке и то 56,7 %. Вриједност извршених грађевинских радова у Федерацији БиХ у просинцу/децембру 2013., у односу на просјечну вриједност прошле године, већа је за 14,8%, док је у односу на исти мјесец 2012. мања за 15,5%.

Вриједност укупно извршених грађевинских радова у периоду од I-XII 2013. износи 818.627.000 КМ. Од тога се на објекте високоградње односи 32,4 % извршених радова, а на објекте нискоградње 67,6%. У грађевинарству ФБиХ у просинцу/децембру 2013. године, била су пријављена 9.122 радника. Њих 38,2 % радило је на објектима високоградње, а 61,8 % на објектима нискоградње.

2.3.3. Туризам

Узевши у обзир укупну разину потенцијала и њезин туристички развој, ХНЖ/К заузима примат ближег и ширег окружења. Просторна дистрибуција туристичких атракција и атрактивности распршена је у свих осам опћина и Граду Мостару.

Темељне карактеристике туризма су:

- Развијена инфраструктура у БиХ, односно ХНЖ/К (планска аутоцеста у Коридору Vц, модернизирани железница, модернизирани Међународна зрачна лука Мостар са добрим везама са домаћим и ино зрачним лукама); изграђени смјештајни капацитети на дестинацијама; заокружена понуда услуга на дестинацијама (сигурност туриста и

локалног становништва, осигуране здравствене услуге за туристе и локално становништво, туристички инфо уреди, осигурани опскрба струјом, водом и телефоном на свим дестинацијама уз кориштење алтернативних извора енергије, изграђени канализацијски суштави/системи и одвоз отпада на свим дестинацијама);

- Богата природна баштина ХНЖ/К ;
- Ресурси воде и релативно чистог околиша; - Богата културно-повијесна/ историјска баштина ХНЖ/К из свих раздобља (материјална и нематеријална), посебно баштина под заштитом УНЕСЦО-а;
- Расположиви смјештајни и услужни капацитети у туризму (хотели, мотели, ресторани и други садржаји).
- Расположиви упосленици у туризму и угоститељству на разним разинама/ нивоима до топ менаџмента.

Туризам на подручју ове регије у сваком случају заслужује пажњу и пружа могућности развоја регије. Објективно сагледавајући истинске вриједности, али и реалне мане и недостатке Херцеговине, рјешавање истих са стручног аспекта и дугорочне стратегије, отворило би могућности за поступно остварење позитивних резултата и позиционирање туризма, као једне од темељних грана развоја gospodarства/привреде у регији. Земљописни положај Херцеговине, блага медитеранска клима, дио Јадранске обале, као и залеђе пружа могућности развоја лјетног туризма. Специфичност ове регије је и истодобна могућност развоја и зимског туризма на подручју Блудиња и Купреса који су препознатљиви по богатству и разноликости флоре и фауне, па је чак ово подручје заслужило епитет «ботаничког врта Европе/Европе». Религијски туризам је једна од ријетких благодати Херцеговине и ту се налази у самом врху свјетски препознатљиве понуде овог вида туризма. Концентрираност великог броја културно-историјских знаменитости и споменика, обиље природних љепота, представљају ријеткост у свијету и пружају изнимно квалитетне темеље/основе за перспективе развоја религијског и културног туризма тијеком/током цијеле године. У свијету

све више долази до изражаја и развој сеоског туризма, а ово подручје обилује природним ресурсима и изузетним потенцијалима. У овом тренутку сеоски туризам се још увијек налази на маргини наших размишљања, а и дјеловања. Сеоски туризам пружа могућности понуде изворних херцеговачких производа од меса и млијека, гастрономских специјалитета домаће кухиње, квалитетних вина, ријетких врста воћа које због своје специфичности, начина узгоја, као и прераде дају нам за право назвати их „оригиналним херцеговачким производом“.

Успјех развоја туризма је уско повезан са сликом земље, њене политичке и економске стабилности, затим квалитета прометне инфраструктуре и информатичких услуга. Сектор туризма има утјецаја/утицаја на многе друге услужне секторе и производне индустрије, као што су прехранбена индустрија, грађевинарство и финансијске/финансијске услуге. Сектор туризма у БиХ и ФБиХ је још увијек у раној фази развоја, према подацима који приказују његов удио у БДП-у БиХ. Учешће сектора туризма у БДП је 2,47%, што је далеко мање у односу на учешће туризма на свјетском нивоу (9,4%). Када је у питању конкурентност у области путовања и туризма, БиХ се на глобалној лествици налази на 90. мјесту међу 140 ранжираних држава свијета. У периоду од 2006. до 2012. године за развој туризма из прорачуна/буџета ФБиХ издвојено је потицајних средства око 30 милиона КМ. Међутим, иако су власти ФБиХ подuzele одређене активности у циљу побољшања увјета/услова за развој туризма, оно што и даље одређује сектор туризма у БиХ/ФБиХ, је ниска просјечна дужина боравка гостију (која износи два дана) у односу на просјек задржавања туриста у Еуропа/Европа (9,7 дана), као и ниска искориштеност смјештајних капацитета (од 15%). Према подацима Федералног завода за статистику, укупан број пријављених туриста који су посјетили Херцеговачко-неретванску жупанију/кантон у 2013. години износио је 123.715 и већи је за 10,7% у односу на претходну годину. Укупан број ноћења износио је 274.640 и већи је 5,2% у односу на 2012. годину.

У задњим годинама примјетан је стални тренд раста у броју туриста у ХНЖ/К-у, што видимо и у табели испод.

Година	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Доласци туриста	71.373	94.728	103.651	111.676	123.715

Највећи број страних туриста долази из Пољске (20,7%), Италије (9,7%), Хрватске (7,9%) и Француске (3,3%). Промет у угоститељству у 2013. години износио је 25.216.157,00 КМ и мањи је за 3,4% у односу на претходну годину.

На подручју Федерације БиХ у периоду I-XII 2013. године регистрирано/регистровано је 575.740 туриста који су остварили 1.133.651 ноћења. Број туриста је у односу на исти период 2012. године већи за 23%, а број ноћења за 21%.

2.3.4. Промет/ Саобраћај

Укупна дужина цеста у 2013. години на подручју БиХ повећана је за 6 км или 0,1% у односу на 2012. годину. У 2013. години дужина магистралних цеста остала је непромијењена, а дужина регионалних цеста је повећана за 6 км у односу на 2012. годину.

У 2013. години на подручју Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона цестовним пријевозом је превезено 90 тисућа/хиљада тона робе, што је за 3,2% мање у односу на претходну годину. Број путника превезених градско-приградским пријевозом у 2013. години на подручју Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона износио је 1.018.000, те је у односу на 2012. годину тај број већи за 2,1%. Што се тиче зрачног пријевоза у Херцеговачко-неретванској жупанији/кантону Међународна зрачна лука - аеродром Мостар дјелује унутар свих међународних стандарда. Путници све више почињу гравитирати мостарском аеродрому. Мостарски аеродром је прошле и претпрошле године забиљежио рекордан послјератни број путника од око 80.000 и тако достигао бројку од прије рата. Све је више путника који зрачним путем/путем долазе у Мостар, а даље копненим настављају пут према Јадранској обали. Потпуна афирмације Аеродрома Мостар ће довести и до побољшања економске, господарске/привредне и туристичке конкурентности цјелокупне Херцеговачке регије. Мостарски аеродром има капацитета и у будућности би могао бити међу водећим, на листи бх. аеродрома по броју путника на туристичким летовима.

На разини/нивоу Федерације БиХ у жељезничко-путничком пријевозу у раздобљу I-XII 2013. године у односу на исто раздобље 2012. године број превезених путника мањи је за 20,8%, а остварени путнички километри мањи су за 26,8%. У жељезничко-теретном пријевозу у 2013. години превезена роба мања је за 0,2% у односу на 2012. годину. У цестовно-путничком пријевозу број превезених путника мањи је за 5,2 %, а у градско-приградском пријевозу број превезених путника аутобусима мањи је за 6,5%. Промет зракоплова/авиона на зрачним лукама/аеродромима у периоду I-XII 2013. године је већи за 13,5% у односу на исти период 2012. године. Промет путника у зрачним лукама/аеродромима у 2013. години, такођер, је већи за 20,3% у односу на 2012. годину.

2.3.5. Запосленост и плаће

Концем просинца/децембра 2013. Године, на евиденцији Службе за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона било је евидентирано 32.550 незапослених особа, што је у упоредби са просјечном незапослености у 2012. године више за 6,6 %, а у односу на прошли мјесец више за 0,7 %. Гледано по опћинама највећи број регистраних незапослених особа налази се у Граду Мостару (16.216 или 49,8 %), затим у опћини Коњиц (3.929 или 12,1 %), слиједи Чапљина (3.179 или 9,7 %), Читлук (2.496 или 7,6 %), Јабланица (2.257 или 6,9 %), Столац (2.103 или 6,5 %), Прозор – Рама (1.917 или 5,9 %), Неум (421 или 1,3 %) и опћина Равно са 32 незапослене особе на евиденцији.

Према подацима Федералног завода за статистику, добивених од организација – послодаваца, у просинцу/децембру 2013. године у Херцеговачко-неретванској жупанији/кантону било је запослено 47.216 особа.

Највећи број запослених је у дјелатности трговине (8.364), затим прерађивачка индустрија (6.513), јавна управа (4.741), итд.

Просјечна нето-плаћа у просинцу/децембру 2013. године је износила 895 КМ и нижа је 0,6% у односу на претходни мјесец, а 0,2% у односу на просјек 2012. године. Херцеговачко-неретванска жупанија/кантон је по висини просјечне нето плаће на другом мјесту, предњачи једино Кантон Сарајево.

Просјечна нето-плаћа у просинцу/

децембру 2013. године, у Федерацији БиХ, износила је 845 КМ, и номинално је виша за 1,1%, а реално за 1,5%, у односу на претходни мјесец.

2.3.6. Индекс цијена

Укупан индекс потрошачких цијена у децембру/просинцу 2013. године је нижи за 0,4% у односу на претходни мјесец. Цијене су ниже у одјељцима Одјећа и обућа за 3,0%, Храна и безалкохолна пића за 0,5%, Пријевоз/Превоз за 0,4%, Намјештај, кућански уређаји и редовно одржавање куће за 0,3%, Алкохолна пића и духан за 0,2% и Становање, електрична енергија, плин и други енергенти за 0,1%

У одјељцима Образовање и Ресторани и хотели цијене се нису мијењале у овом мјесецу (просинац/децембар). Укупан индекс потрошачких цијена у децембру/просинцу 2013. године нижи је за 1,4% у односу на исти мјесец 2012. године.

У децембру/просинцу 2013. године укупан индекс цијена произвођача индустријских производа нижи је за 0,3% у односу на претходни мјесец. Проматрано према главним индустријским групацијама укупан индекс цијена енергије нижи је за 0,7%, интермедијарних производа осим енергије за 0,6%, а трајних производа за широку потрошњу за 0,1%. Раст индекса цијена је регистран у групацији нетрајних производа за широку потрошњу за 0,5% и капиталних производа за 0,1%.

Проматрано према подручјима КД-а, индекс цијена је нижи за 0,9% у подручју производње и снабдијевања/опскрбе електричном енергијом, гасом/плином, паром и климатизацији, а у подручју вађења руда и камена и подручју прерађивачке индустрије индекс цијена је нижи за 0,2%. У подручју снабдијевања водом; уклањања отпадних вода, управљања отпадом, те дјелатности санације околиша индекс цијена је виши за 1,7%. Проматрано по областима, највећи пад индекса цијена је регистран/регистрован код производње и снабдијевања/опскрбе електричном енергијом, гасом/плином, паром и климатизацији за 0,9%. Највећи раст индекса цијена је регистран/регистрован у области производње коже и сродних производа за 6,1%. У осталим областима индекси цијена се нису значајније мијењали. Укупан индекс цијена произвођача индустријских производа

у децембру/просинцу 2013. године у односу на децембар/ просинац 2012. године нижи је за 2,1%.

Просјечан индекс цијена произвођача индустријских производа у 2013. години у односу на просјек 2012. године нижи је за 2,0%.

2.3.7. Вањско-трговинска размјена

Укупна вањско-трговинска размјена Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона у 2013. години остварена је у износу од 1.773.365.000,00 КМ, што је за 7,5% мање него у 2012. години и што представља 12% укупне вањско-трговинске размјене Федерације БиХ, односно 8% вањско-трговинске размјене БиХ са свијетом. Водећи партнери у вањско-трговинској размјени Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона и даље су Хрватска (24%), Њемачка (9,5%), Италија (7,7%) и Аустрија (7%). Извоз у земље ЕУ је износио 575 мил. КМ, што је за 6% мање него у истом раздобљу/периоду 2012. године, док је увоз износио 725 мил. КМ, што је за 7,5% мање него у истом раздобљу/периоду претходне године. Укупан извоз Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона у 2013. години износио је 664.122.000 и за 7,6% је мањи од извоза из 2012. године. Укупан увоз је такођер мањи за 7,5% и износио је 1 милијарду и 109 милиона КМ.

Највећи постотак у вањско-трговинској размјени остварује се у прерађивачкој индустрији (90%). Проматрано по секторима и одсјецима највише се извезе обојеног метала. Обојени метал чини чак 60% укупног извоза наше жупаније/кантона. У односу на 2012. годину извоз обојеног метала се смањио за 13,4%. Највећи скок биљежи се код извоза електричне енергије и то за чак 315%. У увозу предњаче индустријски производи (25,3%) и храна (19,4%), те машине и стројеви (13%).

Увоз индустријских производа се повећао за 6%, док се увоз хране смањио за 4,2% као и увоз машина и стројева за 9,7%

Остварени дефицит износио је 445 милиона КМ, а покривеност увоза извозом износи 60%.

2.3.8. Пољопривреда

У Херцеговачко-неретванској жупанији/ кантону у 2013. години примјетно је повећање

у оствареним приносима скоро свих усјева (изузев духана), као и воћа. Тако је, примјерице, принос рајчице већи за 92%, принос кукуруза за 32%, ораха за 326%, крушке 341% у односу на 2012. годину.

Код бројног стања сточе забиљежен је пад, осим код броја кошница пчела гдје постоји повећање од 2% у односу на 2012. годину. Производња млијека је повећана за 7%, а производња меда за 14% у односу на 2012. годину.

У Федерацији БиХ услијед повољних временских увјета/услова приноси усјева и воћа у 2013. години биљеже знатан раст у односу на 2012. годину, која је имала смањене приносе због дуготрајно сушног периода. У 2013. години у ФБиХ остварена је производња кукуруза-зрно виша за 58,8% у односу на 2012. Код производње индустријског биља, код соје је забиљежено повећање производње за 48,6%, а код производње духана производња је већа за 30,9% у односу на 2012. Код кромпира производња је већа за 25,5%, а производња граха-зрно већа је за 29,8% у споредби са производњом у прошлој години. Код воћа остварена производња јабука већа је за 105,4%, док је производња шљиве већа за 134,5% у односу на 2012. Укупна производња грожђа је већа за 27,1% у односу на 2012.

Поред свих ових позитивних показатеља и даље је поражавајућа чињеница да БиХ поред свих својих капацитета производи само 20 % властитих потреба за храном. Узимајући у обзир да БиХ посједује довољне капацитете земљишта и воде и да има велики број незапослених, могла би у производњи хране имати јако важну позицију. Да би се то реализирало/реализовало, неопходно је да се у БиХ слиједи политике Еуропске/Европске уније, које се односе прије свега према пољопривреди, као главном каналу за излаз из економске и социјалне кризе у којој се налази БиХ.

Неке од мјера развоја пољопривреде су мјере структуралне политике, мјере земљишне политике и мјере новчане потпоре.

Мјере структурне политике – на разини/ нивоу ХНЖ/К укључују инвестиције у пољопривредиради промјене аграрне структуре, развитак специфичних пољопривредних производњи увјетованих/условљених агро

климатским увјетима/условима жупаније/ кантона (морско и слатководно рибарство и прерада рибе, производња маслинова уља, вина, столног грожђа, агрума, смокве, шипка, раног воћа и поврћа), као и потпору руралним подручјима с тежим увјетима/условима господарења у пољопривреди и развитак могућих производњи на тим подручјима уз комбинацију с развитком руралног туризма.

Мјере земљишне политике – На разини/ нивоу ХНЖ/К укључују provedбу мјера концесије и додјеле права кориштења пољопривредног земљишта у власништву државе, додјелу у концесију шумског земљишта за подизање дугогодишњих насада (ову мјеру мора пратити сустав/систем рекултивације), заштита од претворбе пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште гдје год је то могуће.

Мјере новчане потпоре – На разини/ нивоу ХНЖ/К укључују мјере за подизање конкурентности пољопривредно-прехранбеног сектора, изравна (директна) плаћања – специфичне производње.

Већ је позната чињеница да је БиХ потписујући уговор о стабилизацији и придруживању, правила уступке ЕУ и смањивала царине у протеклих пет година, те је сада заштита на производе из ЕУ на нули. Заузврат томе БиХ је требала до сада изградити институције на разини/нивоу БиХ како би могла повлачити средства из ЕУ, те тако балансирати заштиту домаће производње и својих произвођача. Међутим због вођења лоших политика то се није догодило, а у посљедњих 10 година дефицит у пољопривреди се креће око 20 милиона КМ и односи се на скоро све пољопривредне производе које можемо производити у БиХ, што показује колико је пољопривреда неразвијена и неконкурентна у односу на земље окружења и ЕУ. Такођер, не успостављањем, прије свега платног сустава/система на разини/нивоу БиХ у пољопривреди и руралном развоју, БиХ не може аплицирати на средства из ЕУ намијењена за тај сегмент.

2.4. Макроекономски циљеви и приоритети за наредни средњорочни период

Из контекста до сада споменутог, евидентно је да је макроекономска ситуација

у БХ прилично сложена. Сагледавајући стање на простору Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона може се констатирати/ констатовати да је исто одраз укупних трендова и макроекономске ситуације на простору Федерације Босне и Херцеговине и БиХ у цјелини. У том контексту, као основни циљ за период од наредне три године, намеће се као потреба очувања и јачања макроекономске стабилности.

Још увијек присутна економска криза и наслијеђене слабости из ранијег периода стављају Владу пред бројне изазове у циљу одржања фискалне стабилности и одрживости, задовољењу јавних потреба на другачији и правичнији начин, као и побољшању укупне климе и стварања претпоставки за раст господарских/привредних активности.

Као императив поставља се пред Владу ХНЖ/К да се одупре искушењима повећања потрошње ван оквира онога што је фискално одговорно и одрживо. Захтјеви за порастом потрошње у приоритетним подручјима се морају измирити уштедама на ниже приоритетним подручјима.

Морало би постати пракса код доношења одлука о нивоу јавне потрошње, да се претходно дефинирају јасни циљеви у смислу што се жели постићи као и сагледавање реалних могућности за остварење планираних циљева, као и увођење мјера штедње на свим разинама/ нивоима. Све споменуто, уз побољшање увјета привређивања, кроз стварање повољнијег амбијента и јачања одговорности и свијести свих релевантних одјела да само стварањем нове вриједности стварају се и претпоставке просперитету и напретку укупне ситуације, а самим тим и јачању прорачунске/буџетске стабилности.

У том смислу чини се нужним појачати активности на мјерама и започетим законским прописима и активном учешћу и иницирању других измјена прописа које доносе више разине/нивои власти, у првом реду Федерација Босне и Херцеговине.

Врло важним чини се подузимање конкретних активности на досљедном провођењу законских рјешења као и мјера уз иновирање постојећих програма развоја као и увођење више реда, одговорности и ангажирања/ангажовања у оквиру одјела на

изради и кандидирању квалитетних развојних програма и пројеката чије финансирање/финансирање не би било априори из прорачуна/буџета Града, односно сагледати и друге реалне могућности реализације истих из других извора и фондова.

Из контекста до сада споменутог, евидентно је да нису искориштене све расположиве могућности када су фискални оквири у питању и сасвим се чини оправданим и могућим у наредном средњорочном периоду све капацитете додатно ангажирати/ангажовати у циљу јачања фискалног капацитета и приходовних могућности прорачуна/буџета Града, што ће са друге стране омогућити квалитетнију расходовну страну прорачуна/буџета и квалитетније задовољење јавних потреба.

2.5. Ризици за остварење макроекономских циљева и приоритета

Евидентно је да у теорији и пракси испуњење дефинираних циљева носи са собом и одређене препреке и ризике, који се морају јасно детектирати и учинити све потребне радње и донијети одговарајуће мјере на свођење тих ризика на што је могуће мању мјеру.

Наравно, постоје ризици као што су опоравак свјетске и бх. економије, раст цијена хране и нафте на свјетском тржишту, висина инвестиција и страних улагања и других у највећој мјери су мимо конкретних ингеренција и могућности дјеловања Владе жупанијског/кантоналног нивоа организирања, али постоји и читав низ ризика као што су инертност, одговорност, стручност, управљање процесима унутар Владиних служби, који захтијевају пуну мобилност и адекватну активност свих служби и упосленика на остварењу Владиних мјера и циљева у наредном средњорочном периоду.

У том смислу, а у циљу да споменути ризици заузимају што је могуће мањи утјецај/утицај, чини се оправданим и неопходним да све активности које се планирају провести морају имати јасно утврђене и дефиниране/дефинисане рокове и контролне механизме са дефинираним/дефинисаним одговорностима како за неизвршење постављених задатака тако и самих ефеката који су постигнути провођењем мјера и програма.

На крају треба напоменути да су наведене перспективе економског раста за наредни трогодишњи период рађене прије катастрофалних поплава и клизишта која су захватила 1/3 од укупне површине БиХ, средином свибња/маја текуће године. Посљедице ових непогода ће се сигурно одразити на бх. gospodarство/привреду за наредни период, а вјеројатно и даље. За сада нема поузданих информација о величини штета, јер је ситуација још изнимно тешка, вода се није повукла са поплавлених подручја, а поједина клизишта су још активна. Самим тим, у претходном поглављу, наведени параметри могућег господарског/привредног раста у слиједећем трогодишњем периоду, требају се узети са доста резерве у остварењу истих.

Поглавље 3: СРЕДЊОРОЧНА ФИСКАЛНА СТРАТЕГИЈА

УВОД

Ово поглавље садржи пројекције прихода за које се очекује да ће бити на располагању у раније споменутом средњорочном периоду, из којих ће бити финансиране/финансиране јавне потребе Града које су највећим дијелом детерминирание приликама и ситуацијама наведеним у претходном поглављу и које су одраз укупних макроекономских кретања у Босни и Херцеговини као и важећих фискалних прописа на простору Федерације Босне и Херцеговине.

Досадашње спознаје утемељене на великом броју урађених анализа микро и макро економског садржаја, недвојбено указује на чињенице да ће фискална ситуација и даље остати ограничена и да као таква неће бити довољна за остварење свих потреба и жељених пројеката који би за циљ имали побољшања увјета привређивања и живљења.

У том смислу намеће се као императив органима власти да учине све у оквиру својих надлежности на побољшању фискалних капацитета и јачању фискалне одрживости.

У том смислу, од огромне важности је препознати и утврдити активности на провођењу усвојених законских рјешења као и начин дјеловања на измјени постојећих законских

рјешења када су неизравни/индиректни и изравни/директни порези у питању.

Имајући у виду постојећу ситуацију, као и чињеницу да Град Мостар не може утјецати/утицати на укупну фискалну стратегију за наредни средњорочни период, евидентно је да у таквој констелацији снага и односа као реална основа за израду и презентацију средњорочне фискалне стратегије ће послужити прогнозе и претпоставке преузете од DEР-а, као и пројекције прихода од неизравних/индиректних и изравних/директних пореза за период 2015.-2017. године достављене од стране Федералног министарства финансија/финансија (ФМФ).

У контексту раније споменутог, а на основу пројекција прихода које је доставило ФМФ, 19.05.2014.године, као и анализа остварења прихода протеклих година и тренда раста за прва четири мјесеца текуће године, Служба за прорачун и финансије направила је пројекцију прихода који припадају Граду за 2015. годину у износу од 46.559.000 КМ, а у 2016. години укупно очекивани приходи могли би бити 46.973.500 КМ и 47.772.000 КМ у 2017.години.

3.1. Неизравни/Индиректни порези који се прикупљају на рачун Управе за неизравно /индиректно опорезивање

Приходи прикупљени по основу неизравних/индиректних пореза (ПДВ-а, царинских даџбина и трошаринских/акцизних даџбина) се уплаћују на Јединствени рачун Управе за неизравно/индиректно опорезивање (УИНО), након чега се расподјељују слиједећим редом: (1) расподјела на рачун резерви, (2) расподјела за средства за финансирање/финансирање Институција БиХ, (3) расподјела прихода између ентитета и Брчко Дистрикта и (4) отплата вањског дуга. Након расподјеле средстава за отплату вањског дуга, преостало се расподјељује између ентитета и влада нижих разина/нивоа власти, сукладно/у складу са утврђеном формулом.

За израду пројекција прихода од неизравних/индиректних пореза одговорно је Одјељење за макроекономску анализу (ОМА) Управног одбора УИНО. Темелј/основ израде пројекција чине процјене макроекономских

показатеља од стране Дирекције за економско планирање (DEP).

Удио прихода са јединственог рачуна, сукладно Закону/у складу са Законом о уплатама на јединствен рачун и расподјели прихода, а према Закону о припадности јавних прихода у Ф БиХ расподјељује се како слиједи:

- 36,20% ФБиХ
- 51,48% жупанијама/кантонима
- 8,42% опћинама
- 3,90% Дирекцији за цесте

Дио прихода (51,48%) по основу неизравних/индиректних пореза уплаћених на посебан рачун Прорачуна/Буџета ФБиХ припада жупанијама/кантонима сукладно/у складу са критеријима (чл. 9 Закона о припадности јавних прихода у Ф БиХ) и формулама из чл. 21., 23. и 24. истог закона. Тако одређено учешће жупанија/кантона у расподјели, стопа за Херцеговачко-неретванску жупанију/кантон (ХНЖ/К) се кретала:

- 8,821%, - 2007.г.,
- 8,733% - 2008.г.,
- 8,651% - 2009.г.,
- 8,607% - 2010.г. ,
- 8,571 % - 2011.г.,
- 8,520 % - 2012.г.,
- 8,523%, - 2013.г.,
- 8,495% - 2014.г.

Посљедњом измјеном Закона о припадности јавних прихода у ФБиХ („Службене новине ФБиХ, број: 35/14) и Напутка/Упутства о измјенама и допунама Напутка/Упутства о одређивању удјела жупанија/кантона, јединица локалне самоуправе и надлежних жупанијских/кантоналних тијела за цесте у приходима од неизравних/индиректних пореза и начину распоређивања тих прихода за 2014. годину, удио ХНЖ/К у расподјели за 2014. годину је промијењен и стопа је 8,438 % по истим критеријима.

Из наведеног евидентно је смањење стопе учешћа ХНЖ/К у расподјели укупних средстава кроз проматране године, а самим тим и смањење прихода од неизравних/индиректних пореза.

3.2. Приходи који се прикупљају

Поред прихода од неизравних/индиректних пореза, жупаније/кантони

партиципирају у приходима од изравни/ директних пореза; пореза на доходак и пореза од имовине, те у приходима од пристојби/таксе и накнада, непорезних прихода и новчаних казни.

Прикупљање и расподјела изравних/ директних и других прихода се врши сукладно/у складу са федералним прописима, те према жупанијском/кантоналном Закону о припадности јавних прихода и Закону о порезима ХНЖ/К.

3.3. Приходи од неизравних/индиректних пореза

Значајан раст прихода од неизравних/ индиректних пореза у ХНЖ/К забиљежен је у 2008.години и износио је око 117,6 мил. КМ. У 2009.години евидентан је пад истих за 19,5% и износио је око 98,4 мил. КМ, што је сасвим очекивано услијед предвиђеног смањења прихода од царина, а због потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), те пројицираног смањења раста увоза и потрошње услијед утјецаја/утицаја међународне економске кризе. У 2010.години забиљежен је лагани раст прихода и износио око 105,5 мил. КМ, у 2011.години приходи од наведених пореза настављају раст од 1,9 %, односно на износ око 107,5 мил. КМ. У 2012. години забиљежен је пад ових прихода око 6,5%, у односу на претходну годину, односно на износ око 101 мил. КМ. У 2013.години настављен је тренд пада ових прихода, односно остварено је око 93,7 мил. КМ, што је смањење у односу на претходну годину око 7,3 мил. КМ, а 13,8 мил. КМ у односу на 2011.годину, док је смањење у односу на 2008. годину око 24 мил. КМ. Што се тиче 2014.године, евидентно је да је остварење ових прихода у периоду I-V текуће године мање за 1,3% у односу на исти период прошле године. Према процјенама ФМФ извршење ових прихода за нашу Жупанију/Кантон у 2014.години би могло бити око 92 мил. КМ. Полазећи од чињенице да је учешће ових прихода око 78% од укупних прихода (без намјенских и примитака), јасно је да свако смањење ових прихода додатно отежава финансијску/финансијску ситуацију у жупанији/кантону, самим тим што обвезе које су у надлежности жупанија/кантона остају исте.

Дужи низ година ХНЖ/К је у прорачунском/буџетском мању односно дефициту. Влада ХНЖ/К је крајем 2013.године, да би донекле покрила дефицит, донијела Одлуку о задуживању код комерцијалне банке (14 мил. КМ) коју је Скупштина ХНЖ/К потврдила, али и даље је присутан прорачунски/буџетски дефицит.

При пројекцији ових прихода за наредни период, (2015.-2017.), МФ ХНЖ/К се искључиво ослањало на достављене пројекције ових прихода од стране Федералног Министарства финансија/финансија (ФМФ). У пројекцијама за 2015. и 2016. годину предвиђен је износ за ове приходе заједно са заосталим обвезама по овом темељу/основу око 101,7 мил. КМ, за 2017.годину предвиђа се смањење ових прихода од стране ФМФ, тако да би могући износ био око 100,6 мил. КМ.

Поред прихода са Јединственог рачуна, жупаније/кантони прикупљају приходе по другим темељима/основама, што је већ наведено. Пројекције ових прихода Министарство финансија/финансија ХНЖ/К припремило је према Пројекцији прихода од стране ФМФ, макроекономских показатеља за наредне године (подаци од ДЕР-а) и тренда раста за пет мјесеци текуће године.

Порез на добит подuzeћа/предузећа (изузев банака и других финансијских/ финансијских организација) представља приход жупаније/кантона. Према процјенама ФМФ приходи по овом темељу/основу, до краја 2014. године могли би износити око 11,9 мил. КМ, што је око 2,3% више него извршење у 2013. години. За наредне три године ови приходи пројицирани су на темељу/основу већ споменутих пројекција од ФМФ, увећане за уплате по заосталим обвезама. Приходи од наведеног пореза у 2015. години би били око 12,4 мил. КМ. Процјењује се да ће овај износ даље лагано расти у 2016.години на износ од 12,9 КМ, а у 2017.години на износ око 13,5 мил. КМ.

3.4. Порез на доходак

Порез на доходак сукладно/у складу са постојећим законским рјешењима, се дијели између жупаније/кантона и опћина жупаније/ кантона. У Херцеговачко-неретванској

жупанији/кантону је овај омјер 65,54:34,46 у корист Жупаније/Кантона. Укупна процјена жупанијског/кантоналног прихода до краја 2014. године, према пројекцијама ФМФ, износи око 19,7 мил. КМ, што представља раст од 2,8% у односу на остварење у 2013. години. Ови приходи пројцирани су у складу са пројекцијама ФМФ, са повећањем по темељу заосталих обавеза. Процјењује се да би ови приходи могли бити око 20,7 мил. КМ у 2015., а у наредне двије године 21,5 мил. КМ и 22,4 мил.КМ.

Приходи од пореза на имовину, који припадају жупанијском/кантоналном прорачуну/буџету, су повећани на темељу/основу предложених промјена законских прописа који регулирају/регулишу ову област, тако су у 2015.години, заједно са осталим приходима пројцирани у износу од 1,4 мил. КМ, у 2016. години у износу од 1,45 мил. КМ, те у 2017.години у износу од 1,5 мил. КМ.

3.5. Накнаде и пристојбе/таксе

Ови приходи укључују административне, комуналне пристојбе /таксе, те остале накнаде и пристојбе/таксе по законима и прописима.

3.6. Непорезни приходи

У ову скупину/групу прихода побројани су приходи од финансијске/финансијске и нематеријалне имовине; приходи од добивених концесија; поврати донације; непланиране уплате и текуће потпоре као и приходи од пружања јавних услуга.

3.7. Новчане казне

Ови приходи би и у наредне двије године требали задржати благи тренд раста, пројекција је рађена на темељу/основу постојећих законских рјешења и жупанијских/кантоналних

прописа, као и на темељу остварених прихода за првих пет мјесеци текуће године.

3.8. Посебне накнаде

Приходи од посебних накнада (намјенски приходи) укључују водне накнаде, накнаде за цесте, накнаде за кориштење шума и посебне накнаде за заштиту од природних и других несрећа.

3.9. Укупни приходи Града

На темељу већ наведеног, процјењује се да ће град у 2014.години имати 56.783.915,00 КМ, а у 2015. години имати на располагању укупно 58.659.000,00 КМ у 2016.години око 56.973.500 КМ и 2017.години 56.772.000,00 КМ.

У слиједећој табели приказани су остварени приходи за 2013., годину, план за 2014.годину и пројекције прихода Града Мостар за период 2015.-2017. година:

- Укупни порезни приходи планирани за 2014. годину износе 20.531.000 КМ, пројекција за 2015. износи 21.408.000 КМ, у 2016.години 21.698.500 КМ, а у 2017. години 22.090.000 КМ.
- Непорезни приходи планирани су 30.174.475 КМ у 2014., пројекција за 2015.годину износи 24.851.000 КМ, за 2016. годину 25.025.000 КМ, а за 2017. годину 25.332.000 КМ.
- Текући грантови/трансфери планирани су у 2014.години у износу 144.905 КМ, а пројекција за 2015.годину износи 300.000 КМ, за 2016. годину 250.000 КМ и за 2017.годину 350.000 КМ.
- Примици од финансијске/финансијске имовине планирани су у 2014.години у износу од 5.887.535 КМ, пројекција за 2015. годину у износу од 12.100.000 КМ, за 2016. годину 10.000.000 КМ, а за 2017. годину 9.000.000 КМ.

Табела 3.1-Укупни приходи 2013.-2017.

Табела прихода

Екон. код.	Опис	ИЗВРШЕЊЕ за 2013.	ПЛАН за 2014.	ПРОЈЕКЦИЈА		
				2015.	2016.	2017.
1	2	3	4	5	6	7
700000	I ПРИХОДИ	45.102.972	50.851.380	46.559.000	46.973.500	47.772.000
710000	ПОРЕЗНИ ПРИХОДИ	20.129.607	20.531.000	21.408.000	21.698.500	22.090.000
711000	Порез на добит од појединаца и подuzeћа/предузећа	39.490	40.100	38.000	38.000	40.000
713000	Порез на плату и радну снагу (заостале уплате)	115.162	120.000	110.000	100.000	90.000
714100	Порез на имовину	3.362.179	3.423.000	4.400.000	4.450.000	4.550.000
715000	Домаћи порези на добра и услуге (заостале уплате)	6.166	7.000	4.000	4.000	3.000
716000	Порез на доходак	6.486.277	6.500.000	6.550.000	6.600.000	6.700.000
717000	Приходи од индиректних/неизравн. пореза	10.114.261	10.436.000	10.300.000	10.500.000	10.700.000
719000	Остали порези	6.072	4.900	6.000	6.500	7.000
720000	НЕПОРЕЗНИ ПРИХОДИ	24.718.083	30.174.475	24.851.000	25.025.000	25.332.000
721100	Приходи од нефинансијских/нефинансијских јавних подuzeћа/предузећа и финан.-их јавних институција	660.264	784.000	670.000	670.000	700.000
721200	Остали приходи од имовине	35.632	22.625	40.000	40.000	45.000
721600	Приходи од приватизације	19.640	10.000	20.000	20.000	20.000
722100	Административне пристојбе/таксе	1.170.283	1.200.000	1.185.000	1.200.000	1.300.000
722200	Судске таксе					
722300	Комуналне пристојбе/таксе	5.402.827	5.600.100	5.600.000	5.700.000	5.800.000
722400	Остале прорачунске/буџетске накнаде	15.030.489	20.419.750	15.150.000	15.200.000	15.200.000
722500	Накнаде и таксе по Федералном закону и другим прописима	1.668.206	1.735.000	1.710.000	1.720.000	1.750.000
722530	Цестовне накнаде	550.522	570.000	560.000	570.000	580.000
722580	Посебне накнаде за заштиту од природних и других непогода	1.109.173	1.165.000	1.150.000	1.150.000	1.200.000
722600	Приходи од пружања јавних услуга	205.931	218.000	210.000	210.000	250.000
722700	Непланиране уплате - приходи	509.441	170000	250.000	250.000	250.000
723000	Новчане казне	15.370	15.000	16.000	15.000	17.000
730000	II ТЕКУЋИ ТРАНСФЕРИ (ТРАНСФЕРИ И ДОНАЦИЈЕ)	254.951	144.905	300.000	250.000	350.000
770000	ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ЗАСТАЛИХ ОБАВЕЗА	331	1.000			
780000	КАПИТАЛНИ ПРИМИТЦИ					
810000	ПРИМИТЦИ ОД ФИНАНСИЈСКЕ/ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	6.695.372	5.887.535	12.100.000	10.000.000	9.000.000
811000		6.695.372	5.887.535	12.100.000	10.000.000	9.000.000
	III ВИШАК ПРИХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ					
	УКУПНО (I+II+III)	51.798.344	56.738.915	58.659.000	56.973.500	56.772.000

2. Табела Расходи

Екон. код.	Опис	ИЗВРШЕЊЕ за 2013.	ПЛАН за 2014.	ПРОЈЕКЦИЈА		
				2015.	2016.	2017.
1	2	3	4	5	6	7
600000	РАСХОДИ (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X)	48.318.260	56.678.915	58.659.000	56.973.500	56.772.000
611000	I ПЛАТЕ И НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗАПОСЛЕНИХ	13.355.595	12.200.000	13.310.000	13.350.000	13.350.000
611100	Бруто плаће и накнаде	10.742.102	10.770.000	10.700.000	10.700.000	10.700.000
611200	Накнаде трошкова запослених и скупштинских заступника	2.613.493	1.430.000	2.610.000	2.650.000	2.650.000
612000	II ДОПРИНОСИ ПОСЛОДАВЦА И ОСТАЛИ ДОПРИНОСИ	1.169.237	1.170.000	1.160.000	1.160.000	1.160.000
613000	III ИЗДАЦИ ЗА МАТЕРИЈАЛ И УСЛУГЕ	9.521.265	11.282.212	9.500.000	9.400.000	9.500.000
614000	IV ТЕКУЋИ ТРАНСФЕРИ	8.799.484	9.364.933	10.050.000	10.165.000	10.090.000
614100	Грантови другим нивоима/разинама власти	3.322.499	4.302.478	4.300.000	4.515.000	4.540.000
614200	Грантови појединцима	387.258	574.000	640.000	600.000	400.000
614300	Грантови непрофитним организацијама	5.089.727	4.288.455	4.370.000	4.550.000	4.650.000
614400	Субвенције јавним подuzeћима/предузећима		200.000	300.000	200.000	200.000
614800	Остали грантови			140.000		
614900	Трансфери за потицај развоја, подuzетништва и обрта			300.000	300.000	300.000
615000	V КАПИТАЛНИ ГРАНТОВИ	804.855	1.238.960	950.000	1.005.000	1.210.000
616000	VI ИЗДАЦИ ЗА КАМАТЕ И НАКНАДЕ	490.053	280.000	510.000	510.000	550.000
821000	VII НАБАВКА СТАЛНИХ СРЕДСТАВА	13.854.934	21.090.310	22.824.000	21.043.500	20.500.000
822000	VIII ПОЗАЈМЉИВАЊЕ И УЧЕШЋЕ У ДИОНИЦАМА					
823000	IX ОТПЛАТА ДУГА	322.837	52.500	355.000	340.000	412.000
	X ОСТАЛО					

3.10. Ризици по пројекције прихода

Прогнозе прихода су уско везане за господарски/привредни раст. Највећи ризик по пројекције прихода, како је наведено у ранијем тексту, је неуспјех у испуњавању циљева господарског/привредног раста. Администрација порезног суства/система такођер представља ризик по пројекције прихода. Порезни приходи зависе од унапређења усклађености БиХ институција и ентитета са једне стране и свих разина/нивоа власти унутар Федерације, поготово кад су

у питању прогнозе прихода од неизравних/индиректних пореза.

Иако овакав приказ могућих прихода Града за наредне године, овиси како је већ наведено од брзине опоравка бх. gospodarства/привреде које је захваћено економском кризом, као и остварењем макроекономских претпоставки, те доношења законских прописа на разини/нивоу Федерације и жупаније/кантона и локалне управе, евидентно је да пројцирани приходи траже ангажман свих заинтересираних за развој Града.

Поглавље 4: УПРАВЉАЊЕ ПОТРОШЊОМ ЈАВНОГ СЕКТОРА

У овом поглављу су сажета кључна питања из области управљања ресурсима јавног сектора што у економској класификацији представља важан елемент средњорочног планирања и има за циљ указати на евентуалне структуралне неједнакости које се морају узети у обзир при одређивању приоритета расхода и дефинирању ограничења потрошње за прорачунске/буџетске кориснике.

Укупни планирани расходи за 2014. годину износе 56.678.915 КМ, што је за 8.360.655 КМ више него извршење прорачуна/буџета у 2013. години. Приликом пројекција

расхода за наредне три године, уважавајући дате пројекције прихода, Министарство финансија/финансија је планирало искључиво расходе који се односе на трошкове упослених (плаће, доприноси, накнаде упослених и материјални трошкови) и надлежности које су Уставом утврђене да се финансирају/финансирају из жупанијских/кантоналних прорачуна/буџета. Пројекција расхода за 2015. годину износи 58.659.000 КМ, за 2016. годину износи 56.659.000 КМ, и за 2017. годину износи 56.772.000 КМ.

4.1. Плаће у јавном сектору

Пројекција потрошње на бруто плаће и доприносе у јавном сектору

ТАБЕЛА БР.3. ПЛАЋЕ, ДОПРИНОСИ И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

ОПИС	Извршење за 2013.	ПЛАН за 2014.	ПРОЈЕКЦИЈА		
			2015.	2016.	2017.
1	2	3	4	5	6
Укупне бруто плаће и доприноси	11.911.334	11.940.000	11.860.000	11.860.000	11.860.000
Укупан број запослених у јавном сектору	571	560	560	560	560
Просјечна мјесечна плаћа	1.738	1.777	1.765	1.765	1.765

4.2. Накнаде трошкова запослених

План трошкова упослених у 2014. години износи 12.200.000 КМ, пројекција расхода за 2015. годину износи 13.310.000 КМ, у 2016. години 13.350.000 КМ, а у 2017. години 13.350.000 КМ.

4.3. Издаци за материјал и услуге

Издаци за материјал и услуге укључују расходе за несметано пословање прорачунских/буџетских корисника. Неадекватан ниво потрошње на материјалне трошкове у односу на потрошњу на плаће може резултирати мање ефикасним и дјелотворним јавним сектором, обзиром да ограничава могућност пружања адекватних услуга заједници.

Укупна потрошња на материјал и услуге у 2014. години планирана је 11.282.212 КМ, а пројекција у 2015. години 9.500.000,00 КМ, у

2016. години износи 9.400.000,00 КМ, а у 2017. години 9.500.000,00 КМ.

4.4. Трансфери

Сходно прорачунској/буџетској класификацији и контном плану ФБиХ текући трансфери се дијеле:

- текући трансфери другим разинама/нивоима власти
- текући трансфери појединцима
- текући трансфери непрофитним организацијама
- субвенције јавним подuzeћима
- субвенције
- текући трансфери
- други текући трансфери

4.4.1. Текући трансфери другим разинама/нивоима власти

Удио укупних трансфера другим разинама/нивоима власти (614100) у прорачуну/буџету

за 2014.години планиран је у износу од 9.364.933 КМ, а пројекција за 2015. годину око 10.050.000 КМ, а за 2016. годину 10.165.000 КМ, а у 2017. години 10.090.000 КМ.

4.4.2. Текући трансфери за грантове другим нивоима власти

Ови трансфери планирани су у 2014. години у износу 4.302.478,00 КМ, а пројекција прихода у 2015.години износи 4.300.000,00 КМ, а у 2016 4.515.000,00 КМ и 2017.години 4.540.000,00 КМ.

4.4.3. Текући трансфери непрофитним организацијама

Текући трансфери непрофитним организацијама су процијењени 4.288.455,00 КМ за 2014. годину, а пројекција за 2015. годину износи 4.370.000,00 КМ, за 2016.годину 4.550.000,00 КМ и за 2017. годину 4.650.000,00 КМ.

4.4.4. Субвенције јавним подuzeћима и субвенције- трансфер за потицаје развоја подuzетништва и обрта

Субвенције јавним подuzeћима/предузећима за 2015.годину процијењене су у износу од 300.000,00 КМ а за наредну 2016. и 2017. у износу од по 200.000,00 КМ. Планиране субвенције за потицај обртништву у истом периоду су у износу од по 300.000 КМ.

4.4.5. Капитални грантови

Капитални грантови планирани пројекцијом за 2015.годину износе 950.000,00 КМ, за 2016.годину износе 1.005.000,00 КМ, а 2017.годину 1.210.000,00 КМ.

4.4.6. Набавка сталних средстава и капитални издаси

Укупна средства за набавку сталне и капиталне имовине, те за реконструкцију и инвестицијско одржавање у прорачуну/буџету за 2014. годину планирана су у износу од 21.090.310,00 КМ, пројекција у 2015.години износи 22.824.000,00 КМ, а у 2016.години 21.043.500,00 КМ, у 2017.години 20.500.000,00 КМ.

4.4.7. Расходи на темељу/основу отплате дуга и камата

Издаци за камате и накнаде планирани су у 2014.години у износу од 500.000 КМ пројекција расхода у 2015. и 2016..години износи 510.000,00 КМ, за 2017.годину 550.000 КМ.

Поглавље 5: ПРОРАЧУНСКИ/БУЏЕТСКИ ПРИОРИТЕТИ ЗА ПЕРИОД 2015.- 2017.година

Прорачун/Буџет је главни инструмент за провођење политика Града, средство путем којег се стратешки циљеви проводе у услуге, програме и активности које испуњавају социјалне и економске потребе грађана. Све владе се суочавају са проблемом захтјева за средствима који надмашују ниво расположивих, па самим тим и у Граду Мостару суочени смо са захтјевима прорачунских/буџетских корисника и приоритетима који надилазе расположива средства. Град мора доносити одлуке о томе које су најважније приоритетне политике. Ти приоритети би требали бити усклађени са средњорочним и дугорочним друштвеним и економским развојним и политичким циљевима.

Потребно је напоменути да у периоду израде овог документа стопе господарског/привредног раста су додатно смањене, што је последица поплава и клизишта која су настала услјед елементарне непогоде у свибњу/мају 2014.године. Такођер, треба напоменути да тренутна финансијска/финансијска ситуација за Град није нимало оптимистична.

5.1. Преглед приоритета прорачунских/буџетских корисника

Одјел за финансије/финансије и некретнине доставио је прорачунским/буџетским корисницима Инструкције број 1 од којих се тражило да исте попуне и доставе их Служби за прорачун/буџет и финансије/финансије.

Циљ ових Инструкција је корисницима пружити могућност да дају свој допринос при изради ДОП/Б-а за период 2015.-2017. година, тако што ће идентифицирати

своје кључне приоритете при расподјели прорачунских/буџетских средстава за 2015. годину и двије наредне, сукладно/у складу са својим стратешким циљевима, економским и социјалним циљевима политика Града.

Као дио овог процеса од прорачунских/буџетских корисника се тражило да припреме табеле, користећи једноставну програмску форму за алоцирање трошкова по сваком програму разврстаном по економској класификацији и приказаног кроз мјере учинка и очекиване резултате. Наглашена је неповољна ситуација у приливу прихода, од периода 2010.-2013.године (поготово прихода од неизравних/индиректних пореза), која утиче на повећање прорачунског/буџетског мањка или дефицита. Од прорачунских/буџетских корисника се очекивало да своје захтјеве за новом потрошњом детаљно образложе и искажу кроз програме чији су резултати мјерљиви. Циљ самог програмског буџетирања је приказивање програма кроз резултате који су мјерљиви.

Нису сви прорачунски/буџетски корисници доставили своје захтјеве Служби за прорачун и финансије/финансије.

Опћенито се може констатирати/констатовати да корисници нису доставили своје приједлоге образложене кроз програме са јасно исказаним плановима за 2014. и пројекције кроз наредне три године. Уобичајено су програми исказани кроз економску класификацију, односно кроз потребна финансијска/финансијска средства за наведене програме. Такођер, већина корисника није навела показатеље излазних и крајњих резултата, као и учинковитости, односно ефикасности како постојећих програма тако и нових.

5.2. Основни приоритети и политике (2015.-2017.)

Средњорочне развојне стратегије наглашавају потребу да се приоритети у расподјели јавних ресурса морају структурално другачије дефинирати/дефинисати са циљем фаворизирања развојних пројеката, а то истовремено значи да је нужно ограничити веома високе постојеће нивое јавне потрошње.

На темељу/основу квалитете информација

које су садржане у прорачунским/буџетским инструкцијама број 1. прорачунских/буџетских корисника и прије свега укупног оквира расположивих прихода за 2015. годину, узимајући у обзир озбиљну финансијску/финансијску ситуацију претходних и текуће године, потребе за квалитетнијим рјешавањем дефицита Прорачуна/Буџета, Служба за прорачун/буџет и финансије/финансије је утврдила прелиминарни Нацрт Прорачуна/Буџета за 2015.г. Прелиминарним Нацртом Прорачуна/Буџета одређене су почетне горње границе расхода за сваког прорачунског/буџетског корисника за наредне три године, узимајући у обзир идентифициране циљеве и предложене приоритете потрошње.

Служба за прорачун/буџет и финансије/финансије је у ДОП/Б-у 2015.-2017., услјед постојећих законских рјешења за 2015. годину укључила потрошњу како слиједи:

Бруто плаће и доприноси - У пројекцијама ових расхода за 2015.годину и наредне двије, није се предвидио значајан раст, него повећање по основу радног стажа за постојећи број уполслених дјелатника.

Накнада уполслених – Пројекције ових расхода за наредне године, су задржане на истом износу као и у 2014.години, изузев оних накнада чији је износ везан за износе нето плаћа у ФБиХ,

Материјални трошкови - Висина средстава за материјалне трошкове корисника Прорачуна/ Буџета планирана је у 2015.години и за наредне двије године, сукладно/у складу са приходовним могућностима, водећи рачуна да планиране величине омогуће минималне потребе функционирања/функционисања корисника.

Трансфери - Пројекције износа за текуће трансфере за 2015.годину су на планираним величинама у 2014. години за већину трансфера. У 2015.години настојало се осигурати стабилна средства за социјална давања, затим за текуће трансфере појединцима, као и за трансфере за културу,спорт и образовање. За наредне двије године (2016. и 2017.година) предвиђена средства за наведене трансфере се нису битно мијењала и планирана су сукладно/у складу са реалним приходовним могућностима.

Капитални издаци и набавка сталних средстава у 2015 години, планирана је у оквиру

неопходних и реално потребних средстава, водећи рачуна о већ започетим инвестицијама и потписаним уговорима о набавци опреме. Средства за ове намјене овисе о приходовним могућностима.

Напомена: Због методологије начина планирања расхода по капиталним пројектима у 2015, 2016 и 2017 години исказани су

сви пројекти који се планирају реализовати/ реализирати у граду Мостару из средстава градских подручја, накнаде остварене од електропривредних предузећа те грантова од виших нивоа власти (иностраниства, државе, федерације, кантона/жупаније), а не из накнаде од електропривредних предузећа као што је у 2013. и 2014. години.

II. Капитални пројекти

	Буџет за 2013 годину	Буџет за 2014	Пројекција		
			Пројекција за 2015	Пројекција за 2016	Пројекција за 2017
Капитални пројекти	4.500.000	4.800.000	22.824.000	21.043.500	20.500.000
Субвенција за колекторе у Граду		400.000			
Рента за Депонију/ Изградња склоништа (обвеза) пројектирање		350.000			
ХАШК Зрински и ФК Вележ - суфинансирање пројекта унапређења инфраструктуре - УЕФА		120.000			
Суфинансирање изградње спортских терена од умјетне траве (пројект НС/ФС БиХ) - Центар за посебне потребе „Лос Росалес“ и „Основна школа за дјецу са посебним потребама“		50.000			
Суфинансирање енергетске учинковитости објеката (пројект УСАИД-а) – „Центар за стара и изнемогла лица“ и Центар за посебне потребе „Лос Росалес“		40.000			
Српска Саборна црква		70.000			
Водовод Ортијеш		40.000			
Гнојнице водовод		30.000			
Пројектводовод Буђевац		90.000			
Остали пројекти суфинансирани (школе/ вртићи)		40.000			
Реконструкција Феићеве (дуг)		380.000			
Основна школа Залик (обавезе)		670.000			
Семафор раскрижје код Основне школе Залик		60.000			
Изградња водовода ИФАД Дрежница		40.000			
Изградња водовода Губавица		85.000			
Пасарела код Основне школе Залик и експропријација		200.000			
Школа Гнојнице		350.000			
Експропријација за цесту Авенија – Мост (дуг)		720.000			
Санација тротоара (Балиновац) (Семафор - Хотел Беванда)		70.000			
Семафор на раскрижју Врх Авеније		80.000			
Расвјета (бијело поље Часне)(Лед)		20.000			
Санација прилаза католичким гробљима (Г подручје ЈИ и Сјевер)		50.000			

Grada Mostara

Израда пројектне документације или Рента или ситних пројеката за Г. пројекте / Југ - ЈЗ - Запад/		120.000			
Косача (дворана и партер уређење)		150.000			
Санација школа ОШ Браћа Шимић и Економска школа		100.000			
Санација Гимназија, Грађевинска, Војно		65.000			
Дворана ОШ Цим		100.000			
Улица у новом насељу Ортијеш		100.000			
Њемачка цеста		50.000			
Рудник Орлац ногоступ		50.000			
Санација и опремање вртића ГП Југ, ЈЗ, и Запад		60.000			
Гнојнице цеста		50.000			
Пројекат изградње водовода на подручју Подвележја и Горанаца у интересу одрживог управљања водама	20.000				
Заштита ријеке Неретве изградња главног канализационог колектора у Граду Мостар	400.000				
Агенција Стари град-РОТОР пројекат тоталирних режима	5.000				
Пројекат Виховићи II фаза	340.000				
Садња нове дендрофлоре у оквиру мостарског парка Сјеверни логор	95.000				
Збрињавање крутог отпада СИДА	90.000				
Заштита ријеке Буне	100.000				
Градска вјећница-остатак дуга	44.000				
Експропијација пута мост сутина	680.000				
Порез на некртне експропијације моста Сутина					
експропијација за прочишћивач	150.000				
Реконструкција улице браће Фејића	210.000				
О.Ш. Залик	660.000				
Ревизија пројекта мост Сутина -М.Тита	78.000				
Реконструкција прометница Краљице катарине, Загребачка, краља Томислава	70.000				
Шеталиште Николе Шубића Зринског (дуг)	50.000				
Мост Сутина	700.000				
Повратак Брус ЛЕЕ	5.000				
Санација водовода Стотина	45.000				
Парк Тржница	100.000				
Канализациони систем Врело-Илићи-Цим	20.000				
Родоч ногоступ код О.Ш и санација улице	30.000				
Кралај Твртка	60.000				
Реконструкција улице Булевар-Индустријска зона-Родоч	38.000				
Санација пута ХЕ Мостар- Војно	50.000				
Спортска дворана	50.000				
Партер и парк Сјеверни логор и Залик	70.000				
Водовод Жељуша	60.000				
Пасарела код основне школе Залик	80.000				
Водовод Буцевац	150.000				
Игралиште у Благају	10.000				
Пројекат прилазног пута код школе Гнојнице	40.000				
Мост Сутина			251.131		

Grada Mostara

Завршни радови на мосту Сутина			550.000		
Средства за ПДВ по кредиту ЕИБ-а (колектори)		2.652.000,00	30.000	1.500.000	1.122.000
Реконструкција/Изградња јавне расвјете		300.000,00	100.000	100.000	100.000
Набавка бетона за потребе санације локалних путева		300.000,00	100.000	100.000	100.000
Трошкови управних поступака (сагласности, дозволе, прикључци)		30.000,00	10.000	10.000	10.000
Реконструкција сјеверног уласка у град - пројектна документација		150.000,00	150.000,00		
Водоводни прстен Буна-Благај		500.000,00	50.000	250.000	200.000
Учешће града за суфинансирање пројеката		200.000,00	50.000	50.000	100.000
Изградња објеката социјалног становања (дио који отпада на град: пројект,рента, надзор, прикључци, партер и др)			70.000		
Освјетљење стајанке аеродрома		350.000	350.000		
Партер обновљених зграда у ул. А.Шантића		300.000,00	50.000	150.000	100.000
Реконструкција канализације и уређење горњег строја у Хациомеровића сокаку (Церница)		50.000,00	50.000		
Реконструкција саобраћајнице Шпански трг-хотел Еро		2.000.000,00	1.000.000	500.000	500.000
Реконструкција раскрснице на Шпанском тргу		300.000,00	150.000	150.000	
Замјена отвора у пријемној Сали Градске управе Адема Бућа 19			25.000		
Дјеломична санација Градске вијећнице након пожара II фаза			42.000		
Реконструкција објеката колективног становања БНР 135, Љубића 1			1.300.000		
Реконструкција објеката колективног становања БНР 61			94.000		
Водовод Буцевац			250.000		
Водовод Врапчићи (радови-обезбјеђен материјал)			80.000		
Пут Жељуша-Подгорани		800.000,00	80.000	200.000	200.000
Пут Јасенјани		800.000,00		100.000	200.000
Водовод Салаковац-Жељуша		1.000.000,00	100.000	200.000	300.000
Пут „Горња Дрежница – Караманови кланци”		2.500.000,00			
Пут у насељу Глиб-Дрежница		400.000,00			
Водовод Врапчићи-реконструкција		1.000.000,00			
Регулација бујичног тока Сухи До		800.000,00			
Израда пројектне документације-Дрежница		50.000,00	50.000		
Санација примарних и секундарних водоводних мрежа на подручју Дрежнице - материјал		50.000,00	50.000		
Санација канала за наводњавање - набавка бетона (Дрежница)		45.000,00	45.000		
Изградња арва дукта на дијеловима канала за наводњавање и то:					
канал Загребка – Стрижевка		120.000,00	120.000		
канал Свијећа – Жлиб		30.000,00	30.000		
Санација приступних путева према селима - набавка бетона (Дрежница)		50.000,00	50.000		

Grada Mostara

Изградња Јавне расвијете у насељеним подручјима Дрежнице	150.000,00	150.000		
Санација корита Лалоше	30.000,00	30.000		
Ограђивање харема Стрижево и Загребље (Дрежница)	15.000,00	15.000		
наставак реконструкције пута М17-Расоје (Врапчићи)	300.000,00	100.000	100.000	100.000
израда пројекта канализације Врапчићи I	20.000,00	20.000		
пројект ЈР уз локални пут Врапчићи	50.000,00	50.000		
санација партера и оградe игралишта ОШ Врапчићи	30.000,00	30.000		
Регулација бујичног тока Сушица	1.000.000,00			
спортско игралиште Врапчићи	300.000,00			
стаза за шетање и јавна расвјета М17-Бинго-Часне сестре	1.000.000,00			
канализација Врапчићи фаза I	350.000,00			
пут Салаковац-Подгорани-Хуми	500.000,00	250.000		
пут Потоци-Хуми	500.000,00	200.000		
Спортска дворана Потоци	2.000.000,00	50.000		
Водонатапни систем Бијело Поље	2.500.000,00	50.000		
Реконструкција пута Рујишта -Зијемљи	30.000,00	30.000		
Санација пута у Ливчу	50.000,00	50.000		
Санација инсталација и интеријера Друштвеног Дома Потоци	20.000,00	20.000		
Реконструкција пута Џамија Ливач-Кукина чесма	50.000,00	50.000		
Завршетак пројекта реконструкције игралишта Бјелопољац	70.000,00	70.000		
Реконструкција јавне расвјете у МЗ Бијело Поље	50.000,00	50.000		
Санација приступних путева харемима у МЗ Бијело Поље- Чолаковића харем, харем Халџиновци, Љевин харем	80.000,00	80.000		
Санација потпорног зида уз Џамију Потоци-угроженост од бујични токова	20.000,00	20.000		
Санација подпорног зида код Џамије Подгорани	40.000,00	40.000		
Бетонирање окретне аутобуске станице и партера уз Џамију Хуми	10.000,00	10.000		
Уређење купалишта „Салаковац“	20.000,00	20.000		
Израда пројектне документације за путну комуникацију у насељу Семетовац	50.000,00	50.000		
Санација локалних путних комуникација у новом насељу Салаковац	50.000,00	50.000		
Комунална инфраструктура у пословној зони Гајеви	2.000.000,00	100.000		
Санација кривина на путу за Рошца	20.000,00	20.000		
Санација и чишћење корита ријеке Ливчине (заштита од плављења)	30.000,00	30.000		
Набавка 600 метара кубних бетона за санацију путних комуникација у насељима МЗ Бијело Поље(насеље Хумац, Џихине куће, Љевина махала, Кпак-мујани)	70.000,00	70.000		
Санација пумпног система водонатапног система Потоци	15.000,00	15.000		

Grada Mostara

Средства за израду пројекта за МЗ Бијело Поље		20.000,00	20.000		
Суфинансирање реконструкције пута Потоци-Хуми.		30.000,00	30.000		
Пут Рјечевац			195.000		
Уређење бујичног водотока Опине		35.000,00	35.000		
Уређење партера Текија (иза Поште)		30.000,00	30.000		
Пасарела (школа Залик)			35.000		
Реконструкција ул.Б.Фејића		5.000.000,00	1.000.000	3.000.000	3.000.000
ЈР Донја Махала			50.000		
Асфалтирање (двје улице) Опине - иза цамије		40.000,00	40.000		
Реконструкција пјешачких површина школа Залик-насеље Залик		60.000,00	60.000		
Потпорни зид и пјешачка стаза у Горњем Залику		10.000,00	10.000		
Извођење II фазе радова на реконструкцији улице у насељу Опине (код трафо-станице)			65.000		
Саобраћајница мост Сутина - улица Маршала Тита		4.500.000,00	1.500.000	2.500.000	2.500.000
Пројектна документација за реконструкцију дјела ул.М.Тита од зграде „Бејрут“ до подвожњака			50.000		
Недостајућа средства за реконструкцију Тепе			80.000		
Реконструкција инфраструктуре у ул.М.Тита		600.000,00	200.000	200.000	200.000
Оборинска одводња Шеховина		500.000,00	150.000	200.000	150.000
Саобраћајница М17 - Подвележје на градском подручју града Мостара		3.700.000,00	50.000	700.000	3.000.000
Партер и паркинг -зграде Залик (изнад вртића)		80.000,00	40.000	40.000	
Пут Горњи Залик, (Изградња потпорног зида и пратећег дијела коловозне траке)		90.000,00	90.000		
Реконструкција дјела фекалног канализационог система Горњи Залик		25.000,00	25.000		
Горње Опине секундарна фекална канализација		1.100.000,00	100.000	500.000	500.000
Донје Опине примарна и секундарна фекална канализација		480.000,00	100.000		
Секундарна фекална канализација лијевообалног колектора		3.000.000,00	1.500.000	2.000.000	1.000.000
Јавна расвјета М17 (улаз у град)		400.000,00	100.000		
Јавна расвјета Бранковац		50.000,00			
Реконструкција саобраћајница унутар универзитетског кампуса УСРЦ М. Х. Хујка (Сјеверни логор)		1.800.000,00	500.000		
Реконструкција ул.М.Тита на дионици Бејрут-Залик		1.500.000,00	1.000.000		
Изградња пјешачког подходника саобраћајнице мост Сутина-М.Тита		500.000,00		500.000	
Реконструкција водовода Шеховина-Бјелушине		800.000,00			
Резервоар „Мостар“ - систем водоснабдјевања Бошњаци		2.000.000,00			
Фекална и оборинска канализација Мали Кук-Залик		3.800.000,00			

Grada Mostara

Фекална и оборинска Мали Кук-Православна црква	1.750.000,00			
Уређење паркинг простора уз Неретву -Лука I (Хацића лиман)	200.000,00	100.000	100.000	
Уређење плаже и пратећих садржаја Пијесак-С. логор	80.000,00	80.000		
Оборинска одводња Трг 1 мај (рјешавање плављења)	5.000,00	5.000		
Санација пода физкултурне сале IV основне школе		43.000		
Санација објекта Народна библиотека		26.000		
Ромско насеље - прикључци		25.000		
Школа Залик (дуг)		25.000		
Игралиште Благај		10.000		
Школа Гнојнице	3.000.000,00	650.000	1.000.000	1.350.000
Пут Мостар-Благај-дионица од М6.1 до Благаја	1.100.000,00	200.000	500.000	400.000
Пројектна документација водовода за насеље Косор	45.000,00	45.000		
Мост Посрт (Благај)	100.000,00			
Уређење бујичног тока Харман (Благај)	250.000,00			
Бицикличка стаза уз пут Мостар-Благај-дионица уз М6.1	100.000,00			
Пут Благај-Мало поље				
Водовод Подвележје	11.500.000,00			
Водовод Драчевице-Криж	200.000,00		100.000	100.000
Водовод Горица	800.000,00		400.000	400.000
Водовод Врањевићи	1.200.000,00		600.000	600.000
Игралиште Драчевице III фаза				
Игралиште Благај III фаза				
Игралиште Орах-Берберовићи				
Партер амбуланте на Кочинама	170.000,00			
Водовод Косор				
Водовод Кочине		20.000		
Пут Благај-Врањевићи-Камена		20.000		
Водовод за Мало Поље		20.000		
Пут Кочине – Бруци		20.000		
Партер школе Гнојнице		20.000		
Раштани пут П6-П32				50.000
Водовод Губавица – Пијесци	2.100.000,00	150.000	950.000	1.000.000
Пут Буна-Пјесци	300.000,00	100.000	100.000	100.000
Санација пута Међине и Козице	15.000,00	15.000		
Спортски терен Губавица	50.000,00	50.000		
Дом културе-Губавица	400.000,00		100.000	300.000
Спортски терен Међине	100.000,00	100.000	50.000	45.000
Мост Раштани	100.000,00	100.000		
ЈР Насеље Горица-Гнојнице		10.000		
Локане цесте		90.000		
Асфалтирање цеста и ЈР на ГП Сјевер		70.000		
Уређење прилаза католичким гробљима на ГП Сјевер и Југоисток		80.000		
Тротоар код Часних сестара		5.000		
Уређење прилаза православним гробљима на ГП Запад и Сјевер		20.000		

Grada Mostara

Припрема Господарске зоне (експропријација, водовод, струја, расвјета)					
Водовод Ортијеш лијево од М-17 из смјера Сјевер - Југ		80.000			
Водовод за насеље Буна		500.000,00	500.000		
Реконструкција цесте Буна – Косор – Благај		1.000.000,00			
Водовод за насеље Житомислићи		250.000,00			
Изградња цесте у насељу Житомислићи III		270.000,00			
Изградња цесте у насељу Ортијеш		500.000,00			
Изградња моста Ходбина-Бочине (р. Буница)		100.000,00			
Водовод Крушево-електро радови			66.087		
ЈР Петак-Лакшевине			6.000		
ЈР Бубара-Стакленици			12.000		
Спортска дворана уз ОШ Крушево - радови, надзор			1.600.000		
Дом културе Јасеница - радови, надзор			200.000		
Прикључење на водовод ОШ Марин Држић Буна			12.000		
ул. Блајбуршких жртава		1.500.000,00			
Уређење корита р.Радобоље		1.500.000,00			
Грант за изгорене објекте		100.000,00			
Изградња цесте од Булевара (Чекрк) до раскрижја за Алуминиј		6.000.000,00			
Изградња цесте Родоч - спој са Хансафлексом за пут за затвор		2.200.000,00			
Изградња цесте и партера у насељу Ђиковина		150.000,00			
Изградња игралишта у насељу Родоч (уз ограду комплекса СОКО)		100.000,00			
Реконструкција старе цесте у насељу Родоч – Стотина		150.000,00	150.000		
Изградња нове цесте у насељу Родоч – Стотина		350.000,00			
Уређење паркова К. Звонимира, Згони, Х. младежи		200.000,00			
Водовод Брканово Брдо-Микулића куће		500.000,00			
Водовод Миљковићи-Козица-Гламузине		350.000,00			
Семафори Балиновац		120.000,00			
Водовод Жовница		200.000,00			
Реконструкција ул. Краља Томислава		1.000.000,00			
Пут Родоч - Улог		270.000,00	150.000		
Партер Луткарског казалишта			72.000		
Шетница уз р.Радобољу (код Тенис-центра)			70.000		
Поплочавање стаза у парку Зрињевац			95.000		
Пројект санације цесте и корита р.Радобоље- Дум			35.000		
Канализација СОКО					
Потпорни зид гробалја			10.000		
Монтажни ротор-улазак у Родоч					
Пројект приступне цесте према ОШ Илићи			7.000		
Потпорни зид Илићи			50.000		
ЈР Илићи			10.000		
Моста Бараковац		470.000,00		235.000	235.000
Цеста Бараковац		330.000,00		200.000	130.000
Резервоар Стотина					

Grada Mostara

Реконструкција саобраћајнице Балиновац-Бакшим		1.000.000,00			
Дворана О.Ш. Цим			250.000		
Суфинансирање спортских терена од умјетне траве (пројект НС/ФС БиХ) центар за посебне потребе Лос Росалес и ОШ за дијецу са посебним потребама			30.000		
Суфинансирање реконструкције мокрих чворова ОШ Петар Бакула			15.000		
Игралиште уз дјечији вртић „Пирамида“			50.000		
Школа за дјецу са посебним потребама			50.000		
О.Ш Петар Бакула, санација мокрих чворова			60.000		
О.Ш Браћа Шимић, замјена отвора			50.000		
Просторије Ђачки дом			50.000		
Лифт за дјецу са посебним потребама у о.ш Браћа Шимић			50.000		
Раштани прилаз за аутобусе					
Изградња трга код Мепаса					
Рушење бесправних објеката					
Уређење партера последије уклањања (рушења)					
Изградња пута код кућа инвалида					
Експропријација за путеве на Руднику					
Продужетак Авеније –расвјета		100.000,00	100.000		
Продужетак Авеније - цеста око зграде Вранице		100.000,00			
Водовод Горанци		4.500.000,00			
Изградња заштитног насипа и уређење партера у насељу Бакијина Лука		500.000,00			
Реконструкција Рударске улице (врх Авеније – V Основна Школа)		300.000,00			
Изградња цеста у насељу Згони II (од 1-5)		1.000.000,00			
Уређење партера у Центру II – „ЈОГ“		150.000,00	100.000		
Одводни канал у насељу Раштани - Вруље		80.000,00			
Реконструкција партера у Дубровачкој улици (Боћалиште)		150.000,00			
Изградња спојне цесте Дубровачка-Блајбуршких ж.			100.000		
Канализација Дубровачка			80.000		
Семафори ЕуроХерц			30.000		
Фекална канализација Орлац и Раштани			30.000		
Асфалтирање цесте Горанци-Планиница			100.000		
Тротоар у насељу Раштани код ОШ					
Пројектна док. Ул.од моста Сугина према Руднику (по траси пруге)			15.000		
Оборинска одводња Војно			80.000		
Игралиште Раштани код ОШ			10.000		
Цеста Рудник			30.000		
ЈР Раштани (Викторија-Кречана)			20.000		
Оборинска одводња Вуковарска		500.000,00			
Извођење радова на објекту МЗ Виховићи и довршетак локалне канализације			74.000		
Поправак основне школе Иван Гундулић В основнс			16.000		
Санација фасаде и наткривање атрија у О.Ш. Илија Јаковљевић			80.000		

Grada Mostara

Остале обавезе из предходних година			800.000	1.000.000	200.000
Културно спортски центар			156.100		
Набавка сталних средстава за потребе градске управе (АОП)			300.000		
Набавка сталних средстава за потребе ЦЗ			445.900	407.000,00	500.000,00
Набавка сталних средстава за потребе ватрогасне дјелатности			198.000	203.000,00	208.000,00
Прочистач енергоенергетски прикључак			257.782		
ЈУ ОШ Гнојнице-Изградња					
ЈУ Средња електротехничк школа-изградња					
Трећа основна школа-изградња					500.000
Дјечији вртић Сунчани мост (300м2)				10.000	
Дјечији вртић Благај (450 м2)				38.500	
ОШ Бартол Кашић-Изградња спортске дворане					
Завшетак спортске доране ОШ Цим					
Изградња школске спортске дворане ОШ Илије Јаковљевића				300.000	
Инвестиционо одржавање школа				700.000	
Инвестиционо одржавање вртића					
ХДХС Косача - санација Галерије - довршетак техничке опремљености велике позорнице					
Позориште лутака - завршетак II фазе Мале сцене - обнова рад. за израду сценографије, декора и реквизита					
Луткарско казалиште - техничка опрема за гостовања (свјетлосна и тонска)					
МТМ - санација и уређење поткровља - техничка опрема					
Центар за културу - реконструкција мокрог чвора					
Народна библиотека - санација 2. ката зграде на Луци					
У КЦ Мостар-Сјевер - санација зграде и техничка опрема				500.000	500.000
МЦ Паваротти - реконст. и поправак крова, дворишта и унутрашњ. зграде - набавка инструмената и гл. помагала				500.000	500.000
Народно позориште - санација позорнице					
ЈУ Музеј Херцеговине - санација спомен куће Биједић, израда вањских витрина за археологију, фарбање Таре и Лабиринта					
Стамбено збрињавање Рома					

Поглавље 6: Прорачунски приоритети за период 2015. – 2017. година

Прорачун је примарни инструмент за израду политике Града. Он је средство путем којег се стратешки циљеви Вијећа, за Град преводе у услуге, програме и активности које испуњавају социјалне и економске потребе његових грађана.

Све разине/нивои власти се суочавају са дилемом захтјева за програме и услуге које надмашују разину/ниво расположивих ресурса. Ни Град Мостар није изузетак у том смислу. Суочени са захтјевима прорачунских/буџетских корисника и приоритетима који превазилазе разину/ниво расположивих ресурса, обавеза је Града да донесе Одлуку која је његова приоритетна политика. Идеално, ти приоритети би требали бити усклађени са средњорочним и дугорочним друштвеним и економским политичким циљевима Жупаније/Кантона и Федерације Босне и Херцеговине.

У овоме поглављу ћемо изложити препоруке надлежне Службе за финансије/финансије у Граду, о средњорочним прорачунским приоритетима и почетним прорачунским плафонима заснованим на анализи из претходних периода.

У овој анализи су узети савјети прорачунских/буџетских корисника по питању приоритетних политика и индикативних процјена потрошње. Ова политика је оцијењена према градским приоритетним политикама изложеним у документима одобреним од стране Градског вијећа.

Међутим, ово су само препоруке засноване на анализи на основу релевантних података. Доношење коначне одлуке је одговорност Градског вијећа Града Мостара.

Почетни прорачунски/буџетски плафони за 2013. годину (извршенје) су намијенјени за обезбјеђивање реалног оквира унутар кога градски одјели и прорачунски/буџетски корисници могу развити детаљне захтјеве. Надлежна Служба је у свибњу/мају мјесецу доставила свим надлежним одјелима и прорачунским/буџетским корисницима (преко надлежних одјела), обрасце у којима су дате смјернице за припрему њихових захтјева за Прорачун/Буџет у 2014. години.

Средњорочни планови потрошње у Документу оквирнога прорачуна/буџета који су достављени од Службе за финансије/финансије и прорачун/буџет састоје се од двије табеле:

1. Укупна процјена прихода прорачунских/буџетских корисника,
2. Планови потрошње према функционалном сектору.

6.1. Нови трендови у сектору потрошње

Јавне услуге и инфраструктура у Федерацији се примарно финансирају/финансирају од стране жупанија/кантона и градских (опћинских) власти. У основне програме и услуге Града Мостара спадају: образовање, култура, спорт, социјална и здравствена заштита, те комунална дјелатност.

Успркос међуовисности у Федерацији, припрема жупанијских/кантоналних и опћинских прорачуна/буџета представља изазов у осигуравању координације програма потрошње са оквиром и циљевима приоритета политика државе и ентитета.

6.2. Ресорни одјели у Граду Мостару -Преглед приоритета прорачунских/буџетских корисника

Корисници прорачуна/буџета требају учествовати у прикупљању и расподјели новчаних средстава из Извршења Прорачуна/Буџета за 2013. годину, као и за наредне године, сукладно/у складу са циљевима економске и друштвене политике.

Од надлежних одјела, институција и организација се тражи да утврде приједлоге приоритетне потрошње. Постојећи ресорни Одјели и прорачунски/буџетски корисници, су позвани да предају надлежној Служби Градске управе табеларни преглед приоритета прорачунских/буџетских потреба. Циљ ових података је да се надлежним одјелима и прорачунским/буџетским корисницима да могућност одређивања кључних приоритета (привредни програми, активности), као и уштеде прорачуна/буџета за програме нижег приоритета или за оне које не дају добре резултате, те за услуге и активности, како би се ресурси преусмјерили на иницијативе вишег приоритета.

Намјена табела није била да иду детаљније у овој фази прорачунског/буџетског циклуса. Њихова улога се огледа у томе да надлежне одјеле, институције и организације охрабри, усмјери за остваривање градских циљева, економске, социјалне и друштвене политике,

a у циљу побољшања живљења и улагања у Град Мостар.

6.3. Анализа прорачунских/ буџетских приоритета за 2015. - 2017. годину

Документ оквирног Прорачуна/Буџета Града Мостара је базиран на приоритетима расподјеле јавних ресурса којима треба ограничити веома високе нивое јавне потрошње, те би могуће уштеде биле расположиве за веће привредне активности.

Слиједеће препоруке о прорачунским плафонима су зато већином засноване на ограниченом расту расположивих прихода (који одражава повећан удио државе у приходима).

Такођер је потребно узети у обзир приоритете прорачунских/буџетских корисника и опције уштеда. Због непостојања ризничког/трезорског начина пословања, на разини/нивоу Града Мостара не постоји начин приказа анализе по функционалним класификацијама.

Садржајнији и квалитетнији обим података, Град Мостар ће бити у могућности презентирати након увођења ризничког/трезорског пословања, боље и квалитетнијим кориштењем расположивог информацијског сустава/система, те редовитијим праћењем наплате прихода и редукције расхода.

Број: 02-16-19313/14

Мостар, 30.12.2014.године

ГРАДОНАЧЕЛНИК
Љубо Бешлић, с.р.

2.

Na osnovu člana 35 i 35 b. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 102/13; 9/14; 13/14 i 8/15), gradonačelnik Grada Mostara, uz saglasnost načelnika Odjela za finansije i nekretnine Grada Mostara, donosi

ODLUKU

o privremenom finansiranju Grada Mostara
za period 01.01.-31.03.2015.godine

Član 1.

Ovom Odlukom utvrđuje se iznos privremenog finansiranja Grada Mostara, do donošenja Budžeta Grada Mostara za 2015. godinu, a najduže do 31.03.2015.godine.

Član 2.

Privremeno finansiranje Grada Mostara za period iz člana 1. ove Odluke, utvrđuje se u ukupnom iznosu od 10.711.974,00 KM (slovima: desetmilionsedamstotinajedanaesthiljadadevetstotinasedamdesetčetiri KM), srazmjerno utrošenim sredstvima tromjesečnog prosjeka za prethodnu fiskalnu godinu.

	Opis	Odluka o privremenom finansiranju za period od 01.01.-31.03.2015.
700000 +810000	Prihodi i primici	10.711.974
60000+ 820000	Rashodi i izdaci	10.711.974

A. Prihodi, primici i finansiranje

	Opis	Odluka o privremenom finansiranju za period od 01.01.-31.03.2015.
700000 + 8100000	Prihodi i primici	10.711.974
Ukupni prihodi:		10.711.974

B. Rashodi i izdaci

Ek. kod	II. RASHODI	Odluka o privremenom finansiranju za period 01.01.-31.03.2015.
611000	Bruto plaće i naknade	3.019.865
612000	Doprinosi poslodavca	288.054
613000	Izdaci za materijal i usluge	2.378.634
614000	Tekući grantovi	2.327.278
615000	Kapitalni transferi za sufinansiranje projekata	253.284
616000	Kamate po kreditima	43.374
Ukupni tekući izdaci		8.310.489
821000	2.KAPITALNI IZDACI	2.401.485
UKUPNI RASHODI (1+2)		10.711.974

Član 3.

Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Grada Mostara“.

Broj: 02-16-1792/15

Mostar, 05.02.2015.godine

Saglasan

Načelnik Odjela

za finansije i nekretnine

Izet Šahović, s.r.

Gradonačelnik

Ljubo Bešlić, s.r.

На основу члана 35 и 35 б. Закона о буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“ број 102/13; 9/14; 13/14 и 8/15), градоначелник Града Мостара, уз сагласност начелника Одјела за финансије и некретнине Града Мостара, доноси

О Д Л У К У

о привременом финансирању Града Мостара за период 01.01.-31.03.2015.године

Члан 1.

Овом Одлуком утврђује се износ привременог финансирања Града Мостара, до доношења Буџета Града Мостара за 2015. годину, а најдуже до 31.03.2015.године.

Члан 2.

Привремено финансирање Града Мостара за период из члана 1. ове Одлуке, утврђује се у укупном износу од 10.711.974,00 КМ (словима: десетмилионаседамстотинаједанаестхиљададеветстотинаседамдесетчетири КМ), сразмјерно утрошеним средствима тромјесечног просјека за претходну фискалну годину.

	Опис	Одлука о привременом финансирању за период од 01.01.-31.03.2015.
700000 +810000	Приходи и примици	10.711.974
60000+820000	Расходи и издаци	10.711.974

А. Приходи, примици и финансирање

	Опис	Одлука о привременом финансирању за период од 01.01.-31.03.2015.
700000 +810000	Приходи и примици	10.711.974
Укупни приходи:		10.711.974

В. Расходи и издаци

Ек. код	П. РАСХОДИ	Одлука о привременом финансирању за период 01.01.-31.03.2015.
611000	Бруто плаће и накнаде	3.019.865
612000	Допринос послодавца	288.054
613000	Издаци за материјал и услуге	2.378.634
614000	Текући грантови	2.327.278
615000	Капитални трансфери за суфинансирање пројеката	253.284
616000	Камате по кредитима	43.374
	Укупни текући издаци	8.310.489
821000	2.КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	2.401.485
	УКУПНИ РАСХОДИ (1+2)	10.711.974

Члан 3.

Одлука ступа на снагу narednog дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Града Мостара“.

Број: 02-16-1792/15

Мостар, 05.02.2015.године

Сагласан

Начелник Одјела

за финансије и некретнине Градоначелник

Иzet Шаховић, с.р.

Љубо Бешлић, с.р.

На temelju članka 35 i 35 b. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“ број: 102/13; 9/14; 13/14 и 8/15), градоначелник Града Мостара, уз сагласност начелника Одјела за финансије и некретнине Града Мостара, доноси

ODLUKU
o privremenom financiranju Grada Mostara
za razdoblje od 01.01.-31.03.2015.godine

Članak 1.

Ovom Odlukom utvrđuje se iznos privremenog financiranja Grada Mostara, do donošenja Proračuna Grada Mostara za 2015. godinu, a najduže do 31.03.2015.godine.

Članak 2.

Privremeno financiranje Grada Mostara za razdoblje iz članka 1. ove Odluke, utvrđuje se u ukupnom iznosu od 10.711.974,00 KM (slovima: desetmilionsedamstotinajedanaesttisuća-devetstotinasedamdesetčetiri KM), srazmjerno utrošenim sredstvima tromjesečnog prosjeka za prethodnu fiskalnu godinu.

	Opis	Odluka o privremenom financiranju za razdoblje od 01.01.-31.03.2015.
700000 +810000	Prihodi i primici	10.711.974
60000+ 820000	Rashodi i izdaci	10.711.974

A. Prihodi, primici i financiranje

	Opis	Odluka o privremenom financiranju za razdoblje od 01.01.-31.03.2015.
700000 + 8100000	Prihodi i primici	10.711.974
Ukupni prihodi:		10.711.974

A. Rashodi i izdaci

Ek. kod	II. RASHODI	Odluka o privremenom financiranju za razdoblje 01.01.-31.03.2015.
611000	Bruto plaće i naknade	3.019.865
612000	Doprinosi poslodavca	288.054
613000	Izdaci za materijal i usluge	2.378.634
614000	Tekući grantovi	2.327.278
615000	Kapitalni transferi za sufinanciranje projekata	253.284
616000	Kamate po kreditima	43.374
	Ukupni tekući izdaci	8.310.489
821000	2.KAPITALNI IZDACI	2.401.485
	UKUPNI RASHODI (1+2)	10.711.974

Članak 3.

Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Grada Mostara“.

Broj: 02-16-1792/15

Mostar, 05.02.2015.godine

Suglasan

Načelnik Odjela

za financije i nekretnine

Izet Šahović, v.r.

Gradonačelnik

Ljubo Bešlić, v.r.

3.

U vezi s članom 72 a stava (2) Zakona o matičnim knjigama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 37/12 i 80/14) i člana 43. Statuta Grada Mostara („Gradski službeni glasnik Grada Mostara“ broj 4/04) i („Službeni glasnik Grada Mostara“ broj 8/09) Gradonačelnik Grada Mostara donosi,

ODLUKU

privremenom određivanju dodatka na plaću matičara i drugih službenih osoba u obavljanju poslova iz oblasti matičnih evidencija

Član 1.

Ovom Odlukom privremeno se, određuje dodatak na plaću matičara i drugih službenih lica u obavljanju poslova iz oblasti matičnih evidencija, dok se ne steknu uslovi da Gradsko vijeće dopuni Odluku o plaćama i naknadama u organima vlasti Grada Mostara („Službeni glasnik Grada Mostara“ broj: 3/12).

Član 2.

Određuje se dodatak na plaću zbog posebnih uslova rada i odgovornosti u smislu odredbe člana 72.a Zakona o matičnim knjigama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 37/12 80/14) za matičare i druga službena lica u obavljanju poslova iz matičnih evidencija, za radna mjesta kako slijedi:

1. Načelnik Odjela za organizaciju, pravne poslove opću upravu, civilnu zaštitu i vatrogastvo 15%
2. Šef Službe za opću upravu i gradska područja 15%

3. Viši stručni saradnici za građanska stanja-matičari i državni službenici s ovlaštenjem za obavljanjem poslova matičara..... 14%
4. Šefovi područnog ureda i viši stručni saradnici za pravno savjetovanje, vodilac upravnog postupka iz oblasti matičnih evidencija..... 12%

Namještenici:

1. Matičari, referenti u područnom i mjesnom uredu. i namještenici sa ovlaštenjem za obavljanje poslova matičara 10%

postupka iz oblasti matičnih evidencija: 5 šefova i 4 viša stručna saradnika za pravno savjetovanje, ukupno 9 izvršilaca

Namještenici:

1. Matičari: 5 izvršilaca
2. Viši referenti opće uprave u područnim uredima: 11 izvršilaca
3. Viši referent mjesnog uredima:..... 7 izvršilaca
4. Namještenici sa ovlaštenjem za obavljanje poslova matičara:..... 6 izvršilaca

Član 3.

(1) Sastavni dio ove Odluke je popis radnih mjesta sa brojem izvršilaca koje imaju pravo na dodatak na plaću u smislu člana 72.a Zakona.

(2) Zadužuje se Odjel za organizaciju, pravne poslove opću upravu, civilnu zaštitu i vatrogastvo/ Služba za opću upravu i gradska područja da Odjelu za finansije i nekretnine/Službi za budžet i finansije dostavi poimenično spisak lica koje imaju pravo na dodatak na plaću

(3) Nakon konstituisanja Gradskog vijeća Grada Mostara, Gradonačelnik da istom uputi prijedlog za dopunu Odluke o plaćama i naknadama u organima vlasti Grada Mostara, u smislu ove Odluke.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2015.godine i objavljuje se u „Službenom glasniku Grada Mostara“.

Broj: 02-16-995/15-1**Datum: 21.01.2015.godine****GRADONAČELNIK****Ljubo Bešlić, s.r.****Popis radnih mjesta sa brojem izvršilaca:**

1. Načelnik Odjela za organizaciju, pravne poslove opću upravu, civilnu zaštitu i vatrogastvo1 izvršilac
2. Šef Službe za opću upravu i gradska područja 1 izvršilac
3. Viši stručni saradnici za građanska stanja-matičari i državni službenici s ovlaštenjem za obavljanjem poslova matičara..... 4 izvršilaca
4. Šefovi područnog ureda i viši stručni saradnici za pravno savjetovanje s ovlaštenjem za vođenje upravnog

У вези с чланом 72 а става (2) Закона о матичним књигама („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“ број 37/12 и 80/14) и члана 43. Статута Града Мостара („Градски службени гласник Града Мостара“ број 4/04) и („Службени гласник Града Мостара“ број 8/09) Градоначелник Града Мостара доноси,

ОДЛУКУ

привременом одређивању додатка на плаћу матичара и других службених особа у обављању послова из области матичних евиденција

Члан 1.

Овом Одлуком привремено се, одређује додаток на плаћу матичара и других службених лица у обављању послова из области матичних евиденција, док се не стекну услови да Градско вјеће допуни Одлуку о плаћама и накнадама у органима власти Града Мостара („Службени гласник Града Мостара“ број: 3/12).

Члан 2.

Одређује се додаток на плаћу због посебних услова рада и одговорности у смислу одредбе члана 72.а Закона о матичним књигама („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“ број: 37/12 80/14) за матичаре и друга службена лица у обављању послова из матичних евиденција, за радна мјеста како слиједи:

1. Начелник Одјела за организацију, правне послове опћу управу, цивилну заштиту и ватрогаство..... 15%

2. Шеф Службе за опћу управу и градска подручја 15%
3. Виши стручни сарадници за грађанска стања-матичари и државни службеници с овлаштењем за обављањем послова матичара..... 14%
4. Шефови подручног уреда и виши стручни сарадници за правно савјетовање, водилац управног поступка из области матичних евиденција 12%

Намјештеници:

1. Матичари, референти у подручном и мјесном уреду, и намјештеници са овлаштењем за обављање послова матичара..... 10%

Члан 3.

(1) Саставни дио ове Одлуке је попис радних мјеста са бројем извршилаца које имају право на додатак на плаћу у смислу члана 72.а Закона.

(2) Задужује се Одјел за организацију, правне послове опћу управу, цивилну заштиту и ватрогаштво/Служба за опћу управу и градска подручја да Одјелу за финансије и некретнине/Служби за буџет и финансије достави поименично списак лица које имају право на додатак на плаћу

(3) Након конституисања Градског вијећа Града Мостара, Градоначелник да истом упуту приједлог за допуну Одлуке о плаћама и накнадама у органима власти Града Мостара, у смислу ове Одлуке.

Члан 4.

Одлука ступа на снагу даном доношења, примјењује се од 01.01.2015.године и објављује се у „Службеном гласнику Града Мостара“.

Број: 02-16-995/15-1

Датум: 21.01.2015.године

ГРАДОНАЧЕЛНИК

Љубо Бешлић, с.р.

Попис радних мјеста са бројем извршилаца:

1. Начелник Одјела за организацију, правне послове опћу управу, цивилну заштиту и ватрогаштво..... 1 извршилац

2. Шеф Службе за опћу управу и градска подручја 1 извршилац
3. Виши стручни сарадници за грађанска стања-матичари и државни службеници с овлаштењем за обављањем послова матичара..... 4 извршиоца
4. Шефови подручног уреда и виши стручни сарадници за правно савјетовање с овлаштењем за вођење управног поступка из области матичних евиденција: 5 шефова и 4 виша стручна сарадника за правно савјетовање, укупно.....9 извршилаца

Намјештеници:

1. Матичари5 извршилаца
2. Виши референти опће управе у подручним уредима 11 извршилаца
3. Виши референт мјесног уредима:
.....7 извршилаца
4. Намјештеници са овлаштењем за обављање послова матичара.....
.....6 извршилаца

U svezi s člankom 72 a stavka (2) Zakona o matičnim knjigama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 37/12 i 80/14) i članka 43. Statuta Grada Mostara („Gradski službeni glasnik Grada Mostara“ broj 4/04) i („Službeni glasnik Grada Mostara“ broj 8/09) Gradonačelnik Grada Mostara donosi,

ODLUKU

privremenom određivanju dodatka na plaću matičara i drugih službenih osoba u obavljanju poslova iz oblasti matičnih evidencija

Članak 1.

Ovom Odlukom privremeno se, određuje dodatak na plaću matičara i drugih službenih osoba u obavljanju poslova iz oblasti matičnih evidencija, dok se ne steknu uvjeti da Gradsko vijeće dopuni Odluku o plaćama i naknadama u organima vlasti Grada Mostara („Službeni glasnik Grada Mostara“ broj: 3/12).

Članak 2.

Određuje se dodatak na plaću zbog posebnih uvjeta rada i odgovornosti u smislu odredbe članka

72.a Zakona o matičnim knjigama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj:37/12 80/14) za matičare i druge službene osoba u obavljanju poslova iz matičnih evidencija, za radna mjesta kako slijedi:

1. Načelnik Odjela za organizaciju, pravne poslove opću upravu, civilnu zaštitu i vatrogastvo 15%
2. Šef Službe za opću upravu i gradska područja 15%
3. Viši stručni suradnici za građanska stanja-matičari i državni službenici s ovlastima za obavljanjem poslova matičara..... 14%
4. Šefovi područnog ureda i viši stručni suradnici za pravno savjetovanje, voditelji upravnog postupka iz oblasti matičnih evidencija..... 12%

Namještenici:

1. Matičari, referenti u područnom i mjesnom uredu. i namještenici sa ovlastima za obavljanje poslova matičara10%

Članak 3.

(1) Sastavni dio ove Odluke je popis radnih mjesta sa brojem izvršitelja koje imaju pravo na dodatak na plaću u smislu članka 72.a Zakona.

(2) Zadužuje se Odjel za organizaciju, pravne poslove opću upravu, civilnu zaštitu i vatrogastvo/ Služba za opću upravu i gradska područja da Odjelu za financije i nekretnine/Službi za proračun i financije dostavi poimenično spisak osoba koje imaju pravo na dodatak na plaću

(3) Nakon konstituiranja Gradskog vijeća Grada Mostara, Gradonačelnik da istom uputi prijedlog za dopunu Odluke o plaćama i naknadama u organima vlasti Grada Mostara, u smislu ove Odluke.

Članak 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2015.godine i objavljuje se u „Službenom glasniku Grada Mostara“.

Broj: 02-16-995/15-1

Datum: 21.01.2015.godine

GRADONAČELNIK

Ljubo Bešlić, v.r.

Popis radnih mjesta sa brojem izvršitelja:

1. Načelnik Odjela za organizaciju, pravne poslove opću upravu, civilnu zaštitu i vatrogastvo 1 izvršitelj
2. Šef Službe za opću upravu i gradska područja1 izvršitelj
3. Viši stručni suradnici za građanska stanja-matičari i državni službenici s ovlastima za obavljanjem poslova matičara.....
..... 4 izvršitelja
4. Šefovi područnog ureda i viši stručni suradnici za pravno savjetovanje s ovlastima za vođenje upravnog postupka iz oblasti matičnih evidencija: 5 šefova i 4 viša stručna suradnika za pravno savjetovanje, ukupno 9 izvršitelja

Namještenici:

1. Matičari 5 izvršitelja
2. Viši referenti opće uprave u područnim uredima:.....11 izvršitelja
3. Viši referent mjesnog uredima: 7 izvršitelja
4. Namještenici sa ovlastima za obavljanje poslova matičara..... 6 izvršitelja

Izdavač / nakladnik ne može preuzeti odgovornost za jezik službenih objava i oglasa koje se objavljuju u dijelu „Objave i oglasi“.

„SLUŽBENI GLASNIK GRADA MOSTARA“

Izdavač / nakladnik: GRAD MOSTAR

Za izdavača / nakladnika: Sekretar / Tajnik Gradskog vijeća Grada Mostara: tel.: 036 / 447-400, 447-407, faks: 447-447, 447-433

List izlazi prema potrebi. Pretplata za 2015. godinu iznosi **117,00 KM sa PDV-om**. Pretplata, prodaja i primanje oglasa obavlja se u ulici Hrvatskih branitelja bb u Mostaru. Žiro račun broj: **1610200009950649** kod Raiffeisen bank d.d. BiH GF Mostar.

Pretplatnicima koji se pretplate tokom godine ne možemo garantovati prijem svih prethodno izdatih brojeva.

Štampa / tisak: IC štamparija Mostar, Karadozbegova 1.

Tiraž / naklada: 200 primjeraka